

KOŁOBRZEG

RE:GENERACJA

Strategia Rozwoju Miasta Kołobrzeg

Diagnoza strategiczna

uwarunkowań rozwojowych miasta Kołobrzeg

Opracowanie pt.

Diagnoza strategiczna uwarunkowań rozwojowych miasta Kołobrzeg

zostało przygotowane na zlecenie Gminy Miasto Kołobrzeg w ramach zadania:

Strategia Rozwoju Miasta Kołobrzeg

przez konsorcjum firm:

Lider konsorcjum:

Instytut Badawczy IPC sp. z o.o.
ul. A. Ostrowskiego 9
53-238 Wrocław
www.instytut-ipc.pl

Partner:

Zespół Doradców Gospodarczych TOR Sp. z o.o.

ul. Sielecka 35
00-738 Warszawa
www.zdgtor.pl

Skład autorski i redakcyjny:

Marek Karłowski
Artur Kotliński
Aleksandra Szelezin
Przemysław Wołczek

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Przestrzeń i środowisko.....	5
2. Sfera społeczna.....	15
2.1. Sytuacja demograficzna.....	15
2.2. Sytuacja mieszkaniowa.....	23
2.3. Pomoc społeczna	26
2.4. Kultura, sport, rekreacja i turystyka	27
2.5. Ochrona zdrowia	32
2.6. Edukacja	33
2.7. Bezpieczeństwo publiczne.....	35
2.8. Społeczeństwo obywatelskie.....	37
3. Sfera gospodarcza	41
3.1. Gospodarka i przedsiębiorczość	41
3.2. Rynek pracy	49
4. Sfera techniczna	51
4.1. Transport i komunikacja	51
4.2. Gospodarka wodno-ściekowa	56
4.3. Gospodarka odpadami	58
4.4. Infrastruktura techniczna – sieciowa	60
5. Strefa organizacyjno-finansowa	62
6. Podsumowanie diagnozy, analiza SWOT.....	70
6.1. Sfera społeczna.....	70
6.2. Sfera gospodarcza	72
6.3. Sfera przestrzenno-środowiskowa	74
6.4. Analiza SWOT	76
7. Analiza SWOT/TOWS oraz wyzwania rozwojowe	81
8. Spis map, wykresów i tabel	84
Załącznik nr 1 <i>Analiza SWOT/TOWS uwarunkowań rozwojowych miasta Kołobrzeg</i>	86

WSTĘP

Główny celem opracowania Strategii Rozwoju Miasta Kołobrzeg jest wskazanie kierunków rozwoju, dzięki którym miasto Kołobrzeg będzie przestrzenią przyjazną do życia, za którą współodpowiedzialność ponosić będą także aktywni w zarządzaniu i współdecydowaniu o jego rozwoju Mieszkańcy. Miasto Kołobrzeg poszukuje rozwiązań na przyszłość, które pomogą zdefiniować kierunki rozwoju zapewniające większą odporność miasta na kryzysy, jak również przygotować się do nowej perspektywy rozwojowej Unii Europejskiej. Nowe wyzwania rozwojowe jakie stoją przed miastem wymagają zmiany podejścia do kształtowania rozwoju.

Diagnoza strategiczna ma na celu przedstawienie wiedzy na temat procesów i zjawisk rozwojowych, które wpływają i wpływać będą na sposób prowadzenia polityki rozwoju Kołobrzegu. W diagnozie przedstawiono i przeanalizowano szereg danych i wskaźników z różnych obszarów i dziedzin tematycznych. Ich prezentacja ma charakter dynamiczny oraz porównawczy. W diagnozie prezentowane dane uwzględniają kontekst czasowy odpowiedni dla uchwycenia trendów wybranych zjawisk. Ważne jest również poszukiwanie punktów odniesienia dla wybranych danych. Ma to ułatwić dokonanie oceny czy dane zjawiska oraz sytuacja rozwojowa w Kołobrzegu mają charakter pozytywny, negatywny lub neutralny.

Diagnoza została opracowana w **3 sferach tj.** społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Szczegółowe zagadnienia, jakie poddano analizie, dotyczyły niniejszych kwestii takich jak:

- przestrzeń i środowisko,
- sytuacja demograficzna,
- sytuacja mieszkaniowa,
- pomoc społeczna,
- kultura, sport, rekreacja i turystyka,
- ochrona zdrowia,
- edukacja,
- bezpieczeństwo publiczne,
- społeczeństwo obywatelskie,
- gospodarka i przedsiębiorczość,
- rynek pracy,
- transport i komunikacja,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- gospodarka odpadami,
- infrastruktura techniczna – sieciowa,
- strefa organizacyjno-finansowa.

Diagnozę rozwoju miasta, oparto na następujących narzędziach:

- analiza desk-research,
- analiza SWOT,
- analiza SWOT/TOWS.

Analiza desk research to metoda badawcza, która obejmowała analizę zapisów dostępnych źródeł danych – dane statystyki publicznej dotyczące Kołobrzegu, sprawozdania dotyczące miasta, analiza treści dokumentów strategicznych i planistycznych etc. miasta Kołobrzeg oraz dokumentów wytyczających ramy dla wdrażania idei smart city (np. polityki unijne). Analiza ta stanowiła podstawę do wypracowania wniosków na temat badanych zagadnień szczegółowych w obszarze smart city.

Oprócz danych GUS i pochodzących bezpośrednio z Urzędu Miasta Kołobrzeg ważnym źródłem danych był Monitor Rozwoju Lokalnego.

Gromadząc i przedstawiając dane pochodzące z GUS również starano się ukazać dynamikę zmian zachodzących w mieście na tle powiatu, województwa i kraju. Taki zabieg, łącznie z analizami pochodzącymi z Monitora Rozwoju Lokalnego umożliwił porównanie poziomu i dynamiki zmian rozwoju społeczno-gospodarczego Kołobrzegu.

W analizie desk research przyjętą perspektywą czasową dla analizy danych był zasadniczo okres od 2012 do 2018/2019 oraz 2020 roku (w sytuacji jeśli dane dla danej dziedziny były dostępne). Starano się pozyskać możliwe dostępne dane na dzień ich gromadzenia (wrzesień 2021 roku). W wybranych przypadkach zakres czasu ujętych danych był szerszy lub węższy. Szerszą perspektywę przyjęto dla danych demograficznych. Węższą dla wybranych danych, których źródłem był m. in. Monitor Rozwoju Lokalnego, co wynikało ze specyfiki tego narzędzia diagnostycznego.

Analiza SWOT - analiza strategiczna SWOT obejmuje rozpoznanie mocnych i słabych stron (analiza wewnętrzna) oraz obecnych i przyszłych zmian w otoczeniu, czyli jego szans i zagrożeń (analiza zewnętrzna). Prezentowana procedura SWOT jest syntezą opisanego wcześniej stanu i tendencji rozwojowych (uwzględnia ona część diagnostyczną, ustalenia poczynione w trakcie badań jakościowych).

Analiza SWOT/TOWS - metoda analizy strategicznej, w której poszukuje się powiązań czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych. Analizuje się w jaki sposób mocne i słabe strony korespondują z szansami i zagrożeniami oraz w jaki sposób szanse i zagrożenia wpływają na posiadane mocne i słabe strony. Analiza pozwala określić sytuację strategiczną.

1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Miasto Kołobrzeg położone jest w północno-zachodniej części Polski, na Pomorzu Zachodnim, w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzeskim, w strefie brzeżnej Morza Bałtyckiego, u ujścia Parsęty.

Długość linii brzegowej miasta wynosi ok. 11 km, a walory krajoznawcze i zdrowotne okolic sprawiły, iż głównymi funkcjami miastotwórczymi Kołobrzegu są funkcje uzdrowiskowa i turystyczna.

Na terenie miasta występują źródła wody mineralnej, solanki oraz pokłady borowiny. W Kołobrzegu leczy się głównie choroby dróg oddechowych, krążenia i choroby stawów. Miasto rozwija się w oparciu o funkcje administracyjno-usługowe i portowo-produkcyjne. W ujściu rzeki Parsęty znajduje się port handlowy, pasażerski, rybacki i jachtowy, który jest czwartym co do wielkości polskim portem morskim.

Terytorialny wymiar polityki rozwoju województwa zachodniopomorskiego przejawia się w programowaniu rozwoju i podejmowaniu interwencji w stosunku do obszarów strategicznej interwencji (OSI), wskazanych co do rodzaju i wstępnie zdelimitowanych na poziomie średniookresowej strategii rozwoju kraju – Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a uszczegółowionych na poziomie regionu. Są to obszary będące przedmiotem koncentracji działań ukierunkowanych terytorialnie, w tym obszary problemowe, na terenie których identyfikowane są szczególne potencjały lub zjawiska niekorzystne dla rozwoju społeczno-gospodarczego tego obszaru i jego ludności. Identyfikacja i delimitacja OSI na terenie województwa zachodniopomorskiego odbywa się na bazie obszarów funkcjonalnych wskazanych w Planie Zagospodarowania Województwa.

Pozycję konkurencyjną województwa określa w dużej mierze rola metropolii szczecińskiej, ale też miast i ich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym, jak i całego regionu w układzie makroregionalnym Polski Zachodniej oraz przy zintensyfikowanych powiązaniach transgranicznych i europejskich. Pozycja regionu oraz jego ośrodków miejskich budowana jest poprzez silne lokalne układy gospodarcze oddziałujące na możliwie dużą część regionu oraz poprzez efektywność powiązań funkcjonalnych i dostarczanie wysokiej jakości usług publicznych. Indywidualne decyzje mieszkańców i mechanizmy rynkowe determinują przepływy potencjałów i kumulowanie aktywności na poszczególnych obszarach – analiza tych procesów skłania samorząd regionalny do oceny ich skutków oraz podejmowania odpowiedniej interwencji. Zagadnienia relacji i struktur gospodarczych w obrębie województwa wymagają podejścia adekwatnego do praktyki życia codziennego i funkcjonowania instytucji oraz podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie instrumentów interwencji publicznej i świadczenie usług publicznych. Podobnie jak zagadnienia społeczne, kwestie gospodarcze postrzegane są przez pryzmat faktycznych przepływów osób, kapitału i dóbr, w ich dynamice i zmienności, co zakłada przekraczanie ustalonych granic administracyjnych, a zarazem konieczność opisywania zjawisk i podejmowania interwencji w obrębie obszarów funkcjonalnych.¹

Kołobrzeg w układzie powiązań regionalnych zaliczony został w polityce rozwoju województwa zachodniopomorskiego do kategorii ośrodka subregionalnego. W układzie powiązań funkcjonalnych podkreślono związek Kołobrzegu z Koszalinem (ośrodek regionalny) oraz Białogardem (ośrodek

¹ Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030

ponadlokalny) – tworzących wraz z otaczającą je przestrzenią Obszar Funkcjonalny Koszalin – Kołobrzeg – Białogard – miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego. Strefa oddziaływania tego obszaru funkcjonalnego obejmuje przestrzeń powiatów kołobrzесьkiego, koszalińskiego oraz białogardzkiego.

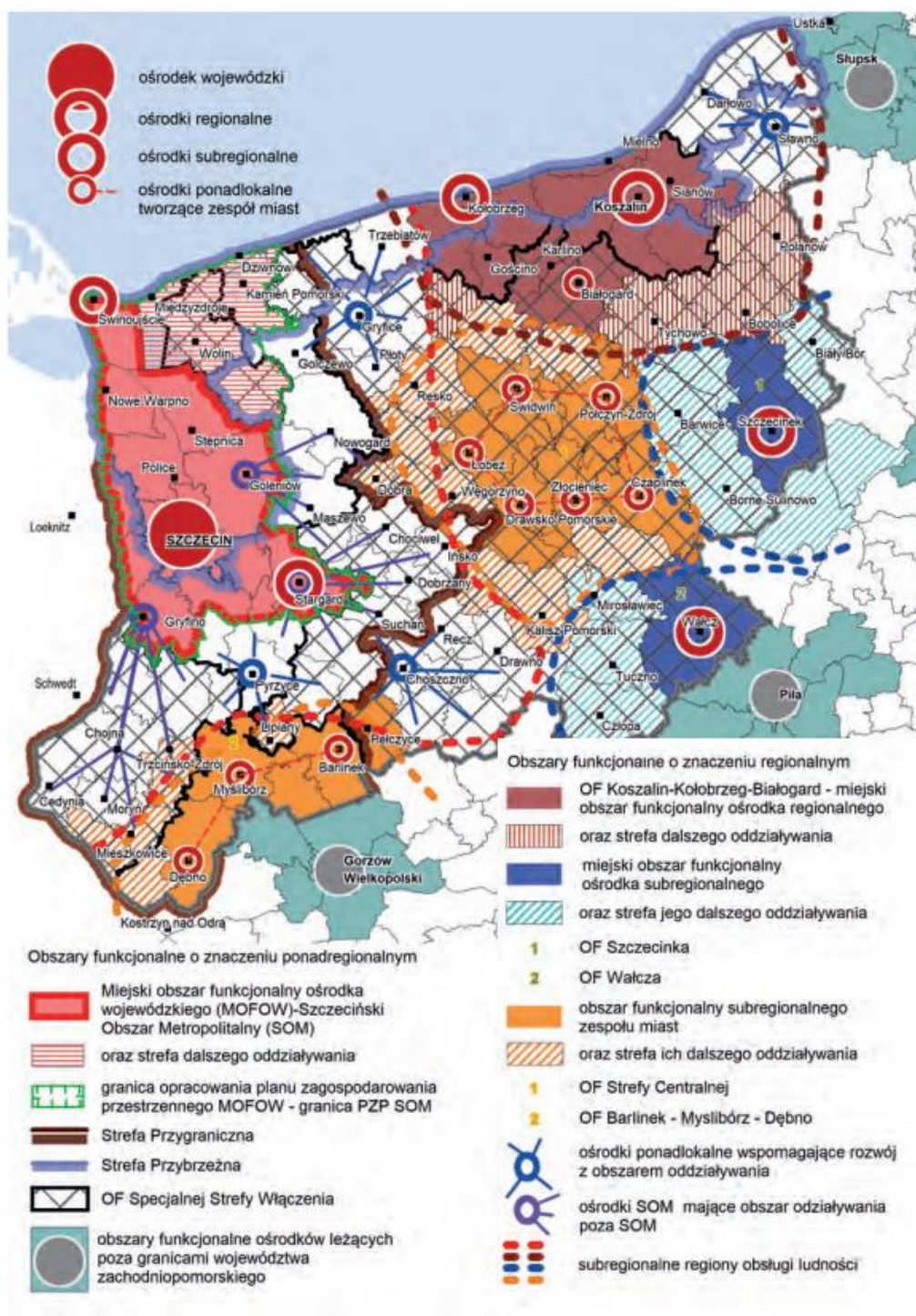
Warto wskazać, iż Kołobrzeg jest miastem powiatowym, czyli pełni funkcję usługowo-administracyjną dla gmin Kołobrzeg, Ustronie Morskie oraz Gościno, Dygowo, Rymań i Siemyśl. Szczególne związki funkcjonalne łączą Kołobrzeg z miejscowościami i gminami pasa Wybrzeża, m. in. ze względu na dominującą w tej przestrzeni funkcję turystyczną tj. gminą wiejską Kołobrzeg oraz Ustronie Morskie. Ponadto należy wskazać na występującą dynamikę urbanizacji terenów podmiejskich Kołobrzegu, występujących w szczególności na terenie gminy Kołobrzeg.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego podkreśla, że szansą dla rozwoju województwa jest intensyfikacja rzeczywistych procesów integracyjnych w ramach obszarów funkcjonalnych i pomiędzy obszarami funkcjonalnymi Pomorza Zachodniego, procesów integracyjnych pomiędzy regionami Polski Zachodniej oraz efektywne partnerstwo miejsko-wiejskie. Znacznym ograniczeniem dla współpracy gmin jest koncentrowanie swojej aktywności wyłącznie w obrębie własnych struktur administracyjnych i niedocenywanie przez władze lokalne przewagi prowadzenia działań w rzeczywistych, zgodnych z praktycznymi potrzebami obszarach funkcjonalnych. Nierzadko przejawia się to w braku koordynacji w realizacji lokalnych i ponadlokalnych przedsięwzięć inwestycyjnych i skutkuje niedostosowaniem oferty JST do zmieniających się uwarunkowań i trendów społecznych i ekonomicznych.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030 zauważa, że zgodnie z prawidłowościami następuje zwiększenie koncentracji potencjału regionu w największych ośrodkach miejskich. Niezależnie od jakichkolwiek działań samorządu, pod wpływem presji rynku i upowszechniającego się stylu życia Szczecin i w nieco mniejszym stopniu Koszalin, będą stanowić rolę dystrybutorów wiedzy, pracy i kapitału, a także stymulatorów przepływu kadr w obrębie regionu. Warunkowane to będzie nie tylko wewnętrzną dynamiką rozwoju i potencjałem regionu, ale w szczególności siłą ciążenia krajowej i globalnej sieci metropolii kształtujących własny obieg dóbr i kapitału.²

² Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030

Mapa 1. Obszary funkcjonalne w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030

Struktura przestrzenna miasta jest bardzo zróżnicowana i znacząco zmieniała się w ciągu ostatnich dekad. Intensywny plan zabudowy śródmieścia zrealizowany w latach 70-tych potężnymi 10-cio piętrowymi, betonowymi blokami z „fabryki domów” pozbawił Kołobrzeg urokliwego wdzięku, jakim powinno charakteryzować się nadmorskie, wczasowe i turystyczne miasto. Pod koniec lat 70-tych rozpoczęto projektowanie nieco innych budynków, w niewielkim stopniu przypominających

styl przedwojenny. W połowie lat 80-tych rozpoczęto budowę nowej "starówki". W ostatnich dwóch dziesięcioleciach rozwinęło się głównie budownictwo tzw. apartamentowe (mieszaniowe wielorodzinne) oraz budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, na terenach podmiejskich.

W 1995 r. Kołobrzeg wzbogacił się o nową dzielnicę mieszkaniową - Podczele. Są to tereny i obiekty mieszkalne po byłej lotniczej bazie wojsk radzieckich. W przyszłości, ze względu na bliskość morza, ma ona szansę stać się bardzo atrakcyjną częścią miasta. W części północnej, pomiędzy prawym brzegiem Parsęty a najbardziej wysuniętym na wschód ośrodkiem wczasowym "Arka", położona jest w pasie nadmorskim, pośród zdrojowego parku, dzielnica uzdrowiskowa. Znajduje się tu znaczna część ośrodków wczasowo-leczniczych, zakłady przyrodolecznicze, pensjonaty, hotele i sanatoria (w tym Uzdrowisko Kołobrzeg S.A.).

We wschodniej części miasta w stronę zatorfionej doliny przymorskiej rozciąga się kompleks nieużytków łączących się z terenami „Ekoparku Wschodniego”. Wzdłuż całego wybrzeża, rozdzielony portem na dwie części rozciąga się park nadmorski: w części zachodniej znajduje się stary poniemiecki cmentarz, w części wschodniej park uzdrowiskowy założony w XIX w. przechodzący ku wschodowi w las. Na terenie tym rosną głównie jodły, dęby, buki oraz bardzo licznie występujący bluszcz. Obie części parku pełnią dla miasta rolę ochronną przed silnymi sztormowymi wiatrami. Nadmienia się również, że tereny zwartej zabudowy miasta posiadają wiele enklaw zieleni parkowej (parki śródmieścia).

Obszar niziny Grzybowa to rozległe powierzchnie użytków zielonych, a także duży udział nieużytków (tereny okresowo podmokłe). Na terenach tych rozwinęła się głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, a obecnie na terenach zlokalizowanych na północ od ul. Wylotowej powstają liczne budynki pensjonatowo - hotelowe. Sąsiadujące po zachodniej stronie Grzybowa pełni również rolę miejscowości głównie mieszkaniowo-wypoczynkowej.

W pasie nadmorskim ciągnie się wąski pas boru sosnowego z enklawami lasu mieszanego wilgotnego i kępami olsu. Są to lasy ochronne. W strefie wybrzeża przyległej do zachodu do terenów portowych znajduje się pas terenów specjalnych (rejon dawnego fortu wschodniego - Szaniec Kleista). Wzdłuż kanału portowego rozciąga się strefa terenu przemysłowo-składowego z nabrzeżami i linią kolejową. W rejonie Kanału Drzewnego oraz na Wyspie Solnej znajdują się ruiny dawnych pruskich fortyfikacji (reduta Morast i reduta Solna) oraz stanowiska archeologiczne z wczesnego średniowiecza związane z funkcjonowaniem żup solnych. Chronionym zabytkiem architektonicznym jest fortyfikacja dawnego portu Ujście z latarnią morską zbudowaną w 1907 r., która posiada obecnie wysokość 26 m i zasięg światła 16 mil morskich.

Rejon Podczela to obszar położony w obrębie lasów mieszanych ze starodrzewem dębów, jesionów, grabów i buków. Na południe od toru kolejowego rozciąga się obszar torfowiska Mirocice z udokumentowanymi złożami torfów borowinowych, z których złoża południowe eksploatowane jest dla potrzeb Uzdrowiska. Dla złóż tych ustalony jest obszar i teren górniczy. Teren dawnego lotniska w Bagiczu jest obecnie adaptowany dla różnych funkcji. Wyremontowano osiedle mieszkaniowe, część obiektów zostało adaptowanych dla potrzeb magazynowych. Brak jest nadal jednoznacznej koncepcji zagospodarowania obiektów lotniczych (pasy startowe, hangary itp.). Obszar ten może być w dwojaki sposób w przyszłości wykorzystany, tj. dla celów rekreacyjno-sportowych (lotnisko sportowo-turystyczne z rozbudowaną infrastrukturą) lub też może stać się swoistym centrum rekreacyjno-wypoczynkowym z wyposażeniem w usługi wyższego rzędu.

Prawie cały teren miasta znajduje się w obszarze górniczym Kołobrzeg II utworzonym dla złoża wód mineralnych i leczniczych oraz częściowo w strefie chronionego krajobrazu "Koszaliński Pas Nadmorski". Miasto Kołobrzeg posiada również port, a właściwie zespół portowy o funkcji handlowej, pasażerskiej, obronnej oraz sportowo-turystycznej. Należy podkreślić, że Port, mimo swoistej niedogodności dla bezpośrednio sąsiadującej funkcji mieszkalnej i wypoczynkowej, jest dużą atrakcją miasta i nadaje mu odpowiednio znaczną rangę.

Obszar centralnej części miasta objęty jest strefą ochrony konserwatorskiej. Większość historycznej zabudowy z obszaru objętego strefą ochrony konserwatorskiej pochodzi z XIX i początku XX w. W rejonie centrum miasta zlokalizowana jest głównie większość usług ponadpodstawowych z siedzibą władz miasta na czele.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zlokalizowana jest w peryferyjnych częściach miasta, głównie południowych. W zachodniej części miasta dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z towarzyszącymi usługami turystyki (pokoje na wynajem). We wschodniej części miasta, w pobliżu morza zlokalizowano zabudowę głównie o charakterze uzdrowiska, oraz duże osiedle zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej tzw. „Ogrody”. Reasumując układ urbanistyczny Kołobrzegu jest wynikiem nawarstwień historycznych.

Do dziś miasto średniowieczne stanowi centrum układu, choć zaznacza się tendencja alokacji centrum w stronę dzielnicy portowej. Zabudowa współczesna, zwłaszcza wielkopłytkowa, powstająca do 1985 r., zniszczyła historyczną kompozycję centrum: częściowo zatarła siatkę urbanistyczną, a także wprowadziła skalę wewnątrz urbanistycznych niemieszczących się w siatce ulic i zagłuszyła główną dominantę całości układu, którą przez stulecia była bryła Kolegiaty Konkatedralnej (kościół N.M.P.). Jest to obszar o największej dysharmonii elementów zabudowy w skali całości układu zurbanizowanego.

Dzielnica uzdrowska rozwija się liniowo głównie w kierunku wschodnim, zgodnie z historyczną wytyczną kompozycyjną. Nowa zabudowa uzdrowska za Parkiem im. Aleksandra Fredry nie tworzy czytelnej siatki urbanistycznej na wzór "starego" kurortu, przez co kompozycja przestrzenna jest nieczytelna. Tereny kolejowe oddzielają uzdrowisko od miasta, stanowiąc barierę przestrzenną w rozwoju układu miejskiego. Przed wojną pomimo istnienia portu Meikuhle – park zdrojowy położony na lewym brzegu Parsęty miał w sezonie stałe połączenie z częścią prawobrzeżną kurortu – tereny uzdrowskie rozciągały się po obydwu brzegach rzeki. Dziś obecność portu wojennego (należałoby może mówić o porcie wojskowym) izoluje całą część zachodnią dawnego kurortu. Dawny układ fortyfikacji został wchłonięty przez miasto XIX wieczne, nieliczne ślady fortyfikacji widoczne do dziś są atrakcyjnym elementem kompozycji przestrzennej. Należy zauważyć, że tradycja twierdzy - miasta obronnego utrwalona została w jego strukturze przestrzennej jeszcze do niedawna poprzez istniejące tereny koszarów i poligonów. Obecnie obszary te są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego adoptowane pod różne funkcje, tak, aby tworzyły z istniejącym centrum pewną spójną sieć kompozycyjną podkreślając również walory dawnej sylwety miasta Kołobrzeg oraz widoku na główny element krystalizujący przestrzeń, którym jest budynek „Katedry” – Kolegiaty Konkatedralnej (Kościół N.M.P.). W związku z powyższym należy stwierdzić, że

ewolucja struktury przestrzennej miasta od otwartej osady po dzisiejsze ukształtowanie, była wynikiem złożonego procesu historycznego i szczególnych uwarunkowań fizjograficznych.³

Uwarunkowania przyrodnicze Kołobrzegu w dużym stopniu kształtuje nadmorskie położenie. Najcenniejsze pod względem przyrodniczym obszary miasta zostały objęte ochroną prawną. Spośród możliwych form ochrony przyrody na terenie Miasta Kołobrzeg zastosowano następujące⁴:

- **Obszary Natura 2000:**
 - *Obszar Natura 2000 Dorzecze Parsęty* (PLH 320007) – o łącznej powierzchni 27 710,43 ha. Obejmuje dorzecze rzeki Parsęty. Jest szczególnie cenną ostoją ze względu na bogate zasoby różnorodnych typów siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt.
 - *Obszar Natura 2000 Trzebiatowsko-Kołobrzegi Pas Nadmorski* (PLH 320017) – o łącznej powierzchni 17 468,79 ha. Ostoja obejmuje dobrze zachowany fragment zróżnicowanego geomorfologicznie wybrzeża Bałtyku: brzegi klifowe, wydmy, mierzeje odcinające lagunowe jeziora przymorskie, płytkie ujścia rzek.
 - *Obszar Natura 2000 Zatoka Pomorska* (PLB990003) – o łącznej powierzchni 309080,81 ha. Obszar stanowi ostoję ptasią. Występują tu co najmniej 4 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. W okresie wędrówek i w okresie zimy spotyka się następujące gatunki: perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, perkoz rogaty, bielaczek, lodówka, markaczka, nurnik, tracz długodzioby i uhła, nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi. Ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników, a zimą powyżej 100 000 osobników.
- *Obszar Chronionej Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski* – o powierzchni całkowitej 36 229 ha, w tym 1 680 ha w granicach Miasta Kołobrzeg. Stanowi obszar o niezwykłych walorach krajobrazowych, w którego skład wchodzi wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną.
- *Użytek ekologiczny „Ekopark Wschodni”* – o powierzchni 385,86 ha. Celem ochrony jest zachowanie pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla utrzymania różnorodności biologicznej – bagien, płatów nieużytkowanej roślinności, siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoi oraz miejsc rozmnażania i miejsc sezonowego przebywania.
- *Pomniki przyrody:*
 1. grupa 5 buków pospolitych zlokalizowanych w Parku im. Gen. Jana Henryka Dąbrowskiego
 2. Buk zwyczajny zlokalizowany u zbiegu ulic 18 marca i Dworcowej
 3. Buk strzępolistny zlokalizowany w Parku 18 Marca
 4. Cypryśnik błotny zlokalizowany w Parku Miejskim im. Stefana Żeromskiego
 5. grupa 2 cypryśników błotnych zlokalizowanych w Parku Miejskim im. Aleksandra Fredry
 6. grupa 6 drzew: 5 dębów i 1 buka zlokalizowanych na terenie Nadleśnictwa Gościno, obr. Dygowo, Leśn. Bagicz, oddz. 6b, 5c

³ Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kołobrzeg

⁴ Za: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/index.jsf> (dostęp 23.03.2020)

7. grupa 2 grabów zwyczajnych zlokalizowanych na terenie Nadleśnictwa Gościno, obr. Dygowo, Leśn. Bagicz, oddz. 3c przy ścieżce na plażę
8. Bindaż Grabowy im. Profesora Ryszarda Siweckiego – aleja składająca się z 266 grabów zwyczajnych zlokalizowana pomiędzy ul. Spacerową i Towarową
9. Korkowiec amurski zlokalizowany przy ul. Szpitalnej 4
10. grupa 2 lip drobnolistnych zlokalizowanych przy Bulwarze im. Marynarzy Okrętów Pogranicza obok Biblioteki Miejskiej, ul. Rzeczna
11. aleja 73 platanów klonolistnych, trójrzędowa, przy ul. Łopuskiego.

Specjalne zapisy dotyczące zagospodarowania przestrzennego dotyczą stref ochronnych na obszarze Uzdrowiska. Zgodnie ze Statutem Uzdrowiska Kołobrzeg wyznaczono następujące strefy ochronne:

- strefę A o łącznej powierzchni 627,05 ha, podzieloną na dwie części: wschodnią „Aw” o powierzchni 543,75 ha i zachodnią „Az” o powierzchni 83,30 ha;
- strefę „B” o łącznej powierzchni 1276,85 ha, obejmującą obszar przyległy do strefy „A” i stanowiącej jej otoczenie, podzieloną na dwie części: wschodnią „Bw” o powierzchni 1022,73 ha i zachodnią „Bz” o powierzchni 254,12 ha;
- strefę „C” o powierzchni 663,10 ha, przyległą do strefy „B” i stanowiącą jej otoczenie, której granice zewnętrzne pokrywają się z granicami administracyjnymi miasta Kołobrzeg.

Mapa 2. Obszary stref ochronny uzdrowskiej w Uzdrowisku Kołobrzeg

LEGENDA:

STREFA OCHRONNA C
powierzchnia strefy ochronnej C=663,10 ha

Granica administracyjna miasta

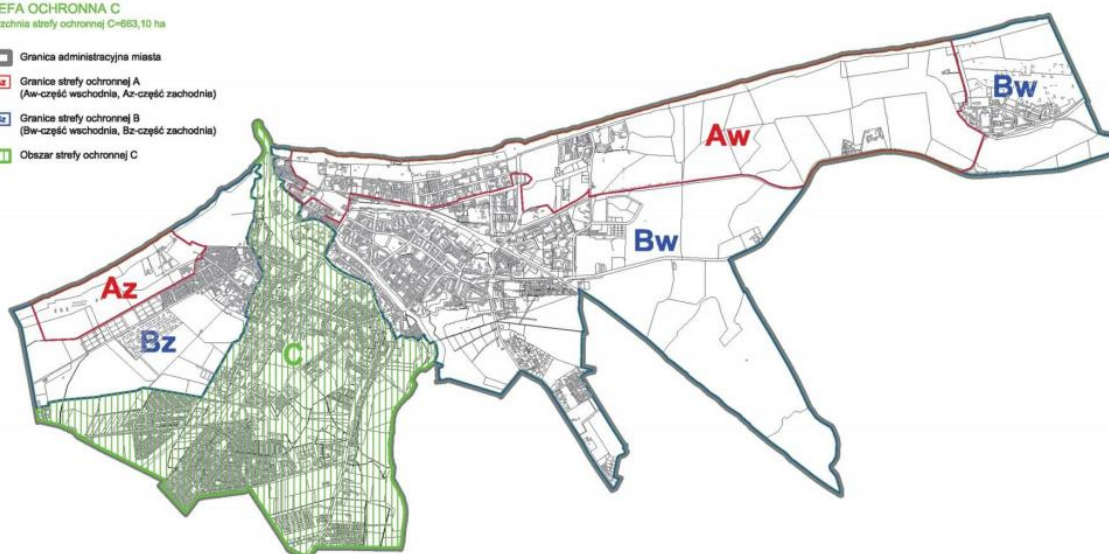
Granica strefy ochronnej A
(Aw-część wschodnia, Az-część zachodnia)

Granica strefy ochronnej B
(Bw-część wschodnia, Bz-część zachodnia)

Obszar strefy ochronnej C

Źródło: Statut Uzdrowiska Kołobrzeg

W strefach ochrony uzdrowskiej „A”, „B”, „C” Uzdrowiska Kołobrzeg obowiązują postanowienia ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowskim, uzdrowskach i obszarach ochrony uzdrowskiej oraz o gminach uzdrowskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 1301 t.j.) określające czynności zabronione na terenie tych stref. Statut Uzdrowiska Kołobrzeg określa szczegółowe czynności zabronione w poszczególnych strefach, poza wymienionymi ww. ustawie, a dotyczą one wymagań sanitarnych, ochrony przed hałasem, estetyki budynków, sklepów i zakładów

usługowych oraz placówek kulturalnych, zakazu handlu obnośnego i obwoźnego w strefie „A” (poza wyznaczonymi miejscami i w określonym czasie), ochrony jakości i ilości naturalnych surowców leczniczych oraz innych.

Dodatkowo w Statucie określono procentowe udziały terenów zieleni lub terenów biologicznie czynnych w poszczególnych strefach ochrony uzdrowskowej:

- w strefie „A” procentowy udział terenów zieleni powinien wynosić nie mniej niż 65% powierzchni strefy;
- w strefie „B” procentowy udział terenów zieleni powinien wynosić nie mniej niż 50% powierzchni strefy;
- w strefie „C” procentowy udział terenów biologicznie czynnych powinien wynosić nie mniej niż 45% powierzchni strefy⁵.

Krajobraz kulturowy Kołobrzegu wynika z jego bogatej historii, a dokładniej kolejnych okresów jego rozwoju. Ponadto jest ściśle związany z uwarunkowaniami środowiskowymi tj. nadmorskim położeniem w dolinie rzeki Parsęty, typem gruntu oraz zasobami naturalnymi: borowiną i źródłami solanki. Najbardziej charakterystyczny dla Kołobrzegu krajobraz kulturowy zachowany do dziś ukształtował się w okresie Średniowiecza, Twierdzy Kołobrzeg oraz rozwoju Uzdrowiska.

Z czasów Średniowiecza, jego rozkwitu i przynależności Kołobrzegu do Hanzy pochodzi układ urbanistyczny Starego Miasta. Na terenie tym skumulowana jest największa ilość obiektów wpisanych do rejestru zabytków, w tym zabytki pochodzące z tego okresu: gotycka Bazylika Mniejsza pw. Wniebowzięcia NMP, gotyckie piwnice Ratusza, pozostałości murów obronnych w postaci Baszty Lontowej i ruin Baszty Więziennej oraz Kamienica Kupiecka. Istotnym elementem krajobrazu pochodzącym ze Średniowiecza są również stanowiska archeologiczne wczesnośredniowiecznych warzelnii soli, znajdujące się w północnej części Wyspy Solnej między Parsętą, a Kanałem Drzewnym, po obu stronach toru kolejowego biegnącego z Kołobrzegu do Trzebiatowa. Jedynym zewnętrznym ich świadectwem jest obecnie ujęcie solanki nad rzeką Parsętą. W krajobrazie miasta dużą rolę odgrywają zachowane nowożytnie fortyfikacje i inne obiekty powstałe w czasie funkcjonowania Twierdzy Kołobrzeg, która przez ponad 200 lat decydowała o jego układzie przestrzennym i kształtowaniu krajobrazu.

Najbardziej charakterystycznymi elementami krajobrazu kulturowego zachowanymi do dziś, które ukształtowały się w okresie rozwoju Uzdrowiska są parki i tereny zielone. Wśród nich znajdują się parki wpisane do rejestru zabytków: Park im. Stefana Żeromskiego z wytyczoną wówczas Aleją Nadmorską (dawniej Wydmową) i Park im. Aleksandra Fredry. Uzdrowisko Kołobrzeg rozwijało się wzdłuż obecnej ul. Rodziewiczówny, ale głównym deptakiem była wówczas ul. Spacerowa (dawniej Promenada). Przy niej również rozwijały się tereny zielone: Plac Koncertów Porannych z bindażem oraz Park Teatralny, które również zostały wpisane do rejestru zabytków. Dawne przedpola fortyfikacji zostały zagospodarowane na skwery i zieleńce. To wówczas powstały Plac 18 Marca (dawniej Plac Cesarki), Plac im. płk. Anatola Przybylskiego (dawniej Plac Słowiański) i skwer przy ul. Zwycięzców i

⁵ Za: Uchwała Nr XL/526/13 Rady Miasta Kołobrzeg z dnia 26 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Kołobrzeg.

Pomorskiej (dawny Plac Zwycięstwa). Charakterystyczna zabudowa uzdrowskowa dawnych pensjonatów zachowała się w niewielkim stopniu przy ul. Rafińskiego i ul. Borzymowskiego.

Średniowieczny układ urbanistyczny obejmuje teren mieszczący się w obrębie dawnych murów obronnych. Zawarty jest między obecnymi ulicami: Wąską, Dubois, Budowlaną i Rzeczną. Jest to obszar objęty ścisłą ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków.

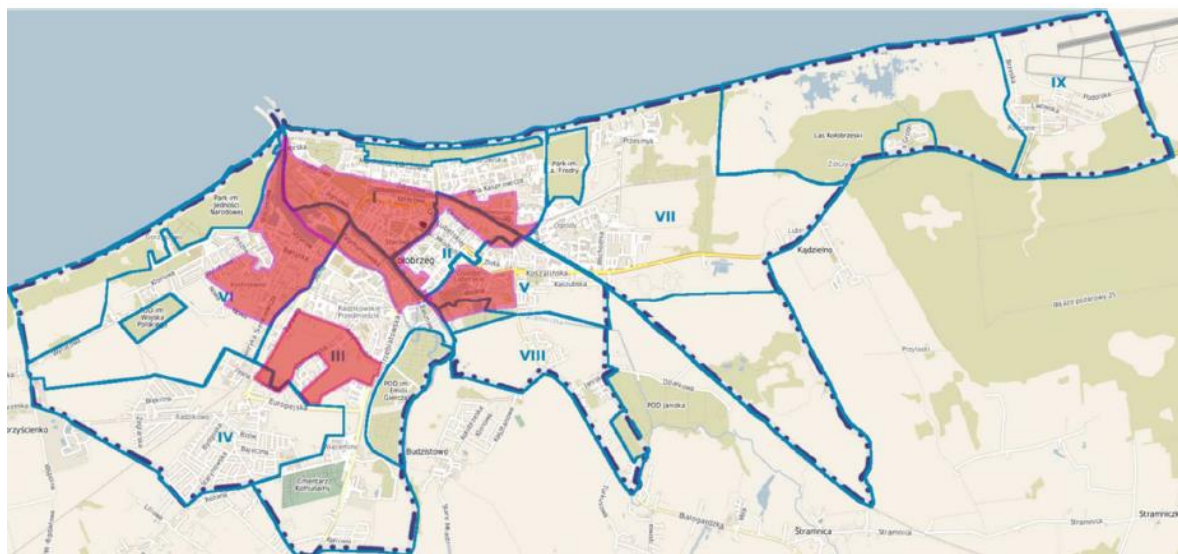
Większość zabytkowych obiektów sakralnych została zniszczona podczas II wojny światowej. Najstarszy kołobrzesczy zabytek sakralny Bazylikę Mniejszą zaczęto odbudowywać dopiero w latach 50-tych XX w. Jest to również najcenniejszy przykład architektury sakralnej w mieście.

Większość historycznej zabudowy mieszkalnej pochodzi z 2 poł. XIX i 1 poł. XX w. Zabytkowe budynki użyteczności publicznej pochodzą głównie z przełomu XIX i XX w. Wyjątkiem jest najcenniejszy z nich - budynek Ratusza - który wybudowano w 1832 r. w miejscu gotyckiego, średniowiecznego ratusza zniszczonego podczas walk w 1807 r., z wykorzystaniem jego pozostałości.⁶

Wiele działań dotyczących zagospodarowania przestrzeni miejskich zostało uwzględnionych w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Kołobrzeg na lata 2018-2028. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji został podzielony na 4 podobszary, które obejmują swym zasięgiem powierzchnię 3,015 km², co stanowi 11,76% powierzchni Miasta Kołobrzeg, a zamieszkuje na nim 11.645 mieszkańców, co stanowi 25,77% ogółu populacji:

- Podobszar 1 – Śródmiejski z Wyspą Solną i wschodnią częścią portu (obejmuje fragmenty trzech osiedli: Śródmiejskie, Solne Źdroje oraz Zamoście),
- Podobszar 2 – Zachodni z zachodnią częścią portu (zlokalizowany w północno-wschodniej części osiedla Zachodniego),
- Podobszar 3 – Tereny powojkowe po obu stronach ul. Mazowieckiej (zlokalizowany w środkowej części osiedla Zamoście),
- Podobszar 4 – Lęborski (zlokalizowany w południowo-zachodniej części Osiedla Lęborskiego, jego granice wyznaczają ulice: B. Krzywoustego, Koszalińska, Kamienna oraz rzeka Parsęta).

⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kołobrzeg

Mapa 3. Obszar rewitalizacji miasta Kołobrzeg

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Kołobrzeg na lata 2018-2028

Działania w zakresie poprawy zagospodarowania przestrzennego zostały umiejscowione w ramach celu głównego 3. Przyjazne miejsce do życia, cel szczegółowy 3. Poprawa przestrzeni publicznej. Zawarto w nim kierunki działań dotyczące zwiększenia ilości terenów publicznych w mieście (głównie poprzez kreowanie nowych funkcji obszarów niezagospodarowanych), kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta, przyjaznej dla mieszkańców i środowiska (m.in. poprzez politykę przestrzenną), poprawę jakości istniejących terenów publicznych (w tym poprzez wprowadzenie nowych funkcji i rozwój infrastruktury rekreacyjnej), funkcjonalnego zagospodarowania terenów kolejowych i przylegających do nich oraz poprawy zagospodarowania podwórek.

Istotnym elementem przyrody miejskiej są tereny zieleni. Oprócz uwzględnionych powyżej lasów gminnych, w mieście Kołobrzeg obejmują one parki spacerowo-wypoczynkowe (9 obiektów), zieleńce (53 obiekty), zieleń uliczną, zieleń osiedlową i cmentarze. W 2019 roku na terenie Kołobrzegu znajdowało się 127,06 ha parków spacerowo-wypoczynkowych, 73,12 ha terenów zieleni osiedlowej, 30,04 ha zieleńców, 29,97 ha zieleni ulicznej i 19,2 ha cmentarzy. W porównaniu do 2012 roku powierzchnia parków w mieście zwiększyła się dwukrotnie (o 63,66 ha), przybyło 28,52 ha terenów zieleni osiedlowej, 8,37 ha zieleni ulicznej i 3,04 ha zieleńców.

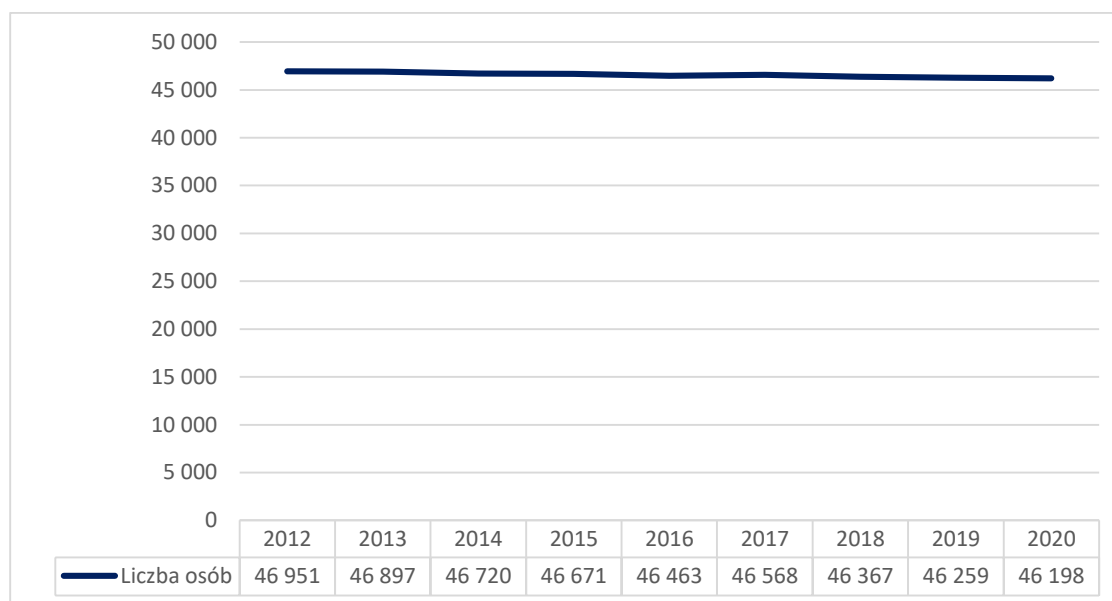

2. SFERA SPOŁECZNA

2.1. Sytuacja demograficzna

Miasto Kołobrzeg, według stanu na 31.12.2020 roku (dane Głównego Urzędu Statystycznego), liczyło 46 198 mieszkańców. W 2020 roku zamieszkiwało gminę o 1,6% mniej osób niż w 2012 roku. Liczba ludności miasta była stabilna.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Kołobrzegu w latach 2012-2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny/Bank Danych Lokalnych

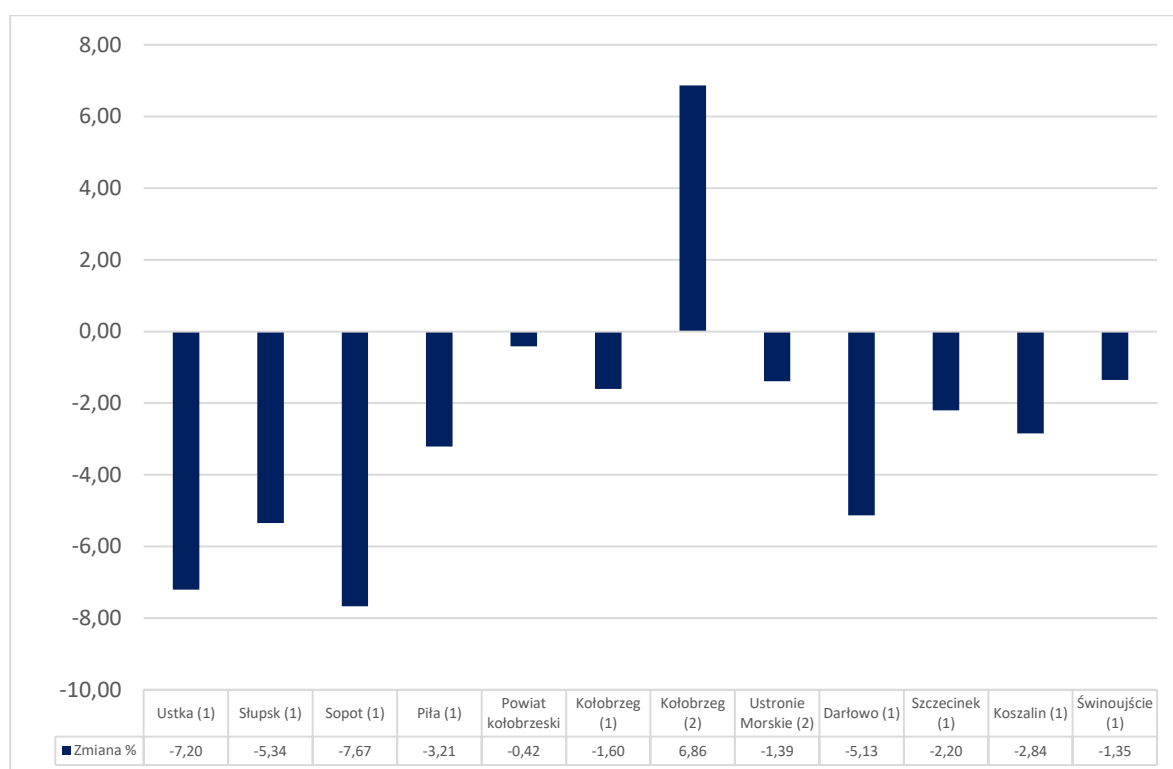
W 1998 roku Kołobrzeg liczył nieco ponad 48 tys. mieszkańców. Przez kolejną dekadę liczba mieszkańców zmniejszyła się do niecałych 45 tys. osób, by w 2013 roku ponownie wzrosnąć do prawie 47 tys. Przez ten czas w mieście doszło do istotnych zmian w strukturze wiekowej. Przede wszystkim spadła liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz w wieku produkcyjnym oraz istotnie wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym. To one w dużym stopniu determinować będą przyszły obraz demografii miasta oraz jego sposób funkcjonowania.

Zmiany w sferze demograficznej zachodzące w Kołobrzegu widoczne były w liczbie ludności poszczególnych grup wiekowych. Od 1998 roku systematycznie malała liczba kobiet w wieku 15-49 lat, co przy niskich wskaźnikach urodzeń wpływało na liczebność dzieci i młodzieży w mieście. Szczególny ubytek ludności widoczny był w kategoriach wieku szkolnego, tj. pomiędzy 7 a 18 rokiem życia. Jednocześnie w mieście obserwowano istotny wzrost liczby osób w wieku senioralnym 70+. W ostatniej dekadzie liczba osób tej kategorii wiekowej wzrosła z 2,4 tys. do 6,0 tys. osób.

Analiza porównawcza Kołobrzegu⁷ z wybranymi miastami z kraju wskazuje na to, że proces depopulacji jest charakterystyczny dla miast, zarówno średnich, jak też tych o funkcji turystycznej. Jednocześnie proces zmian demograficznych w Kołobrzegu należy analizować w układzie funkcjonalnym, tj. uwzględniać również liczbę ludności zważając na procesy suburbanizacyjne. W tym przypadku widoczny był wzrost liczby ludności gminy wiejskiej Kołobrzeg, który w analizowanym okresie pomiędzy 2012 a 2020 roku wyniósł 6,86%. Skalę przemian urbanizacyjnych w gminie podmiejskiej, jaką jest Kołobrzeg, w dużym stopniu kształtują procesy charakterystyczne dla kraju, związane m. in. z bogaceniem się społeczeństwa i poszukiwaniem wyższego standardu mieszkań. W przypadku Kołobrzegu wpływ na nie mogą mieć również kwestie atrakcyjności gruntów i mieszkań bezpośrednio w przestrzeni miejskiej, które docelowo przeznaczone są na funkcję turystyczną i niejako wypychają mieszkańców poza miasto.

Wykres 2. Procentowa zmiana liczby ludności wybranych miast w Polsce w okresie od 2012 do 2020 roku⁸

Źródło: GUS/BDL

Wymywanie ludności w wieku produkcyjnym oraz odpływ młodych osób kształtuje obraz demograficzny miasta Kołobrzeg. Niezależnie od tego, czy miasto ma charakter silnego ośrodka subregionalnego (Koszalin, Słupsk, Piła), czy też ośrodka turystycznego (Kołobrzeg, Sopot), w strukturze demograficznej widoczne są wysokie udziały ludności w wieku poprodukcyjnym. Jest to związane ze strukturą demograficzną kraju, na którą należy nałożyć czynniki kształtujące ruch migracyjny. Jest on związany przede wszystkim z odpływem osób w wieku produkcyjnym na tereny

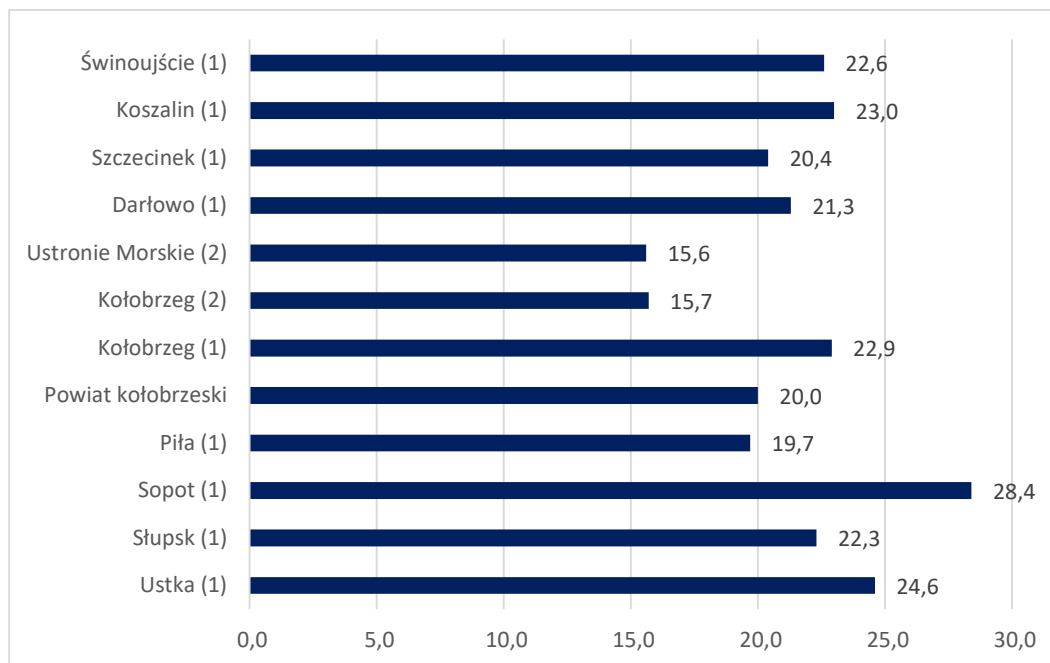
⁷ Do analizy porównawczej wybrano miasta zarówno o zróżnicowanej funkcji gospodarczej i silnej funkcji usługowej, związanej m. in. ze szkolnictwem wyższym, jak też miasta o wybitnej funkcji turystycznej, położone nad Morzem Bałtyckim.

⁸ Oznaczenie: (1) – gmina miejska, (2) – gmina wiejska, w tym (1) Miasto Kołobrzeg, (2) Gmina Kołobrzeg

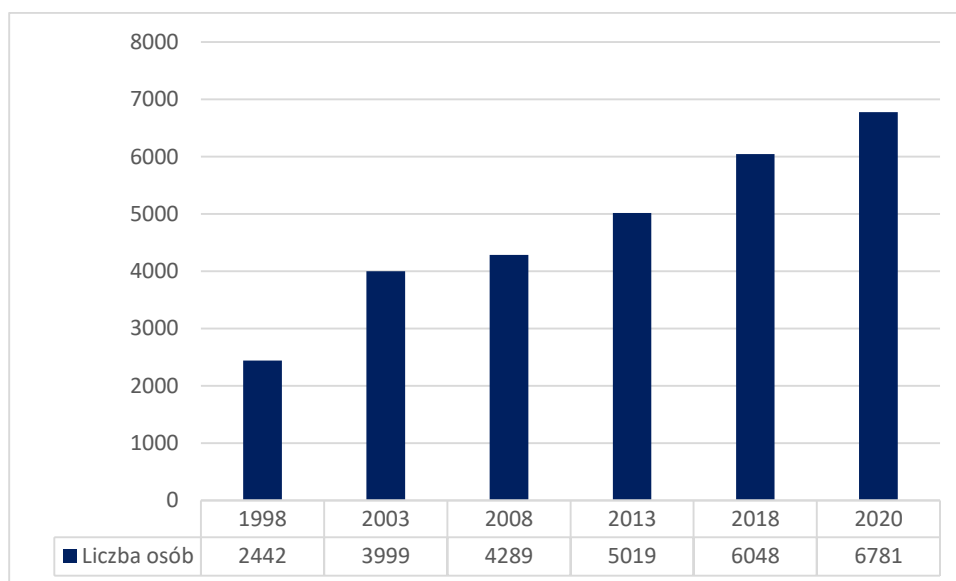
podmiejskie (osoby starsze pozostają w mieście lub się do niego sprowadzają ze względu na lepsze warunki opieki) oraz odpływem osób młodych, początkowo za edukacją, jak też ze względu na mało zróżnicowany profil gospodarczy (jak to ma miejsce m. in. w Kołobrzegu i innych miastach o funkcjach turystycznych).

Wykres 3. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wybranych miast w Polsce w 2020 roku

Źródło: GUS/BDL

Skalę zmian i rosnących potrzeb społecznych związanych ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa w Kołobrzegu obrazuje liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Należy zwrócić uwagę na to, że od 1998 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym w mieście potroiła się. W 1998 roku w Kołobrzegu było 2442 osób w wieku poprodukcyjnym a w 2020 roku już 6781 osób, przy podobnej liczbie mieszkańców miasta.

Wykres 4. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Kołobrzegu

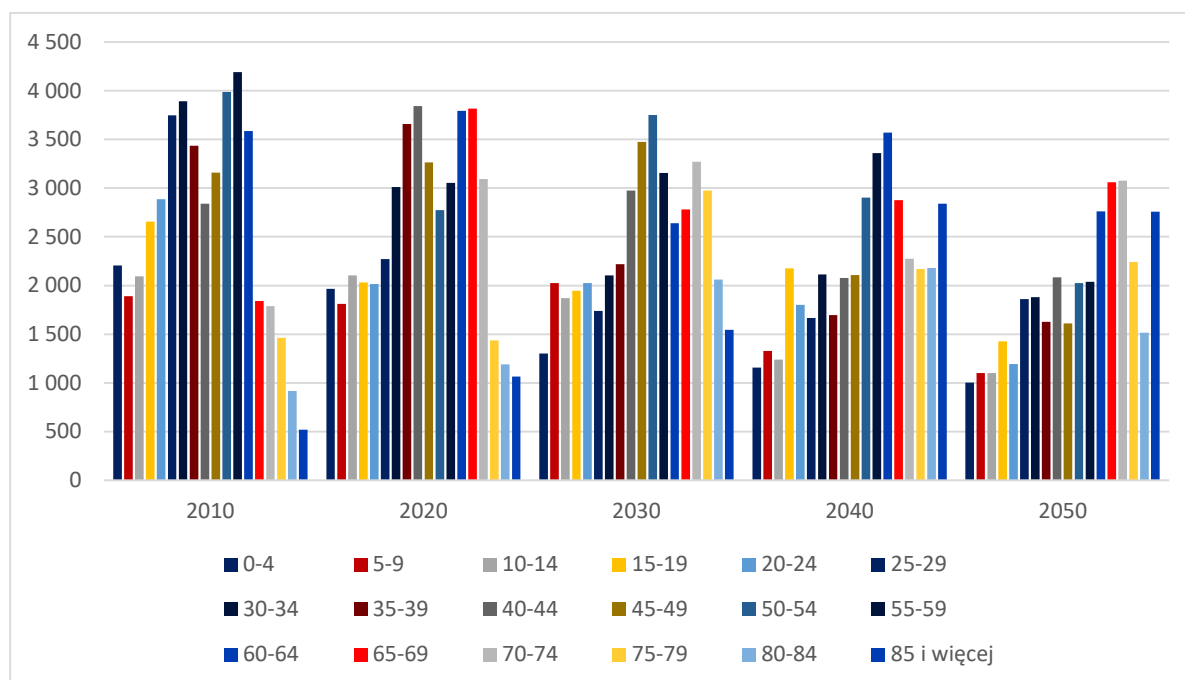
Źródło: GUS/BDL

Pełniejszy obraz tego co czeka Kołobrzeg w wymiarze demograficznym oddaje prognoza liczby ludności w perspektywie 2050 roku. Warto zwrócić uwagę na to, że w największym stopniu przyszły stan ludności miasta oraz jego strukturę demograficzną kształtować będzie aktualna struktura demograficzna, na którą należy nałożyć zjawiska migracyjne. Porównanie stanu ludności z 2010 i 2020 roku pozwoliło określić m. in. skalę zmian w poszczególnych grupach ludności wg wieku. Model matematyczny, który pozwolił obliczyć przyszłą liczbę ludności uwzględnił również notowane w ostatniej dekadzie wskaźniki dzietności.

W strukturze wiekowej ludności miasta (2020 rok) widoczne są dwa wyże demograficzne. Roczники ludności urodzonej w latach powojennych oraz w latach 70-tych XX wieku są około dwukrotnie liczniejsze od późniejszych. W strukturze demograficznej również widoczne są bardzo wyraźnie dwa wyże demograficzne. Ich przesunięcie na osi czasu wskazuje na przyszły model struktury wiekowej miasta i jednocześnie na liczbę mieszkańców.

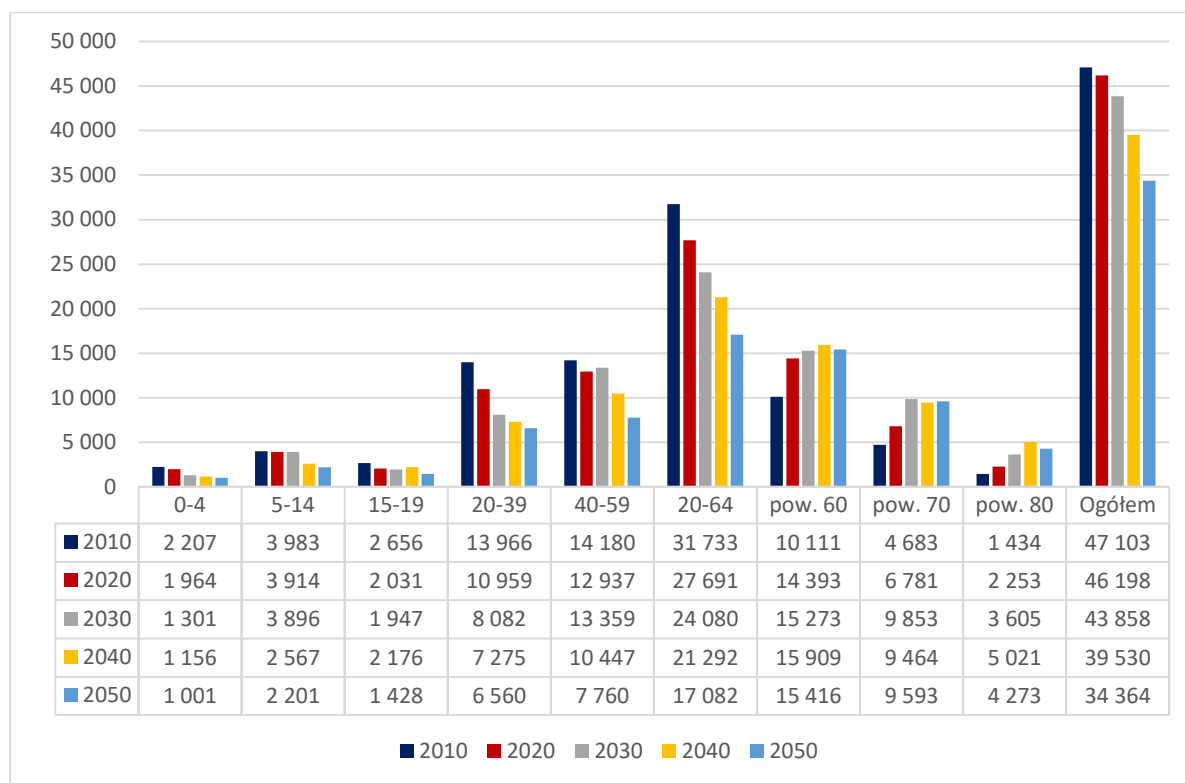
Wykres 5. Stan ludności Kołobrzegu z prognozą do 2050 roku

Źródło: opracowanie własne

Prognoza demograficzna wskazuje przede wszystkim na to, że Kołobrzeg systematycznie będzie się wyludniać. Jeśli podtrzymane zostaną obecne trendy dot. migracji oraz ruchu naturalnego (niskie wskaźniki urodzeń) to w 2050 roku miasto może liczyć około 34 tys. mieszkańców, wśród których nawet 40% stanowić będą osoby powyżej 60 roku życia.

W perspektywie 2030 roku liczba ludności Kołobrzegu spadnie z poziomu 46,2 tys. do 43,8 tys. osób. W dalszej perspektywie czasu, tj. do 2050 roku dynamika spadku liczby mieszkańców jeszcze się zwiększy. Zmiany demograficzne widoczne będą w strukturze wiekowej ludności. Przybędzie ludności w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku ludności w wieku produkcyjnym. Oczywiście prognoza to jeden z możliwych wariantów rozwoju demograficznego miasta. Warto zauważyć, iż podobne problemy i zjawiska dotyczyć będą całej przestrzeni kraju. Oznacza to, że Polska i poszczególne obszary kraju będą musiały przystosować się do oczekiwanego spadku liczby mieszkańców i utrzymującego się przez co najmniej trzy dekady wysokiego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym. Należy przewidzieć, iż wiele miast i regionów konkurować będzie o ograniczone zasoby kapitału ludzkiego, który stanowić będzie dla nich podstawę dla zapewnienia konkurencyjności usług publicznych oraz gospodarki. Zapewne dojdzie również do zwiększenia akceptacji dla migracji spoza Unii Europejskiej.

Wykres 6. Prognoza demograficzna dla Kołobrzegu – stan ludności wg wybranych grup wieku w perspektywie 2050 roku

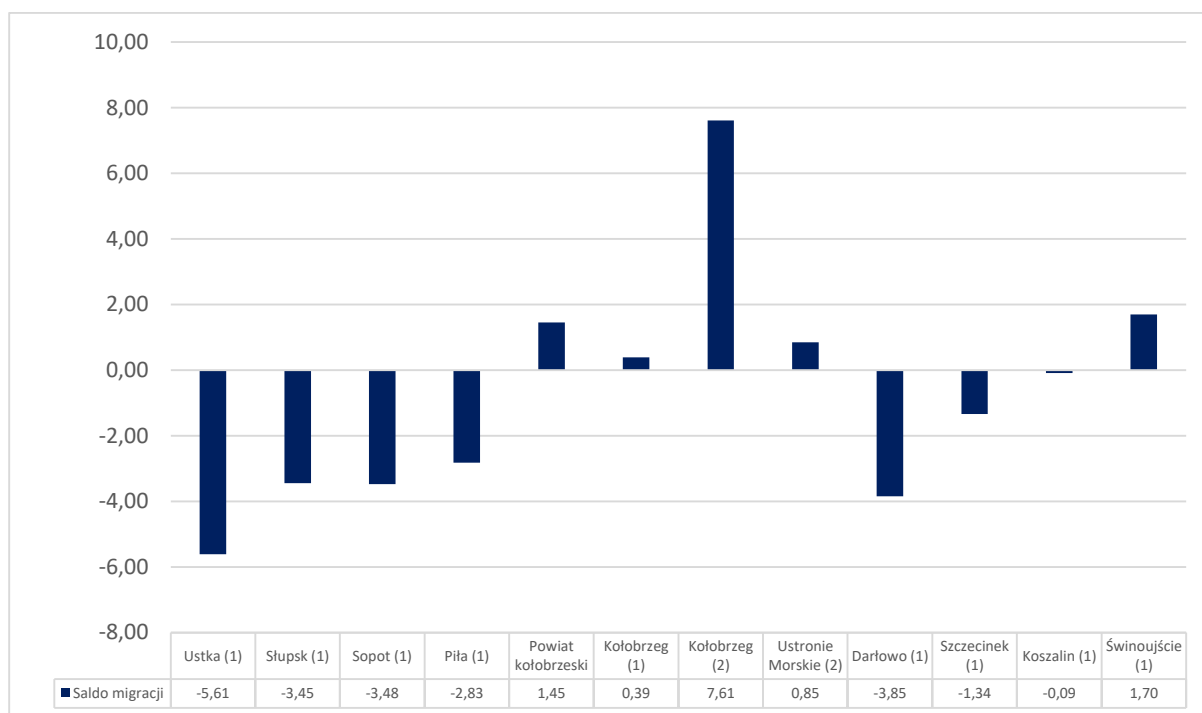
Źródło: opracowanie własne

Analizując średnioroczne dane dot. salda migracji za okres od 2012 do 2020 roku widoczne jest, że Kołobrzeg pomimo utraty ludności na rzecz gminy podmiejskiej Kołobrzeg, notował dodatnie saldo. Było to zjawisko odmienne od tego, które obserwowano w innych analizowanych miastach, poza Świnoujściem. Oznacza to, że zarówno Świnoujście, jak też Kołobrzeg, miały potencjał przyciągania nowych mieszkańców, pomimo tego, że w wymiarze gospodarczym nie oferowały szerokiego spektrum ofert pracy, poza turystyką. Niemniej jednak potencjał nadmorskiego położenia stanowił istotny czynnik przyciągania nowych mieszkańców.

Zestawienie danych migracyjnych, których źródłem jest Monitor Miasta, za okres od 2009 do 2018 roku, w rozbiciu na grupy wieku, pozwala określić kto opuszczał miasto oraz jakie osoby do miasta przyjeżdżały. Największa skala wymiany ludności wskutek migracji w ostatniej dekadzie dotyczyła w Kołobrzegu osób młodych w wieku od 25 do 34 roku życia. Jednocześnie odpływ tych osób z miasta rekompensowany był przez napływ nowych mieszkańców. Saldo migracji w analizowanym okresie dla tej grupy wiekowej było nieznacznie ujemne i wynosiło -46 osób. Kolejną grupę wiekową, która w największej skali opuściła miasto w ostatniej dekadzie, stanowiły osoby w wieku 35-49 lat. W tej kategorii wiekowej odnotowano już wyraźnie ujemne saldo migracji wynoszące prawie -400 osób. Dodatkowo saldo migracji związane było z osobami w wieku powyżej 50 roku życia. Od 2009 do 2018 roku wyniosło ono nieco ponad 300 osób. Ujemne saldo migracji dotyczyło również osób najmłodszych w wieku 0-14 lat. Prawdopodobnie były to dzieci osób, które wyprowadziły się z Kołobrzegu w tym czasie.

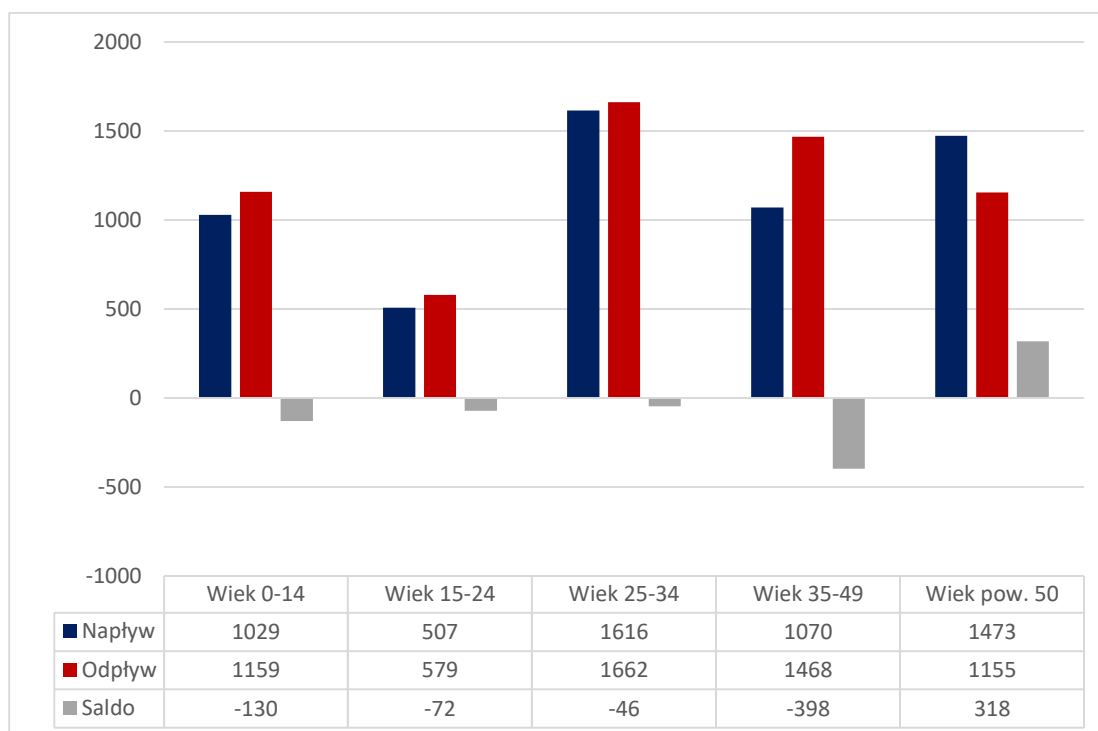

Wykres 7. Średnioroczne saldo migracji wybranych miast w Polsce

Źródło: GUS/BDL

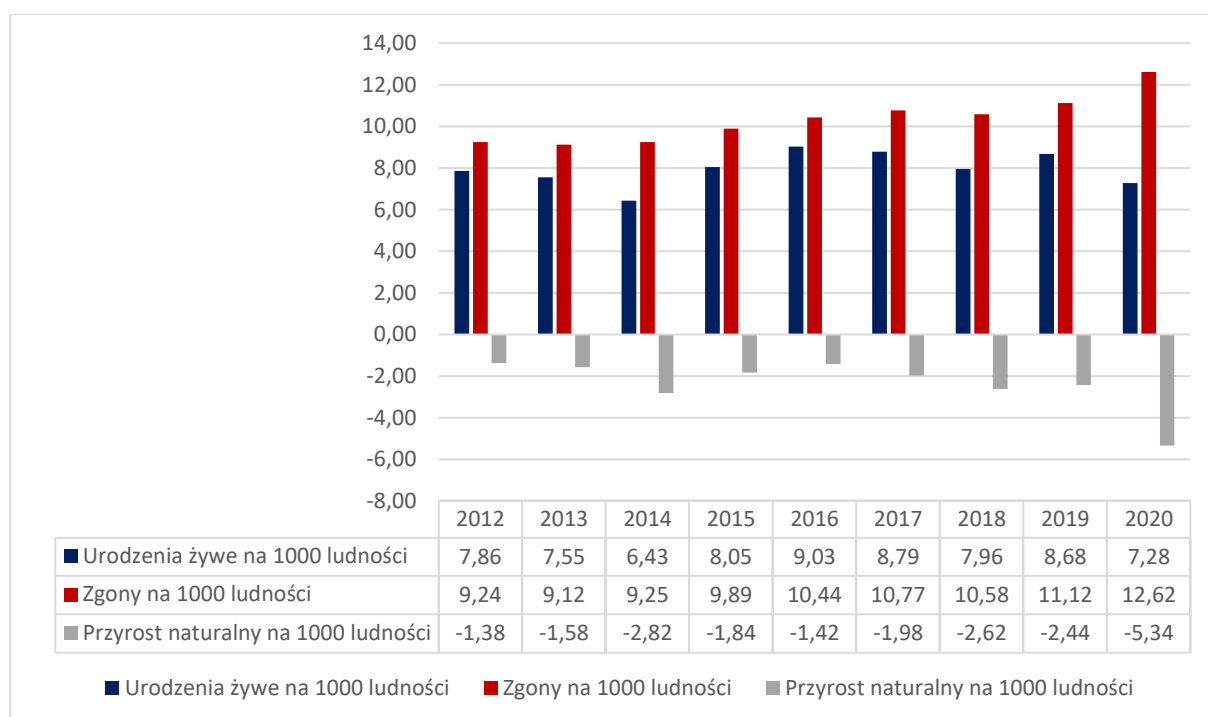
Wykres 8. Migracje w Kołobrzegu w okresie od 2009 do 2018 roku wg wybranych grup wieku

Źródło: <https://monitormiasta.pl/>

Uzupełniając analizę demograficzną warto przywrócić się wskaźnikom ruchu naturalnego. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na niskie wskaźniki urodzeń w relacji do liczby ludności, które w analizowanym okresie od 2012 do 2020 roku nie przekraczały wartości 10,0 na 1000 ludności, a najwyższe były w 2016 roku (9,03), czyli w roku, w którym uruchomiono program 500+. Po tym okresie nastąpił spadek wskaźników urodzeń, do najniższej wartości w 2020 roku (7,28). Prognoza demograficzna wskazuje, że w Kołobrzegu kurczyć się będzie liczba osób w wieku reprodukcyjnym, co oznacza, przy niskich wskaźnikach urodzeń, spadek liczby dzieci. 2020 rok był szczególny również pod względem liczby zgonów. W okresie pandemii COVID-19 w 2020 roku odnotowano rekordowy w analizowanym okresie wskaźnik zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (12,62).

Wykres 9. Wskaźniki ruchu naturalnego w Kołobrzegu

Źródło: GUS/BDL

2.2. Sytuacja mieszkaniowa

W 2020 roku na terenie Kołobrzegu znajdowało się 2978 budynków mieszkalnych, a zasoby mieszkaniowe w gminie tworzyło 26 050 mieszkań, składających się z 93 875 izb o łącznej powierzchni 1 696 702 m². W analizowanym okresie liczba budynków mieszkalnych w mieście zwiększyła się o 6,81%, mieszkań o 19,31%, a izb o 12,21%, całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań wzrosła w latach 2012-2019 o 14,60%.

Tabela 1. Budynki mieszkalne i zasoby mieszkaniowe w Kołobrzegu w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana
budynki mieszkalne	2 788	2 809	2 823	2 851	2 884	2 908	2 932	2 961	2 978	6,81
mieszkania	21 835	22 015	22 226	22 521	23 025	23 577	24 530	25 375	26 050	19,30
izby	83 662	84 101	84 634	85 322	86 548	87 995	90 088	92 159	93 875	12,21
powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)	1 480	1 491	1 502	1 519	1 548	1 577	1 619	1 662	1 696	
	514	209	950	609	380	663	502	259	702	14,60

Źródło: GUS/BDL

W 2020 roku na 1000 mieszkańców Kołobrzegu przypadało aż 548,5 mieszkania, tj. o 21,40% mieszkania więcej niż w 2012 roku. Był to wynik wyraźnie wyższy na tle analizowanych jednostek: wyższy od średniej dla Polski (385,9 mieszkania na 1000 ludności), województwa zachodniopomorskiego (394,3), powiatu kołobrzесьkiego (467,3).

Tabela 2. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana
POLSKA	349,6	356,1	359,9	363,4	367,3	371,3	375,7	380,5	385,9	10,38
Zachodniopomorskie	355,8	362,7	365,9	369,5	373,5	377,9	382,6	388,0	394,3	10,82
Powiat kołobrzесьki	397,8	407,2	411,4	416,0	421,9	430,0	439,1	453,4	467,3	17,47
Kołobrzeg	451,7	465,1	469,4	475,7	482,5	495,6	506,3	529,0	548,5	21,40

Źródło: GUS/BDL

Bardzo istotnym problemem w Kołobrzegu jest podjęcie próby oszacowania faktycznej pojemności noclegowej miasta z uwzględnieniem całej dostępnej we wszystkich możliwych formach bazy noclegowej. Kluczowe jest tu przyjęcie bardzo istotnego założenia funkcjonalno-przestrzennego dotyczącego zasobów mieszkaniowych miasta Kołobrzeg. W 1988 r. w Kołobrzegu zamieszkiwało 43 538 mieszkańców, w zasobach mieszkaniowych liczących wówczas 12 551 mieszkań. W ciągu ostatnich 33 lat liczba mieszkańców zwiększyła się o nieco ponad 3 000 osób, natomiast zasoby mieszkaniowe osiągnęły w czerwcu 2021 r. ponad 26 500 lokali mieszkalnych.

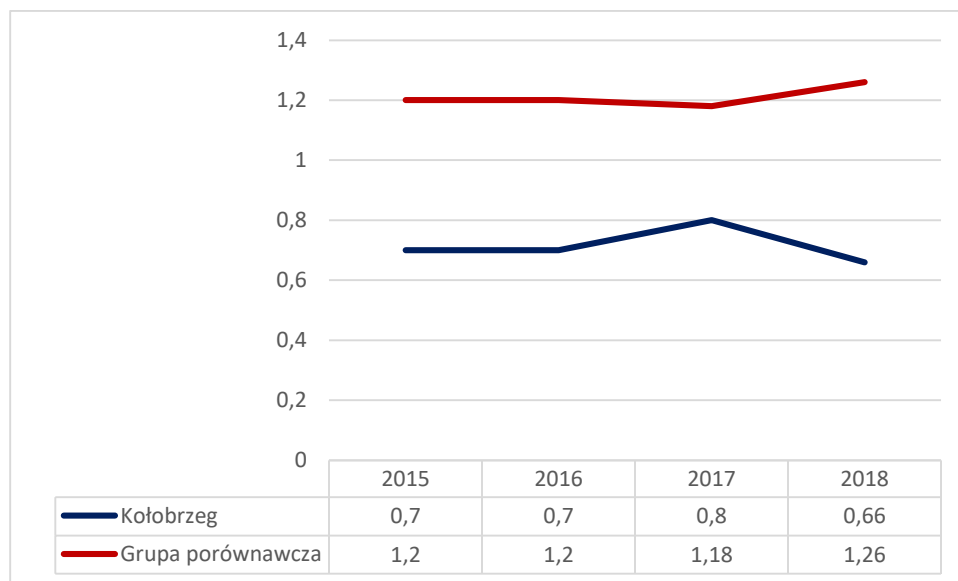
Można tym samym przyjąć, że co najmniej 50% zasobów lokalowych miasta jest wynajmowanych dla potrzeb turystycznych, wypoczynkowych albo służą jako tzw. drugie domy lub drugie mieszkania. Bilansując, można zatem przyjąć, że nieomal wszystkie realizowane w ciągu ostatnich 20 lat (po 2000 r.) inwestycje mieszkaniowe i apartamentowe mogą być traktowane jako

„dodatkowe zasoby niemieszkańcowskie miasta” i mogą być traktowane jako tzw. baza noclegowa Kołobrzegu.⁹

Wzrost cen nieruchomości sprawia także, że przy wciąż relatywnie niskich średnich dochodach zakup mieszkania po rynkowej cenie staje się niemal niemożliwy dla przeciętnego młodego mieszkańca Kołobrzegu. Powierzchnia mieszkania, jaką można kupić za przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Kołobrzegu spadła z 0,8 m² w 2015 r. do 0,66 m² w 2018 r. i była wyraźnie niższa od grupy porównawczej.¹⁰

Wykres 10. Powierzchnia mieszkania jaką można kupić za przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Źródło: <https://www.systemanaliz.pl/>

Politykę mieszkaniową miasta w zakresie zarządzania gminnym zasobem mieszkaniowym definiuje Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Kołobrzeg na lata 2019-2023 przyjęty Uchwałą Nr XV/197/19 Rady Miasta Kołobrzeg z dnia 5 listopada 2019 r. Jednym z zadań gminy jest dążenie do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych tym przedstawicielom społeczności lokalnej, którzy nie są w stanie samodzielnie zaspokoić tych potrzeb. Gmina realizuje także ustawowe obowiązki związane z zapewnieniem lokali socjalnych, lokali zamiennych czy tymczasowych. Zadania związane z gospodarką mieszkaniową gminy finansowane są ze środków pochodzących z budżetu miasta, w tym dochodów z czynszu oraz dochodów z wynajmu garaży i lokali użytkowych. Jako dodatkowe źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej traktowane są środki zewnętrzne, w tym budżet państwa, dopłaty z Banku Gospodarstwa Krajowego czy kredyty komercyjne.

Władze miasta podejmują liczne działania związane z realizacją ustawowych zadań w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Obejmują one: powiększanie zasobu lokali przeznaczonych na potrzeby najmu socjalnego, realizację wyroków sądowych, w których sąd orzekł o uprawnieniu do zawarcia umowy najmu socjalnego lokalu, zapewnienie lokali zamiennych, zapewnienie

⁹ Źródło: Studium możliwości poszerzenia profilu gospodarczego miasta Kołobrzeg

¹⁰ Źródło: Studium możliwości poszerzenia profilu gospodarczego miasta Kołobrzeg

pomieszczeń tymczasowych, zapewnienie lokali osobom, które opuściły pieczę zastępczą czy zapewnienie lokali osobom osiągniętym niskie dochody – w przypadku osób ubiegających się o najem lokalu mieszkalnego.

Istotną częścią działań w zakresie polityki mieszkaniowej jest poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i warunków życia dla lokatorów. Na podstawie przeglądów stanu technicznego budynków określone są potrzeby remontowe oraz plany inwestycji i bieżących remontów budynków i lokali. W przypadku budynków stanowiących współwłasność miasto partycypuje w remontach do wysokości posiadanych udziałów. W obszarze remontów znajdują się także działania związane z poprawą efektywności energetycznej budynków, m.in. poprzez likwidację ogrzewania na paliwo stałe na rzecz ogrzewania miejskiego, gazowego lub elektrycznego.

Na podstawie danych zawartych ww. programie, w zależności od położenia lokali, wielkość zasobu mieszkaniowego Miasta w 2018 roku przedstawiała się następująco:

- budynki będące w 100% własnością Gminy Miasto Kołobrzeg – 48 budynków (w tym 39 wybudowanych przed 1945 rokiem) z 510 lokalami mieszkalnymi (w tym 184 lokalami na potrzeby najmu socjalnego);
- budynki, w których funkcjonują wspólnoty mieszkaniowe z udziałem Miasta – 247 budynków (w tym 149 wybudowanych przed 1945 rokiem) z 714 lokalami mieszkalnymi (w tym 63 lokalami na potrzeby najmu socjalnego);
- budynki mieszkalne Kołobrzесьkiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. – 8 budynków z 450 mieszkaniami (w tym 84 lokalami na potrzeby najmu socjalnego).

Największym zarządcą mieszkań w Kołobrzegu jest Kołobrzесьkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Gminy Miasto Kołobrzeg), z siedzibą przy ul. Artyleryjskiej 3. KTBS Sp. z o.o. prowadzi działalność inwestycyjną w zakresie budownictwa mieszkaniowego (łączy elementy budownictwa socjalnego, komunalnego i komercyjnego), a także w zakresie zarządzania i administrowania zasobami mieszkaniowymi Gminy Miasto Kołobrzeg oraz powierzonymi zasobami wspólnot mieszkaniowych. Od 2001 roku KTBS Sp. z o.o. zrealizowało liczne inwestycje, obejmujące zarówno budowę nowych budynków mieszkalnych, jak i adaptację obiektów pokoszarowych i powojkowych czy budowę lokali usługowych oraz garaży. Inwestycje KTBS Sp. z o.o. znajdują się przy ul. Chodkiewicza (70 mieszkań), ul. Helsińskiej („Osiedle Europejskie”, 196 mieszkań), ul. Mazowieckiej (17 mieszkań), ul. Jedności Narodowej (148 mieszkań), ul. Koszalińskiej (84 mieszkania), ul. Łopuskiego (52 mieszkania), ul. Bema (70 mieszkań), ul. Kujawskiej (23 mieszkania), ul. Łopuskiego (49 mieszkań), ul. Okopowej (29 mieszkań), ul. Józefa Wybickiego (70 mieszkań), ul. Szarych Szeregów (74 mieszkania), ul. Wolności (41 mieszkań) oraz ul. Rybackiej (88 mieszkań)¹¹. Spółka KTBS w swojej działalności realizuje systematycznie działania mające na celu optymalne zarządzanie zasobami oraz działania proekologiczne.

¹¹ Za: <http://www.ktbs.pl/inwestycje-zrealizowane> (dostęp 30.03.2020)

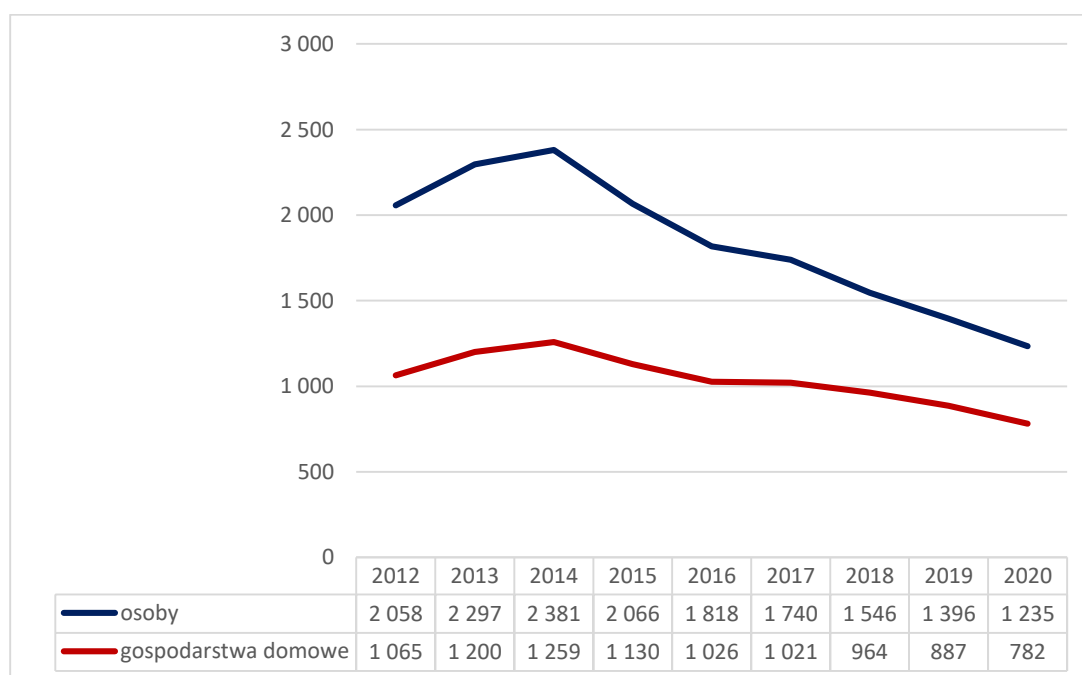

2.3. Pomoc społeczna

Organizatorem pomocy społecznej na terenie miasta jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu z siedzibą przy ul. Okopowej 15. Działania MOPS w Kołobrzegu wpisują się w ramy lokalnej polityki społecznej. Głównym celem działania ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach, zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom utrudniającym życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2020 roku w Kołobrzegu ze środowiskowej pomocy społecznej korzystało 782 gospodarstw domowych, liczących łącznie 1235 osób. W analizowanym okresie maksymalna liczba gospodarstw domowych objętych środowiskową pomocą społeczną wystąpiła w 2014 roku. Z pomocy skorzystało wtedy 1259 gospodarstw domowych. W liczbie osób i gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w mieście w latach 2012-2020 widoczna jest tendencja malejąca. Warto jednak zwrócić uwagę, że szybszy spadek dotyczył liczby osób, co oznacza, że pomoc społeczna w większym stopniu dotyka gospodarstw jednoosobowych.

Wykres 11. Gospodarstwa domowe i osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w Kołobrzegu w latach 2012-2020

Źródło: GUS/BDL

Kołobrzeg cechował się niższym zasięgiem korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w porównaniu z innymi analizowanymi jednostkami. W 2020 roku na 10 tys. mieszkańców miasta przypadało 267 osób będących beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej. W skali kraju wskaźnik ten był wyraźnie wyższy (463), podobnie jak w województwie (478). W powiecie kołobrzesckim wynosił 337 osób na 10 tys. mieszkańców.

Tabela 3. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POLSKA	867	807	832	768	710	645	568	513	463
Zachodniopomorskie	1 045	970	971	849	766	693	603	543	478
Powiat kołobrzeski	739	691	721	602	538	488	418	387	337
Kołobrzeg	437	488	508	441	389	373	332	300	267

Źródło: GUS/BDL

Do głównych przyczyn przyznania pomocy społecznej w Kołobrzegu zaliczyć należy ubóstwo, długotrwałą chorobę oraz niepełnosprawność. Wśród rodzin, korzystających z pomocy pieniężnej, w naturze i usługach, dominowały w roku 2020, podobnie jak w roku poprzednim, rodziny których dochody nie przekroczyły kryterium dochodowego. Liczba tych rodzin osiągnęła poziom 539, stanowiąc 57% ogółu. Czynniki, które stanowią ryzyko marginalizacji lub powód wykluczenia społecznego są obszary problemowe, zdiagnozowane w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Obszary te wpływają destruktywnie na funkcjonowanie rodziny.¹²

Tabela 4. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Kołobrzegu w latach 2012-2020 (liczba rodzin)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	838	863	802	750	662	580	518	463	539
Długotrwała, ciężka choroba	616	615	567	564	524	518	538	589	406
Bezrobocie	610	632	550	463	372	275	226	119	163
Niepełnosprawność	570	567	507	465	484	472	448	385	383
Alkoholizm	240	236	227	203	200	191	169	150	165
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	177	493	387	259	167	200	192	483	270
rodziny niepełne	140	138	112	84	59	64	62	59	76
rodziny wielodzietne	57	53	32	26	12	14	10	14	15
Bezdomność	78	86	79	76	73	64	60	68	66
Ochrona macierzyństwa	76	93	95	71	67	54	58	57	52
Trudności po zwolnieniu z zakładu karnego	43	38	22	19	15	10	14	14	117
Przemoc w rodzinie	16	10	18	14	17	20	9	6	10
Narkomania	14	14	22	26	21	23	20	17	-

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu

2.4. Kultura, sport, rekreacja i turystyka

Kultura to ważny obszar aktywności gminy, który znacząco wpływa na jakość życia mieszkańców. Jest nie tylko ważnym elementem wizerunku gminy i odpowiedzią na potrzebę

¹² Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu

tworzenia i kontaktu ze sztuką, ale również narzędziem integracji i budowania wspólnej, lokalnej tożsamości mieszkańców gminy i regionu.

W dokumentach strategicznych oraz programowych dotyczących kultury obowiązujących do 2020 roku, przewidziano realizację zadań skierowanych do mieszkańców Kołobrzegu, turystów, potencjalnych inwestorów i środowisk twórczych. Prowadzone działania mają na celu budowanie marki Kołobrzeg Miasto Kultury (w tym promocja Kołobrzegu poprzez kulturę) oraz zachowanie i wyeksponowanie obiektów stanowiących o tożsamości, kulturze i historii miasta.

Analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także chęć spełnienia sformułowanej idei programowej doprowadziła do konkluzji, iż programy kulturalne dla Kołobrzegu muszą spełniać podwójną rolę: zarówno tworzenia lokalnego rynku odbiorców kultury, jak i podnoszenia turystycznej atrakcyjności miasta. W konsekwencji wytyczono dwa główne obszary strategiczne Programu: dotyczące mieszkańców (wewnętrzny) i turystów (zewnętrzny). Mimo zastosowanego podziału autorzy dokumentu podkreślali, że obszary te nie są rozdzielne ani niezależne od siebie. Są ze sobą powiązane i ściśle zależne, bowiem tworzenie silnej marki i kulturalnego wizerunku miasta na zewnątrz nie może odbywać się w oderwaniu od rozwoju kultury w samym mieście i dla jego mieszkańców. Tym samym sformułowane cele i zadania w ramach głównych obszarów strategicznych wzajemnie się przenikają i są ze sobą skorelowane.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie polityki kulturalnej miasta jest Regionalne Centrum Kultury w Kołobrzegu i Prezydent Miasta. W ramach przedsięwzięć *Kultura Miasta* i *Miasto Kultury* realizowane są zróżnicowane działania, dedykowane programy (np. Szkoła Kultury, Fabryka Artystów, Wirtualne Centrum Kultury) oraz wydarzenia kulturalne (w tym spektakle, koncerty, wystawy, festiwale, konkursy, itp.). Wydarzenia te mają charakter zarówno lokalny, jak i ponadregionalny oraz ogólnopolski, odbywają się w budynkach instytucji oraz w przestrzeni miejskiej.

Miasto Kołobrzeg wspiera lokalną kulturę i sztukę także za pośrednictwem mecenatu kulturalnego. Sprawowanie mecenatu kulturalnego manifestuje się przede wszystkim w dofinansowaniu różnych wydarzeń kulturalnych.

Wyróżniający się lokalni artyści mogą liczyć na wsparcie ze strony władz miasta w postaci stypendiów artystycznych oraz dorocznych nagród. Stypendia i nagrody są wyrazem uznania dla dotychczasowych osiągnięć artystycznych, mają sprzyjać rozwojowi uzdolnień i zainteresowań młodych ludzi oraz mobilizować do dalszej pracy.

Regionalne Centrum Kultury im. Zbigniewa Herberta z siedzibą główną przy ul. Solnej 1 prowadzi działalność kulturalną w zakresie tworzenia, upowszechniania i ochrony dóbr kultury narodowej oraz rozwijania i utrwalania zainteresowań kulturalnych mieszkańców Kołobrzegu. RCK jest koordynatorem amatorskiego ruchu artystycznego oraz organizatorem różnych form edukacji kulturalno-oświatowej, w tym kursów, seminariów i szkoleń, festiwali, konkursów, przeglądów, wystaw, imprez zleconych, imprez artystycznych, działalności wydawniczej i edytorskiej, edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę.

RCK organizuje działalność tematycznych pracowni (w tym zajęcia twórcze dla dorosłych, pracownia plastyczna, pracownia teatralna, ognisko baletowe, pracownia tkaniny artystycznej, zajęcia manualno-plastyczne, pracownia TWÓRCÓW NIEPROFESJONALNYCH, pracownia grafiki warsztatowej,

pracownia muzyczna, warsztaty bębniarskie), a także klubów (w tym Klub Modelarstwa Kosmiczno-Lotniczego, Kołobrzeski Klub Kolekcjonera, MANUFATURA, czyli Klub Pomysłowych Kobiet, Stowarzyszenie Fantasy&Science Fiction „UROCZYSKO”) i chórów (chór KOMBATANT, chór PIONIER, chór CANTORES COLABREGAE). W zajęciach stałych uczestniczą osoby w różnym wieku, przynależąc do wybranych grup i zespołów plastycznych, muzycznych, teatralnych czy tanecznych. Działalność wystawienniczą w ramach RCK prowadzi *Galeria Sztuki Współczesnej* (budynek przy ul. Armii Krajowej 12 – parter prawego skrzydła Ratusza), udostępniając wystawy malarstwa, rysunku czy fotografii, a nawet tkaniny artystycznej. GSW realizuje również działalność edukacyjną (lekcje dla dzieci i młodzieży), wydawniczą czy kolekcjonerską.

Liczne koncerty i wydarzenia kulturalne odbywają się w prowadzonym od 2017 roku przez RCK kołobrzeskim Amfiteatrze, mieszczącym się przy ul. Fredry 1, na terenie Parku im. Aleksandra Fredry.

Regionalne Centrum Kultury w Kołobrzegu organizuje lub współorganizuje również wiele imprez o charakterze kulturalnym, w tym koncerty, seanse filmowe, widowiska muzyczne, konkursy, spektakle teatralne, warsztaty, wystawy, wieczory autorskie, spektakle amatorskie. Różny jest zasięg organizowanych wydarzeń, od miejskich, lokalnych, poprzez imprezy powiatowe i wojewódzkie, aż po imprezy o zasięgu ogólnopolskim czy międzynarodowym.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Galla Anonima w Kołobrzegu z siedzibą główną przy ul. Jana Frankowskiego 3 zajmuje się gromadzeniem zbiorów bibliotecznych. Kołobrzaska biblioteka dysponuje nie tylko systematycznie uzupełnianym tradycyjnym księgozbiorem w postaci papierowych książek, czasopism czy literatury dotyczącej regionu. Dostępne są coraz powszechniejsze audiobooki i zbiory multimedialne, a z myślą o czytelnikach ze specjalnymi potrzebami gromadzone są tzw. „książki mówione”. Kołobrzaska placówka zapewnia także mieszkańcom miasta możliwość korzystania z bezpłatnej usługi Książka na telefon. Usługa jest dedykowana osobom, które ze względu na stan zdrowia, wiek lub stopień niepełnosprawności nie mają innej możliwości wypożyczenia książek.

W codziennej pracy biblioteki wykorzystywane są nowoczesne technologie. W wybranych placówkach bibliotecznych (w Bibliotece Głównej, Bibliotece Młodzieżowej i Filii nr 1) udostępniane są stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. Czytelnicy mają możliwość zdalnego składania zamówień i rezerwacji zbiorów bibliotecznych poprzez katalog on-line i logowanie do konta, a także zdalnego przedłużania terminu zwrotu książek.

Oprócz działalności związanej z gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu pełni rolę ważnego lokalnego ośrodka kulturotwórczego. Placówka organizuje i współorganizuje wiele wydarzeń kulturalnych, ale również prowadzi edukację kulturalną, biblioteczną i artystyczną.

Na terenie miasta znajduje się jedno muzeum wpisane do Państwowego Rejestru Muzeów (numer PRM/8/98). Organizatorem istniejącego od 1963 roku Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu z siedzibą przy ul. Armii Krajowej 13 jest Powiat Kołobrzeski. Przedmiotem działalności Muzeum jest upowszechnianie podstawowych wartości historycznych, racjonalnych i artystycznych, a także

kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej, poprzez umożliwienie kontaktu ze zbiorami¹³. Działalność muzeum prowadzona jest w kilku lokalizacjach:

- Oddział Dzieje Oręża Polskiego (ul. ppor. Emilii Gierczak 5),
- Muzeum Miasta Kołobrzeg (ul. Armii Krajowej 13) – mieszczące się w zabytkowym Pałacu Braunschweigów,
- Kołobrzesci Skansen Morski (ul. Bałtycka 31) – plenerowa ekspozycja wyslipowanych okrętów wojennych, unikalna w skali kraju,
- Muzeum Zimnej Wojny Podborsko 3001 (Doborowo 53) – schron nr 17 udostępniony zwiedzającym,
- Muzeum Lotnictwa i Techniki Wojskowej Rogowo (ul. Hangarowa 8)¹⁴.

Ponadto w Kołobrzegu znajdują się inne placówki muzealne prowadzone przez osoby prawne i osoby fizyczne:

- Muzeum Patria Colbergiensis (ul. Armii Krajowej 12) – muzeum prowadzone przez organizację pozarządową, skupiające się na historii lokalnej. Udostępnia zbiory obejmujące: medale, eksponaty numizmatyczne, dokumenty, ryciny, mapy, pocztówki, dzieła sztuki, obrazy, rzeźby, grafiki, militaria, archiwalia¹⁵,
- Muzeum Figur Woskowych w Kołobrzegu (ul. Mickiewicza),
- Muzeum Mineratów w podziemiach Latarni Morskiej (ul. Morska 1),
- Muzeum Bursztynu (ul. Waryńskiego 5),
- Maszoperia – muzeum 6D (ul. Rodziewiczówny 15),
- Muzeum Piractwa (ul. Szyprów 1).

Sieć placówek kulturalnych na terenie miasta uzupełnia jednosalowe Kino Wybrzeże, znajdujące się przy ul. Łopuskiego 24.

Wg danych GUS w Kołobrzegu w 2020 roku działało 19 grup artystycznych, 23 kluby i koła oraz sekcje. Ogółem w mieście w 2020 roku odbyły się 257 imprezy masowe, w 2019 roku 363 imprezy. Liczba imprez masowych organizowanych w Kołobrzegu najwyższa była w 2015 roku i wynosiła 465.

Tabela 5. Grupy artystyczne, koła, kluby, sekcje oraz imprezy w Kołobrzegu w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
grupy artystyczne	0	16	15	12	10	12	11	6	19
koła / kluby / sekcje	2	2	17	18	26	28	28	26	23
imprezy	46	352	341	465	441	464	358	363	257

Źródło: GUS/BDL

W 2020 roku w Kołobrzegu było 212 członków klubów, kół i sekcji oraz 226 członków grup artystycznych. To stosunkowo niewielka liczba w skali miasta.

¹³ Za: Statut Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu stanowiący Załącznik do Uchwały Nr XVIII/124/2012 Rady Powiatu w Kołobrzegu z dnia 20 kwietnia 2012 r.

¹⁴ Za: <http://www.muzeum.kolobrzeg.pl/pl/> (dostęp 23.03.2020)

¹⁵ Za: <http://www.colbergiensis.eu> (dostęp 23.03.2020)

W imprezach artystycznych najliczniejsze uczestnictwo odnotowano w 2015 roku (143 522 osób). Pandemiczny 2020 roku spowodował spadek liczby uczestników imprez do 34 291 osób.

Tabela 6. Członkowie grup artystycznych, klubów/kół/sekcji oraz uczestnicy imprez w Kołobrzegu w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
członkowie grup artystycznych	0	173	185	146	138	174	182	155	226
członkowie kół / klubów / sekcji	0	355	219	357	229	204	310	174	212
uczestnicy imprez	550	133	134	143	119	143	133	115	34 291
		150	522	225	988	475	473	290	

Źródło: GUS/BDL

Wg danych GUS mieszkańcy Kołobrzegu chętniej niż mieszkańcy kraju i województwa zostawali czytelnikami bibliotek. W 2019 roku wskaźnik czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności wynosił w Kołobrzegu 174. W porównaniu do 2012 roku wskaźnik ten spadł. W 2019 roku średnia liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności dla kraju wynosiła 156 osób, dla województwa – 130, dla powiatu 145.

Tabela 7. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
POLSKA	168	167	164	162	159	157	155	156
Zachodniopomorskie	151	152	150	145	137	135	130	130
Powiat kołobrzieski	164	159	147	150	148	140	137	145
Kołobrzeg	189	181	164	173	172	161	160	174

Źródło: GUS/BDL

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują na dynamiczny rozwój sportu w Kołobrzegu. W 2020 roku w mieście funkcjonowały 23 kluby sportowe, w których prowadzono 27 sekcji – w obu przypadkach były to najwyższe wartości od 2014 roku. Kadre w kołobrzeskich klubach sportowych w 2020 roku tworzyło 68 trenerów (kilkukrotnie więcej niż w 2012 roku).

Kołobrzeskie kluby sportowe liczyły w 2020 roku 1 674 członków. Liczba ta znacząco wzrosła na przestrzeni lat, bowiem w 2012 roku członkami klubów sportowych było 1 050 osób. Silna tendencja rosnąca dotyczyła także liczby ćwiczących w klubach sportowych, która wzrosła z 957 w 2012 roku do 1 641 w 2020 roku. Choć przybywało zarówno ćwiczących mężczyzn, jak i ćwiczących kobiet, to nadal utrzymuje się dominacja płci męskiej w ogóle ćwiczących w klubach sportowych w Kołobrzegu.

Zdecydowaną większość ćwiczących w klubach sportowych stanowi młodzież, tj. osoby do lat 18. W 2020 roku ich liczba w kołobrzeskich klubach sportowych wynosiła 1 335 osób, co stanowiło około 80% ogółu ćwiczących. Wśród ćwiczącej młodzieży również przeważa płeć męska.

Tabela 8. Kluby sportowe w Kołobrzegu w latach 2012-2020

	2012	2014	2016	2018	2020
kluby	19	15	17	18	23
członkowie	1050	950	1356	1548	1674
ćwiczący	957	875	1321	1461	1641
ćwiczący mężczyźni	683	598	1033	1024	1165
ćwiczący kobiety	274	277	288	437	476
ćwiczący do lat 18	719	685	1076	1135	1335
ćwiczący do lat 18 chłopcy	468	450	860	782	957
ćwiczący do lat 18 dziewczęta	251	235	216	353	378
sekcje sportowe	21	17	19	22	27
trenerzy	18	13	35	36	68
instruktorzy sportowi	26	32	19	32	23
inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	13	8	11	10	1

*dane dostępne w cyklu dwuletnim

Źródło: GUS/BDL

2.5. Ochrona zdrowia

Dbanie o zdrowie mieszkańców jest jednym z zadań realizowanych przez gminy. W przypadku miasta Kołobrzeg działania z zakresu ochrony zdrowia mieszkańców obejmowały przede wszystkim realizację badań profilaktycznych, prowadzenie programów zdrowotnych czy wspieranie kołobrzесьkiego szpitala.

Sieć placówek opieki zdrowotnej dla mieszkańców Kołobrzegu tworzą:

- Regionalny Szpital w Kołobrzegu:
 - Oddziały: Otolaryngologiczny, Okulistyczny, Psychiatryczny, Neurologiczny, Chorób Wewnętrznych, Kardiologiczny, Rehabilitacyjny, Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Chirurgiczny Ogólny, Ginekologiczno-Położniczy, Neonatologiczny, Dzienny Psychiatryczny, Pediatriczny, Szpitalna Izba Przyjęć, Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Zintegrowany Blok Operacyjny, Dializ, Zakład Rehabilitacji
 - Poradnie specjalistyczne: Endokrynologiczna, Onkologiczna, Gastroenterologiczna, Hepatologiczna, Hematologiczna, Kardiologiczna, Neonatologiczna, Neurologiczna, Neurologiczna Dla Dzieci, Chorób Płuc i Gruźlicy, Rehabilitacji, Ginekologiczno-Położnicza, Chirurgii Ogólnej, Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Preluksacyjna, Otolaryngologiczna, Urologiczna, Zdrowia Psychicznego, Leczenia Bólu, Logopedyczna, Okulistyczna, Uzależnień, Chirurgii Dziecięcej, Wad Postawy dla Dzieci i Młodzieży
 - Diagnostyka: Pracownia Diagnostyki Obrazowej, Laboratorium Analityczne, Laboratorium Mikrobiologiczne, Pracownia Endoskopii, Pracownia EKG, EEG, Prób wysiłkowych¹⁶,

¹⁶ Za: <http://szpital.kolobrzeg.pl> (dostęp 18.03.2020)

- Przychodnie: podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej,
- Indywidualne praktyki lekarskie,
- Indywidualne praktyki pielęgniarские,
- Apteki.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 roku w Kołobrzegu funkcjonowało 30 przychodni i 22 apteki. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 267 160 porad lekarskich, zaś w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej – 438 209 porad lekarskich. Na jedną aptekę ogólnodostępną przypadało 2100 mieszkańców Kołobrzegu, tj. najwięcej w analizowanym okresie, co wynikało ze zmniejszającej się od 2015 roku liczby aptek ogólnodostępnych w mieście.

Tabela 9. Ochrona zdrowia w Kołobrzegu w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przychodnie ogółem	21	21	22	24	28	28	27	27	30
Podstawowa opieka zdrowotna - porady	249 174	242 968	236 348	252 763	251 310	242 691	263 625	249 317	267 160
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady	431 121	430 030	425 198	463 169	455 115	439 177	461 645	451 183	438 209
Praktyki lekarskie	36	35	35	33	31	31	27	21	24
Apteki ogółem	26	26	26	30	29	28	24	23	22
Ludność na aptekę ogólnodostępną	1 806	1 804	1 797	1 556	1 602	1 663	1 932	2011	2100

Źródło: GUS/BDL

W obszarze zdrowia w Kołobrzegu działalność prowadzą również uzdrowiska. Kołobrzeg jest jednym z najbardziej znanych uzdrowisk w Polsce, od lat wyróżniający się pod względem liczby kuracjuszy, turystów czy udzielonych noclegów. Zgodnie z informacjami Ministerstwa Zdrowia kierunki lecznicze w Kołobrzegu obejmują następujące choroby: ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, dolnych i górnych dróg oddechowych, endokrynologiczne, cukrzyca, otyłość, osteoporoza i choroby skóry. W zakładach uzdrowiskowych w Kołobrzegu są realizowane pobyty lecznicze, rehabilitacyjne, zdrowotne czy wypoczynkowe, dedykowane zarówno dla osób dorosłych, jak i dzieci, finansowane z Narodowego Funduszu Zdrowia oraz odpłatne. Sanatoria oferują szerokie wachlarze zabiegów (w tym balneologicznych, hydroterapeutycznych, kinezyterapeutycznych czy fizykoterapeutycznych), dostosowane do potrzeb pacjentów i kuracjuszy oraz wykorzystujące m.in. kołobrzeskie zasoby naturalne w postaci borowiny czy solanki. Oferta sanatoryjna stale się rozszerza, także o udogodnienia zwiększające atrakcyjność pobytu niezależne od warunków meteorologicznych, takie jak baza sportowa, obiekty spa i wellness czy oferta kulturalna.

2.6. Edukacja

Sieć placówek edukacyjnych na terenie miasta Kołobrzeg tworzą przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, szkoły policealne oraz jednostki zamiejscowe uczelni wyższych. Miasto Kołobrzeg jest organem prowadzącym dla 7 przedszkoli miejskich oraz 9 szkół

podstawowych. Edukacja na poziomie ponadpodstawowym prowadzona jest przez inne organy, głównie Powiat Kołobrzesci.

Wg danych GUS gmina Kołobrzeg cechowała się wyższymi spośród analizowanych jednostek wartościami wskaźnika dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat. W 2019 roku na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat do przedszkoli, punktów przedszkolnych i oddziałów przedszkolnych uczęszczało 974 dzieci. Niższe okazały się średnie dla pozostałych jednostek: kraju (885 dzieci), województwa (859 dzieci) i powiatu (851 dzieci).

Tabela 10. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
POLSKA	697	741	794	842	811	847	873	885
Zachodniopomorskie	659	702	758	799	767	810	842	859
Powiat kołobrzesci	715	749	827	850	844	865	892	851
Kołobrzeg	850	887	976	1 049	1 047	1 075	1 082	974

Źródło: GUS/BDL

Kołobrzeg na tle kraju oraz powiatu kołobrzesciego wyróżniał się pozytywnie pod względem liczby dzieci objętych opieką żłobkową. Wskaźnik liczby dzieci do 3 lat na 1000 dzieci w tym wieku objętych opieką żłobkową wynosił w Kołobrzegu 158 i znacząco wzrósł od 2012 roku (97). W 2020 roku osiągnął wartość zbliżoną od średniej dla województwa zachodniopomorskiego (155).

Tabela 11. Dzieci w placówkach wychowania żłobkowego na 1000 dzieci w wieku 0-3 lat w latach 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POLSKA	38	48	59	68	78	86	105	124	128
Zachodniopomorskie	46	60	73	86	93	100	126	147	155
Powiat kołobrzesci	63	68	87	86	62	74	72	79	92
Kołobrzeg	97	112	148	143	115	129	126	136	158

Źródło: GUS/BDL

Sieć szkół podstawowych w Kołobrzegu w 2019 roku tworzyło 12 placówek do których uczęszczało 3906 uczniów. Zdecydowana większość szkół podstawowych (9 placówek) przeznaczona była dla dzieci i młodzieży, z czego 8 było prowadzonych przez Gminę Miasto Kołobrzeg.

W Kołobrzegu widoczny był trend spadkowy liczby uczniów szkół średnich, zarówno zawodowych, jak też liceów. Co prawda pomiędzy 2018 a 2019 rokiem widoczny był wzrost tych liczb, należy to jednak wiązać z reorganizacją systemu kształcenia. Do szkół ponadpodstawowych trafili bowiem absolwenci szkół podstawowych i gimnazjów.

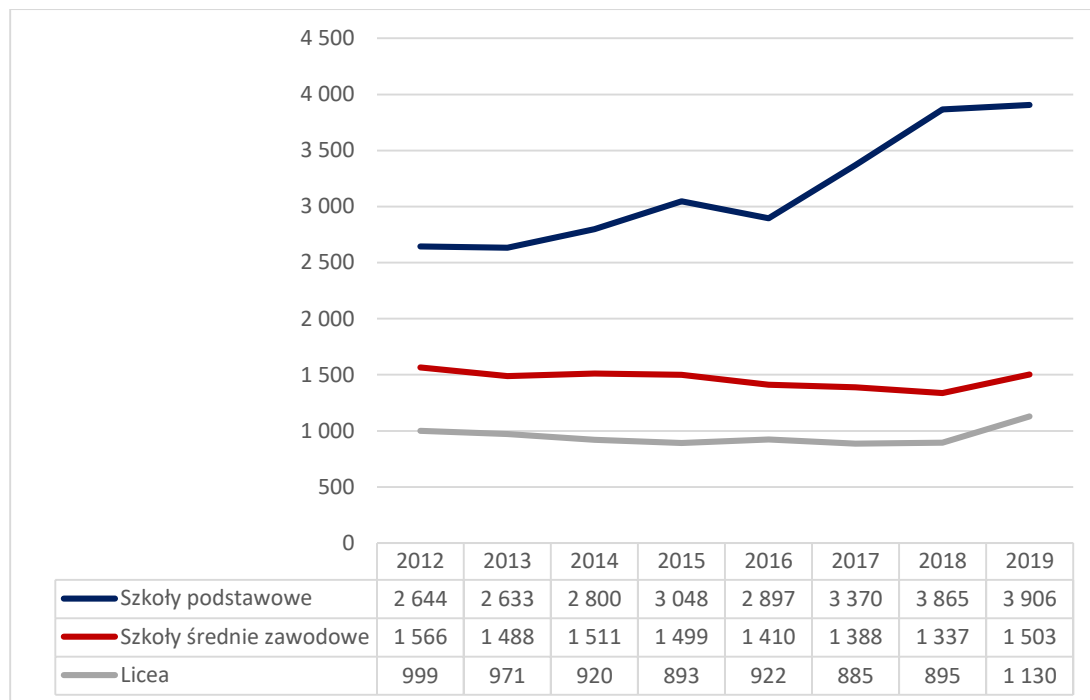
Warto dodać, iż Kołobrzegu w 2019 roku działała 1 szkoła zawodowa branżowa, w której uczyło się 493 uczniów.

Specyficzną formą edukacji jest szkolnictwo artystyczne. Od lat w Kołobrzegu funkcjonuje jedna placówka realizująca pierwszy etap kształcenia artystycznego, którego ukończenie nie daje zawodu, tj. Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia.

Kształcenie policealne w Kołobrzegu w 2019 roku realizowane było w 9 jednostkach, w tym 1 dla młodzieży i 8 dla dorosłych. Do szkół policealnych uczęszczało łącznie 621 uczniów.

Tabela 12. Uczniowie szkół podstawowych, średnich szkół zawodowych i liceów w Kołobrzegu w latach 2012-2019

Źródło: GUS/BDL

2.7. Bezpieczeństwo publiczne

Na obszarze miasta znajduje się Komenda Powiatowa Policji w *Kołobrzegu*, z siedzibą przy ul. Jana Kilińskiego 20. Rejonem działania Komendy Powiatowej Policji w Kołobrzegu jest powiat kołobrzegi, obejmujący miasto Kołobrzeg oraz gminy: Dygowo, Ustronie Morskie, Rymań, Siemyśl, Gościno i Kołobrzeg. Obszar miasta został podzielony na 9 rejonów służbowych:

1. Rejon Osiedle Milenium,
2. Rejon Osiedle Podczele-Dąbrówki-Gryfitów,
3. Rejon Osiedle Ogrody i Uzdrowiska,
4. Rejon Dzielnicza Radzikowo,
5. Rejon Dzielnicza Centrum,
6. Rejon Dzielnicza Portowa i Uzdrowiska,
7. Rejon Osiedle Dzielnicza Zachodnia,
8. Rejon Osiedle Lęborskie,
9. Rejon Dzielnicza Południowo-Zachodnia¹⁷.

¹⁷ Za: <http://kolobrzeg.policja.gov.pl/zkl/twoj-dzielnicowy/5542,TWOJ-DZIELNICOWY.html> (dostęp 04.04.2020).

W 2019 roku na terenie miasta Kołobrzeg stwierdzono 1 883 przestępstw, tj. o niemal 55% więcej niż w 2018 roku. Relatywnie najczęściej dochodziło do kradzieży (308 przypadków w 2019 roku), a następnie przestępstw gospodarczych (188 przypadków w 2019 roku), kradzieży z włamaniem (154 przypadki w 2019 roku) oraz uszkodzenia rzeczy lub mienia (101 przypadków w 2019 roku). Sporadycznie zgłaszane były takie przestępstwa jak: zabójstwa i zgwałcenia (po 1 zdarzeniu w 2019 roku) czy krótkotrwały zabór pojazdu (3 zdarzenia w 2019 roku). W 2019 roku na terenie Kołobrzegu popełniono również 199 przestępstw drogowych, z czego 127 (64%) zostało spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców. Warto dodać, że sytuacja w tym zakresie na terenie miasta poprawiła się w stosunku do lat poprzednich – w 2012 roku w Kołobrzegu stwierdzono 355 przestępstw drogowych, w tym 312 (czyli aż 88%) zostało popełnionych przez nietrzeźwych kierowców. Kołobrzaska policja ujęła w 2019 roku łącznie 794 przestępców (o 12% więcej niż roku poprzednim), jednak wskaźnik wykrywalności przestępstw obniżył się do 63,3%.

Tabela 13. Przestępstwa stwierdzone na terenie miasta Kołobrzeg w latach 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba przestępstw ogólnie stwierdzonych	1 872	2 067	1 845	1 302	1 900	1 042	1 219	1 883
zabójstwa	5	1	2	2	0	0	3	1
zgwałcenia	2	0	3	2	1	4	5	1
kradzieże	bd	bd	bd	bd	bd	bd	359	308
kradzieże (bez samochodu)	403	374	383	299	387	261	320	276
krótkotrwały zabór pojazdu	4	0	7	5	6	3	5	3
kradzież z włamaniem	150	218	270	174	156	122	116	154
rozbój i kradzieże rozbójnicze	17	11	27	20	17	12	8	11
bójki i pobicia	12	2	5	3	8	8	6	11
uszkodzenie rzeczy/ mienia	111	88	74	95	106	89	118	101
przestępstwa gospodarcze	127	565	188	106	785	143	169	188
Liczba przestępców ogółem	bd	bd	bd	bd	bd	bd	711	794
Wskaźnik wykrywalności przestępstw (%)	71,2	73,7	63,8	61,1	77,6	65,2	66,4	63,3
Liczba przestępstw drogowych – ogółem	355	258	129	136	168	144	bd	199
w tym: nietrzeźwi kierowcy	312	233	90	114	137	119	178	127

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Kołobrzegu (lata 2018-2019) oraz Raport o stanie miasta Kołobrzeg w liczbach w latach 2010- 2017 (lata 2012-2017).

Siedziba Straży Miejskiej w Kołobrzegu znajduje się przy ul. Ratuszowej 12. Straż Miejska jest jednostką organizacyjną Urzędu Miasta Kołobrzeg. Szczegółowy zakres działania Straży Miejskiej reguluje ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o Strażach Gminnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1763 t.j.), która w art. 11 określa je następująco:

1. ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych,
2. czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego – w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,
3. współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń,

4. zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ustalenie, w miarę możliwości, świadków zdarzenia,
5. ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej,
6. współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych,
7. doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób,
8. informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi,
9. konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gmin.

Straż pożarną na terenie miasta reprezentuje Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kołobrzegu. KP PSP w Kołobrzegu ma swoją siedzibę przy ul. Żurawiej 12B, a obszar jej działania obejmuje teren całego powiatu kołobrzесьkiego. W ramach KP PSP w Kołobrzegu funkcjonuje jedna jednostka ratowniczo-gaśnicza zlokalizowana w mieście Kołobrzeg.

Zadania z zakresu ratownictwa wodnego na terenie miasta realizuje Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Oddział Powiatowy Kołobrzeg. WOPR OP Kołobrzeg posiada zgodę na wykonywanie ratownictwa wodnego jako jednostka terenowa WOPR Województwa Zachodniopomorskiego. Celem działania stowarzyszenia jest niesienie pomocy tonącym oraz rozwój i upowszechnianie kultury fizycznej. WOPR Kołobrzeg dysponuje dobrze wyszkoloną Grupą Interwencyjną, która w sezonie letnim reaguje całodobowo w celu ratowania zdrowia i życia ludzkiego na obszarach wodnych. Na obszarze miasta funkcjonuje *Portowa Ochotnicza Straż Pożarnej „Tryton”*, specjalistyczna jednostka płetwonurków. POSP została powołana w celu ratowania ludzi i mienia na wodzie i pod wodą.

W Kołobrzegu znajduje się *morskie przejście graniczne* z dozwolonym ruchem osobowym i towarowym. W związku z powyższym na terenie miasta, na ul. Sikorskiego 7, zlokalizowana jest Placówka Straży Granicznej, funkcjonująca w strukturach Morskiego Oddziału Straży Granicznej im. Płk. Karola Bacza w Gdańsku.

2.8. Społeczeństwo obywatelskie

W ogólnopolskiej bazie organizacji pozarządowych na stronie www.ngo.pl znajduje się obecnie ponad 200 działających podmiotów trzeciego sektora zarejestrowanych w mieście Kołobrzeg. Dominują wśród nich stowarzyszenia zarejestrowane w KRS, ale obecne są także stowarzyszenia kultury fizycznej, fundacje, stowarzyszenia zwykle czy jednostki terenowe innych podmiotów. Obszar

działalności kołobrzeskich organizacji pozarządowych jest silnie zróżnicowany, obejmuje m.in. sport, turystykę i rekreację, pomoc społeczną i usługi socjalne, hobby, kulturę, edukację, rozwój lokalny czy inne. Charakterystyka organizacji trzeciego sektora pod względem długości działalności pozwala stwierdzić, że większość z nich to podmioty młode, działające od kilku bądź kilkunastu lat. Obecnie funkcjonują tylko 3 jednostki, które powstały przed 1990 rokiem, a mniej niż 40 podmiotów zostało zarejestrowanych przed 2000 rokiem. Ponad 40 jednostek (tj. ok. 18% zarejestrowanych organizacji pozarządowych) powstało w ostatnich 5 latach¹⁸.

Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi przyjmuje formy finansowe (w tym zlecenie realizacji zadań, zakup usług dotyczących realizacji zadań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa) i pozafinansowe (wzajemne informowanie, konsultacje, tworzenie wspólnych zespołów doradczo-inicjatywnych). Obszary współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi określone zostały w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 t.j. z późn. zm.).

W Kołobrzegu od wielu lat prowadzone są działania zmierzające do wzmocnienia sektora pozarządowego i aktywnych obywateli. Działania te znajdują swoje odzwierciedlenie nie tylko w coraz większej ilości zadań zleczanych tym organizacjom, ale także są realizowane poprzez wiele różnych form współpracy, wykraczających poza art. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Głównymi formami pomocy udzielanej przez Miasto Kołobrzeg organizacjom pozarządowym są dotacje oraz przyznanie organizacjom lokali na prowadzenie działalności statutowej. W 2020 r. zawartych zostało łącznie 86 umów z 76 organizacjami na kwotę 4 105 900,00 zł. Środki te zostały rozdysponowane w ramach otwartych konkursów ofert oraz naboru wniosków o udzielenie klubom sportowym dotacji celowej na realizację zadań publicznych.

Gmina Miasto Kołobrzeg użyczała i wynajmowała organizacjom pozarządowym, na preferencyjnych warunkach, lokale i budynki komunalne w celu prowadzenia działalności pożytku publicznego. Łącznie organizacjom pozarządowym udostępniono 26 lokali użytkowych, a także sale i pomieszczenia w różnych obiektach miejskich na organizację spotkań oraz imprez sportowych i kulturalnych.¹⁹

Aktywność społeczną mieszkańców Kołobrzegu w relacji do innych jednostek można porównać za pomocą wskaźnika liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców. Wg danych GUS w 2020 roku w Kołobrzegu wskaźnik ten wynosił 48. Osiągnięta wartość pozostawała na poziomie wyższym na tle analizowanych jednostek, wyższym od średniej krajowej (39 podmiotów NGO na 10 tys. mieszkańców), wojewódzkiej (42 podmioty na 10 tys. mieszkańców) i powiatowej (44 podmiotów na 10 tys. mieszkańców).

Między 2012 a 2020 rokiem wartość wskaźnika fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności w Kołobrzegu znacząco wzrosła, tj. o 22%.

¹⁸ Lista organizacji pozarządowych zarejestrowanych w Kołobrzegu znajduje się w Załączniku nr 1.

¹⁹ Za: Raport o stanie Gminy Miasto Kołobrzeg za 2020 rok

Tabela 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POLSKA	30	32	33	35	37	38	37	38	39
Zachodniopomorskie	31	32	34	36	38	41	39	41	42
Powiat kołobrzeski	33	36	37	39	40	41	40	41	44
Kołobrzeg	36	40	41	43	45	46	44	45	48

Źródło: GUS/BDL

Formą aktywizacji mieszkańców miasta i włączania w procesy decyzyjne dotyczące kierunków rozwoju przestrzeni lokalnej jest budżet obywatelski, wznowiony w Kołobrzegu w 2019 roku. Nadzór nad realizacją zadań w tym obszarze pełni Pełnomocnik Prezydenta ds. budżetu obywatelskiego i partycypacji społecznej. Ideą Kołobrzeskigo Budżetu Obywatelskiego jest współdecydowanie przez mieszkańców o tym, na co zostanie wydana część budżetu miasta i zachęcanie do dyskusji na temat potrzeb społeczności lokalnych. Idea ta została doskonale zawarta w haśle Kołobrzeskigo Budżetu Obywatelskiego brzmiącym „BO masz wpływ na Kołobrzeg”. Do dyspozycji mieszkańców w ramach KBO na 2021 rok przeznaczono kwotę 1 mln zł. Osobami uprawnionym do głosowania w ramach Kołobrzeskigo Budżetu Obywatelskiego są mieszkańcy miasta, którzy mogą oddać głos na maksymalnie jeden projekt infrastrukturalny i jeden projekt społeczny. Głosowanie odbywa się w formie elektronicznej oraz papierowej.

Miasto Kołobrzeg współpracuje i inicjuje współpracę z grupami społecznymi. Przykładem są m. in. środowiska seniorskie i młodzież.

Najważniejszym głosem środowisk senioralnych jest powołana w 2019 roku Rada Seniorów Miasta Kołobrzeg, której członkami jest 21 radnych, przedstawicieli organizacji senioralnych oraz osób, które zgłosiły swój akces, poparty wymaganymi podpisanymi mieszkańcami. Rada Seniorów od czasu powołania odbywała cykliczne posiedzenia, średnio raz w miesiącu. Ogłoszenie stanu epidemii na terytorium RP oraz ograniczenie spotkań bezpośrednich w grupach spowodowały konieczność ograniczenia prac Rady Seniorów.²⁰

Do zadań Młodzieżowej Rady Miasta Kołobrzeg należy m.in. przedstawianie opinii w sprawach dotyczących młodzieży wobec władz samorządowych Miasta Kołobrzeg, reprezentowanie kołobrzeskich młodzieży na forum lokalnym, krajowym i międzynarodowym, współpraca i wymiana doświadczeń z radami młodzieżowymi z Polski i zagranicy, inicjowanie i promowanie działań o charakterze społecznym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym, ekologicznym i charytatywnym.

W celu wsparcia działań dotyczących osób niepełnosprawnych zarządzeniem nr 105/19 Prezydenta Miasta Kołobrzeg z dnia 23 października 2019 r. powołano Radę Konsultacyjną ds. Likwidacji Barrier Architektonicznych. Zadaniem Rady jest inicjowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych, prowadzenie monitoringu dostępności przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami i wskazywanie istniejących barier architektonicznych w przestrzeni miasta, przedstawianie Prezydentowi Miasta rozwiązań w zakresie możliwości likwidacji barier. W zakresie działań Rady jest także konsultowanie aktów prawa miejscowego dotyczących problematyki osób

²⁰ Za: Raport o stanie Gminy Miasto Kołobrzeg za 2020 rok

z niepełnosprawnościami, oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie dostępności przestrzeni publicznej.²¹

Miasto Kołobrzeg współpracuje z przedsiębiorcami. Jedną z płaszczyzn współpracy jest Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Kołobrzeg. Jest to organ doradczy i opiniodawczy. Celem Rady gospodarczej jest integrowanie środowiska przedsiębiorców i instytucji okołobiznesowych poprzez zapewnienie płaszczyzny dla współdziałania i wymiany doświadczeń.

Działaniem wspierającym i integrującym mieszkańców miasta jest Program Kołobrzaska Karta Mieszkańca, który został wprowadzony uchwałą Rady Miasta Kołobrzeg nr V/69/19 z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie wprowadzenia i realizacji programu pn. Kołobrzaska Karta Mieszkańca. Karta wydawana jest na wniosek. Wniosek składa się w formie papierowej bądź elektronicznej za pomocą strony internetowej – www.kkm.kolobrzeg.pl. Kartę wydaje się na okres 2 lat. Osoba uprawniona do korzystania z programu Kołobrzskiej Karty Mieszkańca otrzymuje Kartę Mieszkańca, która stanowi potwierdzenie przysługujących zniżek, ulg, preferencji i uprawnień.

Każdy posiadacz Karty uprawniony jest do korzystania z szerokiej oferty partnerów programu, których szczegółowa lista znajduje się na stronie <https://kolobrzeg.pl/partnerzy.gbpage>. Na dzień 31.12.2020 r. w programie uczestniczyło 86 Partnerów. Wszyscy Partnerzy, otrzymali możliwość weryfikacji uprawnień do Karty Mieszkańca mającej na celu ustalenie, czy karta należy do właściwej osoby, która z niej korzysta. Do takiej weryfikacji służy darmowa aplikacja Veryfikator (działa tylko na telefonach z oprogramowaniem Android). Wśród wszystkich zarejestrowanych użytkowników w 2020 roku ponownie najliczniejszą grupą była grupa seniorów w wieku od 60 do 75 roku życia. Było to 5679 osób. Od początku roku, dzienna liczba zakładanych kont systematycznie wzrastała, aż do początków wiosny i nasilenia się pandemii koronawirusa (Covid-19), która wprowadziła szereg obostrzeń i ograniczyła działalność wielu przedsiębiorców, w tym Partnerów Kołobrzskiej Karty Mieszkańca. Łącznie od początku powstania Programu złożono 16 523 wnioski.²²

Warto dodać, że kwestie dotyczące wzmocnienia aktywności społecznej i roli trzeciego sektora w Kołobrzegu zostały umiejscowione również wśród zadań przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Kołobrzeg na lata 2018-2028. W ramach celu głównego 1. Szczęśliwi mieszkańcy – aktywni społecznie i zawodowo sformułowany został cel szczegółowy 1. Tworzenie warunków dla społecznej (w tym kulturalnej) aktywizacji i integracji mieszkańców oraz organizacji pozarządowych, a także budowy tożsamości lokalnej i wzmocnienia integracji społecznej. W ramach tego celu wyznaczono kierunki działań dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej dostosowanej do potrzeb mieszkańców obszarów objętych rewitalizacją, wzmocnienia znaczenia instytucji społecznych (w tym roli organizacji pozarządowych), zwiększenia skuteczności oddziaływania społecznego NGO, zwiększenia integracji społecznej i budowy tożsamości lokalnej na bazie lokalnych potencjałów (w tym dziedzictwa kulturowego) oraz zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców poprzez instytucjonalne wsparcie dla mikrodziałań (m.in. za pośrednictwem budżetu obywatelskiego).

²¹ Za: Raport o stanie Gminy Miasto Kołobrzeg za 2020 rok

²² Za: Raport o stanie Gminy Miasto Kołobrzeg za 2020 rok

3. SFERA GOSPODARCZA

3.1. Gospodarka i przedsiębiorczość

Gospodarka miasta Kołobrzeg opiera się na funkcjach: turystycznej, uzdrowiskowej i zdrowotnej oraz portowej (funkcja rybacka, handlowa, jachtowa i pasażerska). Są to kluczowe branże, decydujące o kierunkach rozwoju miasta. Wynikają one w dużej mierze z walorów przyrodniczych i klimatycznych, obejmujących m.in. nadmorskie położenie miasta czy dostępne zasoby naturalne (złóża borowiny, wody mineralne, solanki). Czynniki te sprzyjają zarówno rozwojowi turystyki, w tym turystyki zdrowotnej, jak i znaczenia miasta jako portu rybackiego czy handlowego. W korelacji z głównymi obszarami rozwija się także sektor handlowy, budownictwo, usługi z zakresu obsługi rynku nieruchomości. Warto podkreślić, że przedsiębiorstwa i firmy działające na terenie Kołobrzegu zapewniają miejsca pracy nie tylko dla mieszkańców samego miasta, ale także mają znaczący udział w tworzeniu regionalnego rynku pracy, szczególnie dla powiatu kołobrzесьkiego i powiatów ościennych (m.in. białogardzkiego, świdwińskiego czy gryfickiego).

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego wskazuje, że Pomorze Zachodnie nie dysponuje na tyle stabilnymi fundamentami rozwoju gospodarczego oraz zróżnicowanym potencjałem wiodących, innowacyjnych branż i podmiotów gospodarczych, które uniezależniałyby region od wpływu naturalnych fluktuacji koniunktury gospodarczej. Mająca miejsce przed laty, dotkliwa w skutkach restrukturyzacja przemysłu ciężkiego trwale wpłynęła na uniezależnienie regionu od dominacji branży stoczniowej. Gospodarka województwa zachodniopomorskiego w znacznym stopniu orientuje się zatem na dynamikę i ukierunkowanie zewnętrznego otoczenia rynkowego, z którym jest silnie powiązana.

Wobec wyczerpania prostych dróg podnoszenia konkurencyjności oraz wobec wytracania dynamiki procesów rozwojowych modernizacja kraju i regionu wymaga poszukiwania nowych rozwiązań. W przypadku Pomorza Zachodniego największe rezerwy wciąż wiążą się z potencjałem położenia oraz szczególnymi zasobami przestrzennymi. Region wciąż pozostaje przestrzenią do odkrycia przez nowoczesną gospodarkę, a przy tym spełnia standardy oczekiwane w ramach dominujących modeli inwestowania w zgodzie z potrzebami środowiska naturalnego. Koresponduje to z tendencją do definiowania nowych modeli funkcjonowania współczesnych miast, podnoszenia ich efektywności energetycznej, transportowej i przestrzennej, troską o jakość życia i korzyściami wynikającymi z indywidualizacji oraz zróżnicowania europejskich modeli życia.²³

Historia Kołobrzegu jako miasta uzdrowiskowego liczy ponad 200 lat. Jeszcze przed II wojną światową miasto otrzymało miano „Perły Bałtyku”. Oficjalny status uzdrowiska miasto uzyskało w 1967 roku, na podstawie Zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie wykazu miejscowości uznanych za uzdrowiska (M.P. 1967 nr 45 poz. 228). Obecnie infrastrukturę uzdrowiskową w Kołobrzegu tworzy ponad dwadzieścia obiektów szpitalno-uzdrowiskowych, sanatoriów i zakładów przyrodolecznicznych, mających różnych właścicieli i dysponujących bazą noclegową pozwalającą przyjąć jednorazowo 7 000 kuracjuszy. Do głównych schorzeń leczonych

²³ Za: Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2030

w kołobrzesckim uzdrowisku należą choroby układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, a także choroby reumatologiczne, przemiany materii i inne. W leczeniu uzdrowiskowym w Kołobrzegu wykorzystuje się w sposób szczególny unikalne, lokalne zasoby naturalne: borowiny, solanki oraz wody mineralne, ale także specyfikę klimatu kołobrzesckiego (tzw. aerozol morski), pozwalającą na stosowanie klimatoterapii.

Wszystkie walory przyrodnicze wykorzystywane w leczeniu uzdrowiskowym mają równie duże znaczenie dla rozwoju turystyki i rekreacji w Kołobrzegu. Nadmorskie położenie, doskonałe warunki naturalne, walory klimatyczne, dorobek kulturowy i rozbudowana baza sportowo-rekreacyjna warunkują bardzo wysoką pozycję miasta Kołobrzeg jako celu wyjazdów turystycznych, a miasto stanowi destynację licznych wyjazdów wakacyjnych. Dostępna baza noclegowa spełnia wymagania różnych klientów, oczekujących zarówno pobytu w luksusowych obiektach hotelowych, jak i tych korzystających z kwater prywatnych, pól namiotowych i kempingów. Kołobrzeg przyciąga turystów z całego kraju, ale znaczący jest również udział turystyki zagranicznej, szczególnie turystów z Niemiec, którzy chętnie organizują w tej okolicy zarówno pobyty wakacyjne, jak i korzystają z usług zdrowotnych, medycznych i uzdrowiskowych. Rozbudowana i dominująca funkcja turystyczna w gospodarce i życiu całego miasta sprawia, że coraz częściej pojawiają się wskazania na konieczność prowadzenia tzw. turystyki zrównoważonej. Zgodnie z takim założeniem miasto powinno przyciągać przyjezdnych swoją bogatą ofertą turystyczną, sportową, rekreacyjną i kulturalną, ale jednocześnie musi być dobrym miejscem do życia dla stałych mieszkańców, uwzględniając ich potrzeby edukacyjne, zdrowotne, zawodowe, mieszkaniowe, kulturalne czy związane z zagospodarowaniem przestrzeni.

Miasto Kołobrzeg uznawane jest za największe uzdrowisko w kraju. Ocena skali funkcjonowania miejscowości uzdrowiskowych nie jest łatwa ze względu na dość ograniczony zakres dostępnych danych statystycznych. Kluczowe znaczenie w tym zakresie mają następujące informacje: liczba turystów – kuracjuszy krajowych, liczba turystów – kuracjuszy zagranicznych, liczba osobonoclegów udzielonych turystom krajowym, liczba osobonoclegów udzielona turystom zagranicznym oraz średni czas pobytu turysty zagranicznego.

Największe polskie uzdrowisko osiągnęło wiele istotnych rekordowych wskaźników i mierników, tj.:

- Największą w skali kraju pojemność oficjalnie rejestrowanej bazy noclegowej,
- Największą liczbę miejsc noclegowych w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego,
- Drugą w skali kraju (po Ciechocinku) liczbę obiektów zakładów lecznictwa uzdrowiskowego,
- Największą w skali kraju średnią wielkość obiektu lecznictwa uzdrowiskowego,
- Najwyższy w skali kraju szacunkowy przychód z działalności całorocznej (wg liczby udzielonych osobonoclegów oraz wielkości bazy noclegowej i jej obłożenia),
- Jeden z najwyższych w skali kraju wskaźników obłożenia bazy noclegowej,
- Najwyższą w skali kraju kwotę uzyskiwaną z opłaty uzdrowiskowej (za 2019 r. i lata wcześniejsze).²⁴

O rozwoju funkcji turystycznej Kołobrzegu świadczą m.in. dane dotyczące liczby i wykorzystania obiektów noclegowych. W 2012 roku na terenie miasta funkcjonowały 92 turystyczne

²⁴ Studium możliwości poszerzenia profilu gospodarczego miasta Kołobrzeg

obiekty noclegowe, natomiast w 2019 roku już 153 obiekty²⁵, co oznacza wzrost na poziomie 66% (o 61 obiektów). W analizowanym okresie powiększyła się w Kołobrzegu zarówno baza hotelowa (wzrost liczby obiektów o 25%, w tym hoteli o 36%, a innych obiektów hotelowych o 50%), jak i sieć obiektów noclegowych krótkotrwałego zakwaterowania. Baza tych ostatnich powiększyła się w latach 2012-2019 o 56 obiektów (głównie pokoje gościnne), co oznacza wzrost na poziomie 78%.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2019 roku Kołobrzeg odwiedziło 591 985²⁶ turystów korzystających z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Według oficjalnych danych liczba turystów w 2019 roku w porównaniu do roku 2018 wzrosła o 7,82%. Obserwując dynamikę liczby turystów, można zauważyć, iż wskaźnik ten przyjmuje tendencję wzrostową od 2003 roku. Warto zwrócić uwagę, że dane dot. ruchu turystycznego w 2020 roku charakteryzowały się wyraźnym spadkiem względem 2019 roku, co związane było z sytuacją pandemiczną. Te liczby uświadamiają jednocześnie skalę zagrożenia dla lokalnej gospodarki, która opiera się na przede wszystkim na przemyśle czasu wolnego.

Dane oficjalne nie odzwierciedlają całości informacji na temat sektora oraz ruchu turystycznego - wiele obiektów turystycznych nie jest poddawanych badaniu przez GUS, w mieście istnieje także ogromny obszar tzw. szarej strefy – wynajem prywatnych kwater, mieszkań, apartamentów bez oficjalnych zezwoleń.

Tabela 15. Dane nt. ruchu turystycznego w Kołobrzegu

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
korzystający z noclegów	350 856	384 443	424 604	429 630	450 836	484 930	549 045	591 985	363 181
w tym: turyści zagraniczni	118 212	131 033	141 220	144 249	152 324	162 793	176 497	183 861	84 566
wynajęte pokoje w hotelach, motelach, pensjonatach	414 356	460 683	485 645	492 118	522 507	522 007	568 927	605 924	352 189
w tym: turystom zagranicznym	200 379	218 789	250 892	256 305	281 985	279 313	304 447	306 510	136 364
udzielone noclegi	2 858 225	3 008 805	3 246 825	3 307 285	3 368 190	3 508 537	3 764 091	3 930 062	2 129 403
w tym: turystom zagranicznym	978 649	1 018 282	1 083 051	1 077 400	1 084 553	1 093 284	1 159 380	1 171 308	495 083

Źródło: GUS/BDL

Skala planowanej i projektowanej rozbudowy zasobów mieszkaniowej i turystycznej bazy noclegowej miasta Kołobrzeg pozwala oszacować jej możliwy wzrost w zakresie od 109 000 miejsc noclegowych w 2021 r. do 165 000 ok. 2030 r., a łączne zaludnienie miasta wynoszące w 2021 r. szczytowo 154 250 mieszkańców i turystów może zwiększyć się do 213 600 osób ok. 2030 r. Jest to wielkość, którą można określić docelowo jako krytyczną przy obecnej powierzchni miasta. Oznacza ona również faktyczne zabudowanie zwartą wielopiętrową zabudową (od V-VI do XVIII kondygnacji) praktycznie wszystkich dostępnych terenów inwestycyjnych na obszarze Kołobrzegu. Sytuacja ta może zagraża warunkom środowiskowym miasta. Należy podkreślić, że Kołobrzeg w obecnych granicach administracyjnych jest bardzo silnie powiązany z miejscowościami nadmorskimi, które już obecnie

²⁵ W 2020 roku ich liczba spadła do 130, co spowodowane było sytuacją związaną z COVID-19 i trudno ocenić, czy jest to zjawisko trwałe

²⁶ W 2020 roku było to 363 181 osób, co spowodowane było sytuacją związaną z COVID-19.

oferują ponad 60 000 miejsc noclegowych (Dźwirzyno, Grzybowo, Sianożęty, Ustronie Morskie). W ciągu najbliższych 10 lat możliwe jest, że miejscowości te będą oferowały łącznie ok. 100 000 miejsc noclegowych za sprawą bardzo intensywnej rozbudowy bazy noclegowej w ramach wielu średnich i dużych projektów apartamentowych i hotelowych. Analiza skali rozwoju funkcji uzdrowiskowych wskazuje, że miasto Kołobrzeg osiągnęło w tym zakresie szczytowy poziom swojego rozwoju warunkowany skalą obecnego funkcjonowania obiektów lecznictwa uzdrowiskowego. Uzdrowisko Kołobrzeg opiera swoją działalność na pełnym zakresie dostępnych zasobów balneologicznych, jakimi są: złoża wód solankowych, borowina, mikroklimat strefy brzegowej i dzielnicy uzdrowiskowej (strefa zasięgu oddziaływania jodu i aerozolu pochodzącego z wód morskich) oraz walorów bodźcowych związanych z klimatem nadmorskim. Należy przy tym podkreślić występowanie zagrożeń wynikających z bardzo silnego rozwoju funkcjonalno-przestrzennego i urbanistycznego miasta i postępującej intensywności zabudowy, a także dużej skali uciążliwości odnoszących się do bardzo znaczącej koncentracji dużej liczby ludności przebywającej w dzielnicach uzdrowiskowych miasta.²⁷

W strukturze podmiotów gospodarczych w Kołobrzegu dominują podmioty z sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (1 649) oraz Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (1 285). Wyjątkowo silnie reprezentowana jest sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (1 036) oraz sekcja F – Budownictwo (863). Istotne znaczenie w strukturze podmiotów ma także sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (699) oraz sekcje M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (612) i sekcje S, T, U – zwłaszcza Pozostała działalność usługowa (507). Powyższe sekcje koncentrują aż 6 651 (77%) wszystkich podmiotów gospodarczych, a ich działalność w przeważającym stopniu pozwala realizować egzogeniczne funkcje miasta świadczone na rzecz turystów i odwiedzających.

Z danych rejestrowych wynika, że po wyłączeniu z analizy spółek gminnych największym kapitałem zakładowym spośród przedsiębiorstw zarejestrowanych w Kołobrzegu dysponują:

1. Polska Żegluga Bałtycka S.A. – spółka Skarbu Państwa – 40,5 mln zł,
2. Uzdrowisko Kołobrzeg S.A. – spółka w całości należąca do województwa zachodniopomorskiego – 23,4 mln zł,
3. Sanatorium SAN – 15,9 mln zł,
4. Centrum zdrowia i relaksu „Verano” – 15,1 mln zł,
5. Przedsiębiorstwo usługowe „Holtur” – 10,1 mln zł,
6. Kosa Kołobrzeg – 9,5 mln zł,
7. Ośrodek Sanatoryjno-Wypoczynkowy Posejdon – 8,9 mln zł,
8. Centrum Zdrowia i Wypoczynku „Ikar” – 8,2 mln zł,
9. Zdrojowa Hotels Central Pomerania – 6,6 mln zł,
10. Obiekty sanatoryjno-wczasowe „Północ” – 5,2 mln zł.²⁸

Wg danych GUS w 2020 roku na terenie Kołobrzegu działalność prowadziło 8403 podmioty gospodarki narodowej. Liczba podmiotów w mieście na przestrzeni lat 2012-2020 wzrosła o 1,4%

²⁷ Studium możliwości poszerzenia profilu gospodarczego miasta Kołobrzeg

²⁸ Studium możliwości poszerzenia profilu gospodarczego miasta Kołobrzeg

w porównaniu do 2012 roku. Warto zauważyć, iż w przypadku podmiotów z sektora prywatnego nie odnotowano praktycznie zmiany. Liczba podmiotów zwiększyła się zaledwie o 0,5%.

Tabela 16. Podmioty gospodarki narodowej ogółem i wg sektora w Kołobrzegu w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana %
podmioty gospodarki narodowej - ogółem	8 428	8 380	8 268	8 193	8 148	8 152	8 198	8 403	8 543	1,4
sektor publiczny	220	219	228	224	226	222	218	215	216	-1,8
sektor prywatny	8 208	8 161	8 037	7 932	7 888	7 894	7 936	8 135	8 248	0,5

Źródło: GUS/BDL

W strukturze podmiotów z Kołobrzegu dominują firmy mikro, tj., podmioty zatrudniające do 9 pracowników. W 2020 roku stanowiły one 97% wszystkich przedsiębiorstw w gminie. Ich liczebność zwiększyła się w analizowanym okresie o 1,8%. W analizowanym okresie spadła o 25 podmioty liczebność kategorii podmiotów zatrudniających 10-49 osób. Spadła również liczebność podmiotów zatrudniających 50-249 osób (5 podmiotów) oraz odnotowano wzrost firm zatrudniających 250-999 osób (1 podmiot).

Tabela 17. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w Kołobrzegu w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana %
0 - 9	8 138	8 085	7 970	7 903	7 860	7 873	7 929	8 143	8 282	1,8
10 - 49	227	232	232	226	224	216	209	201	202	-11,0
50 - 249	59	59	62	60	60	58	55	54	54	-8,5
250 - 999	4	4	4	4	4	5	5	5	5	25,3

Źródło: GUS/BDL

W porównaniu do 2012 roku liczba podmiotów zajmujących się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem w Kołobrzegu wzrosła o 20%. Rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem w gminie zajmowały się w 2020 roku 104 podmioty. Działalność w obszarze przemysłu i budownictwa w 2020 roku prowadziło w gminie 1212 podmiotów (wzrost o 2,6%). Natomiast pozostałą działalność w gminie prowadziło 7227 podmiotów (64,9% ogólnej liczby). Liczebność tej kategorii zwiększyła się w latach 2012-2020 o 1,5%.

Tabela 18. Podmioty gospodarcze według podstawowych profili działalności w Kołobrzegu w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana %
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	130	126	121	118	111	107	108	103	104	-20,0
przemysł i budownictwo	1 181	1 161	1 130	1 104	1 092	1 111	1 104	1 175	1 212	2,6
pozostała działalność	7 117	7 093	7 017	6 971	6 945	6 934	6 986	7 125	7 227	1,5

Źródło: GUS/BDL

Analiza wskaźników dotyczących podmiotów gospodarczych wskazuje, że na tle kraju i województwa Kołobrzeg cechował się wyraźnie wyższym nasyceniem podmiotami gospodarczymi w relacji do liczby ludności. W 2020 roku na 10 tys. mieszkańców gminy przypadało 1849 podmiotów wpisanych do rejestru REGON i była to wartość wyższa od średniej krajowej (1219 podmiotów), wojewódzkiej (1387 podmiotów) oraz powiatowej (1715). We wszystkich jednostkach administracyjnych wskaźnik przyjmował coraz wyższe wartości.

Tabela 19. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POLSKA	1 032	1 057	1 071	1 089	1 103	1 121	1 136	1 175	1 219
Zachodniopomorskie	1 261	1 277	1 279	1 290	1 295	1 308	1 317	1 345	1 387
Powiat kołobrzegi	1 608	1 612	1 597	1 593	1 601	1 615	1 634	1 683	1 715
Kołobrzeg	1 795	1 787	1 770	1 755	1 754	1 751	1 768	1 817	1 849

Źródło: GUS/BDL

Analizując model gospodarczy miasta należy zwrócić na wyrażną dominację sektora usługowego, w tym związanego z funkcją turystyczną. Miejsce, które jest przykładem rozwoju innych funkcji lub też współwystępowania funkcji turystycznej z innymi formami działalności gospodarczej jest Port w Kołobrzegu. Wyjątkowość Portu polega z jednej strony na jego wielkości, lokalizacji w przestrzeni miasta, regionu i kraju oraz zróżnicowanej funkcjonalności. Tereny portowe w Kołobrzegu zlokalizowane są w ujściu rzeki Parsęty (po obydwu stronach rzeki), w bezpośredniej styczności z morzem. W mieście znajduje się port handlowy, jachtowy, rybacki i pasażerski, które są administrowane przez Zarząd Portu Morskiego Kołobrzeg Sp. z o.o. (spółka jest w 100% własnością gminy miasto Kołobrzeg) z siedzibą przy ul. Portowej 41.

Port Handlowy w Kołobrzegu stanowi istotny element systemu transportowego na szlakach transportowych prowadzących między północną a południową Europą. Znajdujący się przy ul. Portowej Port Handlowy obsługuje jednostki handlowe o wielkości do 100 m długości oraz do 4,7 m zanurzenia. Port posiada kompletną infrastrukturę techniczną (sieci energetyczne wysokiego napięcia, punkty poboru opłat, oświetlenie, bocznica kolejowa) oraz obiekty o przeznaczeniu magazynowym (magazyny o powierzchni ok. 6 tys. m², elewatory zbożowe o pojemności ok. 6 tys. ton), warsztatowym, place składowe (ok. 40 tys. m²) oraz obiekty administracyjno-biurowe (ok. 2 tys. m²). Port Handlowy w Kołobrzegu specjalizuje się w głównie w przeladunku, składowaniu i spedycji towarów masowych, drobnicy, drewna i zboża.

W przestrzeni portowej zlokalizowany jest Port Jachtowy. Znajduje się on przy ul. Warzelniczej na Wyspie Solnej. Marina Solna przyjmuje jednostki o długości kadłuba do 70 m i zanurzeniu nieprzekraczającym 4 metrów i dysponuje pełną infrastrukturą dla jachtów (własne przyłącze wody i prądu dla każdego stanowiska, serwis jachtów, punkt tankowania). W Marinie dostępna jest pełna infrastruktura socjalna, liczne tereny zielone oraz budynek klubowy oferujący lokale handlowe, biurowe, powierzchnie gastronomiczne i dostęp do sali konferencyjnej. Na terenie Mariny Solnej znajduje się także zabytkowa Reduta Morast²⁹. Rocznie Marinę odwiedza ponad tysiąc jachtów, a liczba rezydentów stałych utrzymuje się na zmiennym poziomie. Od lutego 2020 roku w Porcie Jachtowym funkcjonuje całoroczna, plenerowa wystawa pod nazwą Ekspozycja historii dziejów Wyspy Solnej w Kołobrzegu³⁰, która propaguje lokalny dorobek kulturalny, w tym związany z kulturą rybacką. Utworzona ścieżka edukacyjna przedstawia historię Wyspy Solnej wraz z informacją na temat stanowiska archeologicznego.

Port Rybacki w Kołobrzegu znajduje się przy ul. Szyprów i przeznaczony jest dla kutrów, łodzi rybackich i jednostek turystyczno-wędkarskich. Na terenie Portu dostępne są obiekty o przeznaczeniu magazynowym, handlowym i administracyjno-biurowym, a także infrastruktura rybacka (chłodnie, wytwórnia lodu, całoroczne sklepy rybne) i pomocnicza (w tym parkingi, place przeładunkowe, manewrowe i składowe). Na terenach zarządzanych przez ZPM w Porcie Rybackim działalność prowadzi ponad 200 przedsiębiorstw z różnych dziedzin gospodarki.

Port Pasażerski w Kołobrzegu jest zlokalizowany przy ul. Towarowej. Na stałe cumuje w nim 6 jednostek pasażerskich żeglugi przybrzeżnej obsługujących rejsy turystyczne, w tym rejsy międzynarodowe na trasie Kołobrzeg-Bornholm. Obsługują one ok. 250 tys. pasażerów rocznie. Pod nadzorem ZPM w Porcie Pasażerskim znajduje się 210 mb nadbrzeża, ok. 100 m² powierzchni biurowej, ok. 5 m² placu przeznaczonego na usługi handlowe i gastronomiczne, ale także falochron będący najdalej wysuniętym w morze punktem widokowym w Kołobrzegu, chętnie odwiedzany przez licznych turystów³¹.

Podsumowując należy podkreślić, że Port Kołobrzeg realizuje wszystkie funkcje portowe charakterystyczne dla portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki, w tym: przeładunkowo-składową, związaną z obsługą żeglugi pasażerskiej, żeglarstwa, rybołówstwa, przemysłową oraz stoczniową. Cele rozwojowe Portu Kołobrzeg zostały przedstawione w Master Planie Portu Morskiego Kołobrzeg. Obejmują one w szczególności:

²⁹ Reduta Morast została poddana gruntownej modernizacji konserwatorskiej w ramach projektu inwestycyjnego pn. Wzrost atrakcyjności zasobów kultury Pomorza Zachodniego poprzez przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy Reducie Morast w Kołobrzegu – cennym zabytku na Zachodniopomorskim Szlaku Żeglarskim, współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

³⁰ Zadanie Ekspozycja historii dziejów Wyspy Solnej w Kołobrzegu realizowane było w ramach działania Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność Priorytet 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej”, objętego Programem Operacyjnym „Rybacko i Morze”, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach EFMR.

³¹ Charakterystyka portów na podstawie: <https://www.zpm.portkolobrzeg.pl> (dostęp 03.04.2020) oraz Master Plan Portu Morskiego Kołobrzeg.

- wzmocnienie portu jako węzła transportowego i swoistego centrum logistycznego, łączącego międzynarodowy transport lądowy z morskim,
- zdynamizowanie rozwoju funkcji pasażerskiej portu, w tym m.in.: rozbudowa zaplecza portu jachtowego (dodatkowe miejsca do zimowania jednostek), budowa obiektów zaplecza socjalno-magazynowego dla segmentu turystycznego zajmującego się rejsami wędkarskimi, nurkowymi itp.,
- pełne wykorzystanie potencjału portu rybackiego,
- zmodernizowanie nabrzeży Morskiego Portu Wojennego Kołobrzeg, które stanowiącego obecnie główną barierę rozwojową Portu Kołobrzeg³².

Port w Kołobrzegu znajduje się w gronie liderów małych portów morskich w Polsce, jest kluczowym ośrodkiem dla rybołówstwa – w 2020 r. – największym w Polsce. W 2020 r. w porcie przeładowano ponad 187 tys. ton ładunków – z czego 70 tys. ton to eksport kłód drewnianych i 30 tys. ton to import kruszywa. W 2020 r. Port Kołobrzeg osiągnął rekordowy wynik w przeładunku surowca rybnego (46 tys. ton), co stanowi wzrost o blisko 13 tys. ton w porównaniu z ubiegłym rokiem i jest najwyższym wynikiem od 15 lat. Od lat stabilnie rosną przychody portu – w 2020 r. wzrosły do przeszło 10 mln zł. Należy jednak zauważyć, że znaczna część generowanych dochodów nie pochodzi bezpośrednio z działalności morskiej.³³

Uzupełniając informacje o potencjale gospodarczym warto podkreślić, iż w ofercie inwestycyjnej miasta dostrzeżono znaczenie podmiotów spoza sektora turystyczno-uzdrowiskowego. W Kołobrzegu funkcjonują i rozwijają się podmioty, które można zaliczyć do sektora nowoczesnych technologii. Są to jednak stosunkowo nieliczne przykłady, aczkolwiek świadczące o możliwości wykorzystania atutów przestrzennych, lokalizacyjnych oraz kapitału ludzkiego. Proces powstawania nowych innowacyjnych firm nie jest jednak moderowany w przestrzeni miasta. Na terenie Kołobrzegu nie funkcjonuje żadna klasyczna IOB (Instytucja Otoczenia Biznesu) poza kilkoma organizacjami gospodarczymi, m.in.: Kołobrzeską Izbą Gospodarczą (KIG), Regionalnym Stowarzyszeniem Turystyczno-Uzdrowiskowym (RSTU), Kołobrzeskim Stowarzyszeniem Kupców i Przedsiębiorców, Polskim Centrum SPA. Przy Prezydencie Miasta działa Rada Gospodarcza (szczegółowe informacje znajdują się w opisie w rozdziale 2.8). Do IOB można jeszcze ewentualnie zaliczyć instytucje sektora bankowego, doradczego i ubezpieczeniowego (obsługa biznesu i przedsiębiorców) oraz niektóre instytucje publiczne (ZUS, PUP, Starostwo Powiatowe, Wydział Pracy i Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego, kancelarie doradztwa prawnego, podatkowego, rynku nieruchomości oraz odpowiednie komórki organizacyjne w UM Kołobrzeg współpracujące bezpośrednio z biznesem). Na etapie organizacyjnym są obecnie starania o powołanie 2 inkubatorów przedsiębiorczości zlokalizowanych na terenie powiatu kołobrzeskiego (gmina Dygowo i gmina Gościno).

Miasto uchwałą z dnia 29 września 2021 roku zapewniło środki na utworzenie centrum rozwoju przedsiębiorczości – miejsca, w którym kołobrzescy przedsiębiorcy będą mogli znaleźć wsparcie

³² Za: Master Plan Portu Morskiego Kołobrzeg, <https://www.bip.zpm.portkolobrzeg.pl/438,master-plan-portu-morskiego-kolobrzeg> (dostęp 03.04.2020).

³³ Studium możliwości poszerzenia profilu gospodarczego miasta Kołobrzeg

i pomoc. Centrum będzie służyło m.in. wdrażaniu zadań przewidzianych w Strategii Smart City Miasta Kołobrzeg związanych ze wspieraniem przedsiębiorczości.³⁴

3.2. Rynek pracy

Miasto Kołobrzeg i otaczające go gminy: Kołobrzeg i Ustronie Morskie tworzą nadmorski obszar funkcjonalny zamieszkiwany przez 61 000 mieszkańców, co stanowi ponad 76% ludności całego powiatu kołobrzесьkiego. Bardzo silne powiązania funkcjonalne i komunikacyjne pozostałych gmin jednego z najmniejszych powiatów w kraju (726 km²) powodują, że wskaźniki i dane dotyczące problematyki zmian wielkości bezrobocia w powiecie kołobrzесьkim są zbieżne z danymi dla miasta Kołobrzeg. Dominacja gospodarcza i funkcjonalna Kołobrzegu i jego najbliższego zaplecza w skali całego powiatu kołobrzесьkiego jest tak silna, że można z bardzo dużą pewnością przyjąć cykliczność problematyki zmian poziomu bezrobocia za tożsamą dla miasta Kołobrzeg. Kołobrzeg ze swoim otoczeniem koncentruje ponad 90% potencjału gospodarczego powiatu, a zatem ma absolutnie decydujący wpływ na stan i zmiany rynku pracy w powiecie kołobrzесьkim.³⁵

Wskaźnik pracujących na 1000 ludności³⁶ pozwala porównać sytuację w gminie oraz innych jednostkach administracyjnych. Porównanie to jest dla Kołobrzegu umiarkowanie korzystne. W 2020 roku na 1000 mieszkańców gminy przypadało 251 osób pracujących, co było wartością wyższą na tle średniej wojewódzkiej (215) oraz od średniej powiatowej (197) oraz porównywalne do średniej krajowej 252. Warto dodać, iż wskaźnik nie uwzględnia pracujących w zakładach pracy zatrudniających do 9 osób. Pozwala ocenić jednak potencjał konkurencyjności rynku pracy tworzony przez większe podmioty, których zdolności konkurencyjne i rozwojowe oraz płacowe z reguły są większe.

Na przestrzeni lat 2012-2020 analizowany wskaźnik przyjmował różne wartości i fluktuował, by pomiędzy 2012 a 2020 rokiem osiągnąć w Kołobrzegu ten sam poziom.

Tabela 20. Pracujący na 1000 ludności w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POLSKA	223	226	230	232	240	247	251	255	252
Zachodniopomorskie	188	192	194	195	201	210	214	218	215
Powiat kołobrzесьki	193	194	192	195	206	207	204	203	197
Kołobrzeg	251	250	244	247	258	268	265	264	251

Źródło: GUS/BDL

W 2020 roku w rejestrze osób bezrobotnych w Kołobrzegu wg danych GUS pozostawało 810 mieszkańców. W porównaniu do 2012 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie zmniejszyła się o 51,9%. W całym analizowanym okresie widoczny był stały trend spadkowy (z wyjątkiem roku 2020 – gdzie odnotowano wzrost, spowodowany sytuacją pandemiczną).

³⁴ Tamże

³⁵ Za: Studium możliwości poszerzenia profilu gospodarczego miasta Kołobrzeg

³⁶ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności – wyjaśnienie GUS.

Ogółem zbiorowość bezrobotnych w 2020 roku tworzyło 429 mężczyzn i 381 kobiet. W obydwu kategoriach płciowych nastąpił spadek liczebności zarejestrowanych osób bezrobotnych. W latach 2012-2020 liczba bezrobotnych mężczyzn w gminie zmniejszyła się o 50,7%, podczas gdy spadek liczby bezrobotnych kobiet wyniósł 53,2%.

Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani w Kołobrzegu w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana %
ogółem	1 685	1 963	1 674	1 301	1 175	731	391	199	810	-51,9
mężczyźni	871	1 034	858	656	567	334	184	102	429	-50,7
kobiety	814	929	816	645	608	397	207	97	381	-53,2

Źródło: GUS/BDL

W latach 2012-2020 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców Kołobrzegu w wieku produkcyjnym systematycznie się zmniejszał, osiągając w 2020 roku poziom 3,1%, co było wartością niższą na tle województwa i kraju, ale wyższą na tle powiatu. Średnia dla kraju wynosiła w tym czasie 4,6%, dla województwa 5,2%, a dla powiatu 2,9%.

Tabela 22. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2012-2020

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POLSKA	8,7	8,8	7,5	6,5	5,6	4,6	4,2	3,8	4,6
Zachodniopomorskie	10,1	10,0	8,6	7,4	6,2	5,0	4,4	4,1	5,2
Powiat kołobrzeski	6,4	7,2	6,3	5,0	4,5	2,7	1,5	0,7	2,9
Kołobrzeg	5,6	6,6	5,7	4,5	4,2	2,6	1,4	0,7	3,1

Źródło: GUS/BDL

4. SFERA TECHNICZNA

4.1. Transport i komunikacja

Możliwości w zakresie kształtowania mobilności mieszkańców i turystów wynikają z położenia miasta. Kołobrzeg cechuje się korzystnym usytuowaniem pod względem komunikacyjnym, posiadając połączenia drogowe i kolejowe z pozostałymi częściami kraju. Znaczenie ma również transport morski, wykorzystujący wybrzeże morskie oraz położenie nad rzeką Parsętą, natomiast zdecydowanie rekreacyjny i hobbystyczny jest charakter transportu lotniczego.

Główną oś komunikacji samochodowej w Kołobrzegu tworzą: droga krajowa nr 11 oraz drogi wojewódzkie nr 102 i nr 163. Od południa do centrum Kołobrzegu wchodzi droga wojewódzka nr 102, która ok. 2,5 km przed obszarem miasta odbiera również ruch samochodowy z drogi wojewódzkiej nr 162 relacji Roścęcino → Świdwin → Zarańsko. Droga wojewódzka nr 102 biegnie w Kołobrzegu ulicami 6 Dywizji Piechoty, Trzebiatowską i Kamienną, a następnie łączy się z drogą krajową nr 11, prowadzącą ul. Koszalińską na wschód. Od drogi krajowej nr 11, na Rondzie Solidarności w kierunku południowo-wschodnim odchodzi droga wojewódzka nr 163. Dla ruchu samochodowego istotne znaczenie mają powstające fragmenty dróg ekspresowych, które przejęły znaczną część ruchu tranzytowego, odciążając drogi w centrum miasta.

System dróg w Kołobrzegu tworzą drogi krajowe i ekspresowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne.

Drogi krajowe i ekspresowe pod zarządem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad to:

- S6 relacji A6 (Kołbaskowo) → Police → S3 (Goleniów) → Płoty → Kołobrzeg → Koszalin → S7 (Gdańsk) → A1 (Rusocin),
- S11 relacji Kołobrzeg → Koszalin → Piła → A2 (Poznań Zachód) ... A2 (Poznań) → Ostrów Wielkopolski → Tarnowskie Góry → A1 (droga w trakcie budowy, na odcinku Kołobrzeg-Koszalin ma wspólny przebieg z S6 i trasą europejską E28),
- DK 11 relacji Kołobrzeg → Koszalin → Bobolice → Szczecinek → Piła → Poznań → Pleszew → Ostrów Wielkopolski → Bytom (droga podlegająca GDDKiA O/Szczecin).

Drogi wojewódzkie pod zarządem Zachodniopomorskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Koszalinie to:

- DW 102 relacji Międzyzdroje → Dziwnówek → Pobierowo → Rewal → Trzebiatów → Kołobrzeg (w granicach miasta przebiega przez ul. Kamienną, ul. Młyńską, rondo bpa I. Jeża, ul. Trzebiatowską, ul. 6 Dywizji Piechoty)
- DW 163 relacji Kołobrzeg → Białogard → Połczyn-Zdrój → Czaplinek → Wałcz (w granicach miasta przebiega przez rondo Solidarności, ul. Bolesława Krzywoustego).

Na terenie miasta działalność w zakresie utrzymania dróg realizowana jest przez Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska w Kołobrzegu Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. 6 Dywizji Piechoty 60. Funkcjonujący w ramach spółki Zakład Drogowy zajmuje się m.in. budową i konserwacją nawierzchni drogowych i chodnikowych czy pionowym i poziomym oznakowaniem ulic. Zadania miasta z zakresu

zimowego utrzymania dróg realizowane są natomiast przez Zakład Ochrony Środowiska MZZDiOŚ w Kołobrzegu, któremu miasto zleca wykonanie tej usługi.

Na terenie Kołobrzegu stale realizowane są miejskie inwestycje drogowe mające na celu poprawę jakości dostępnej infrastruktury transportowej, zarówno w ruchu samochodowym, rowerowym, jak i pieszym.

Transport kolejowy w Kołobrzegu zapewniają dwie linie kolejowe:

- Linia kolejowa nr 402 relacji Goleniów → Kołobrzeg → Koszalin,
- Linia kolejowa nr 404 relacji Szczecinek → Białogard → Kołobrzeg.

Na terenie miasta zlokalizowany jest Dworzec Kolejowy Kołobrzeg (w centrum miasta) oraz przystanek kolejowy Kołobrzeg Stadion (przy skrzyżowaniu ulicy Solnej i Bałtyckiej). Funkcjonuje także bocznica kolejowa w Porcie Morskim. Miasto jest ostatnią stacją licznych pociągów zmierzających na Wybrzeże. Dostępna oferta kursów kolejowych zapewnia miastu bezpośrednie połączenie kolejowe m.in. ze Szczecinem (szynobusy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego), Słupskiem, Poznaniem, Przemysłem, Warszawą czy Koszalinem. Kolejowe przewozy pasażerskie realizowane są przez PKP Intercity oraz POLREGIO.

Transport kolejowy w Kołobrzegu rozwija się, wzrasta znaczenie kołobrzeskiego dworca kolejowego jako regionalnego punktu wyjazdowego i przyjazdowego dla podróżnych.

Transport lotniczy reprezentowany jest przez Lotnisko Kołobrzeg-Bagicz. Jest to dawne powojkowe (poradzieckie) lotnisko, zlokalizowane ok. 8 km od centrum Kołobrzegu. W 2012 roku lotnisko zostało ponownie otwarte, tym razem jako lotnisko cywilne, czynne sezonowo (od 1 czerwca do 30 września), 7 dni w tygodniu od 10:00 do 18:00.³⁷ Lotnisko jest administrowane przez Stowarzyszenie Lotnicze w Bagiczu, prowadzące loty turystyczne oraz imprezy sportowe związane z lotnictwem. Najbliższy port lotniczy, położony ok. 90 km od Kołobrzegu, znajduje się w Szczecinie-Goleniowie. Miasto posiada zarówno drogowe, jak i kolejowe połączenie z Portem Lotniczym Szczecin Goleniów, co pozwala na szybkie przemieszczanie się.

Transport morski w Kołobrzegu rozwija się w oparciu o Port Kołobrzeg. W porcie na stałe cumują statki pasażerskie, oferujące rejsy turystyczne, w tym na międzynarodowej trasie Kołobrzeg-Bornholm. Port Kołobrzegu posiada istotny potencjał rozwoju. Potencjał ten dotyczy zarówno funkcji komunikacyjnej (planowane docelowo uruchomienie połączeń pasażerskich i samochodowych z Bornholmem), jak też transportowych (zwiększenie ilości towarów).

Usługi drogowego transportu zbiorowego w skali regionalnej i krajowej realizowane są przez przewoźników autokarowych i busowych. Wykorzystywane w tym celu są przystanki zlokalizowane w różnych punktach miasta. Oferta przewozów zbiorowych jest dostosowywana do potrzeb – w sezonie letniego nasilenia ruchu turystycznego kursów odbywa się więcej, a także uruchamiane są dodatkowe połączenia autobusowe, łączące Kołobrzeg z najbardziej odległymi częściami kraju.

W skali lokalnej można wskazać istniejące połączenia autobusowe do części miejscowości znajdujących się w gminach powiatu kołobrzeskiego (Gościno, Dygowo, Kołobrzeg, Rymań, Siemysł,

³⁷ Za: <https://www.lotniska.dlapilota.pl/bagicz> (dostęp 20.03.2020).

Ustronie Morskie) oraz gminach sąsiednich powiatów, realizowane w większości przez prywatne firmy przewozowe.

Zadania gminy z zakresu transportu zbiorowego na terenie miasta Kołobrzeg realizowane są za pośrednictwem Komunikacji Miejskiej w Kołobrzegu Sp. z o.o. (ul. Solna 2), spółki, której właścicielem wszystkich udziałów jest Gmina Miejska Kołobrzeg. Podstawowym przedmiotem działania Komunikacji Miejskiej w Kołobrzegu Sp. z o.o. jest świadczenie usługi przewozowej w ramach lokalnego transportu zbiorowego.

Problemy związane z nadmierną eksploatacją systemu dróg w Kołobrzegu, w tym niewydolność układu drogowego, nasilająca się szczególnie w okresie natężonego ruchu turystycznego, szybko pogarszająca się w jego efekcie jakość nawierzchni drogowych, nieodpowiedni stan infrastruktury towarzyszącej oraz negatywne skutki nadmiernego ruchu komunikacyjnego dla środowiska i mieszkańców (hałas, emisja spalin), powodują ukierunkowanie działań władz miejskich na idee zrównoważonego transportu. W licznych dokumentach strategicznych wskazuje się na konieczność uspokojenia ruchu samochodowego w mieście, tworzenie i promowanie alternatywnych sposobów transportu (w tym głównie ruchu rowerowego) czy tworzenie stref ruchu uspokojonego. Równolegle prowadzone są działania inwestycyjne i modernizacyjne w zakresie budowy nowych i remontów istniejących dróg oraz poprawy jakości nawierzchni.

Polityka transportowa Nadmorskiego Obszaru Funkcjonalnego obejmuje Gminę Miasto Kołobrzeg, Gminę Kołobrzeg oraz Gminę Ustronie Morskie. Nadmorskie miejscowości łączy wspólne wyzwanie, które spowodowane jest dużą liczbą samochodów w okresie letnim. Warto również dodać, iż Kołobrzeg i nadmorskie miejscowości są miejscem docelowym dojazdów do pracy. W wyniku przeprowadzonych na potrzeby opracowania dokumentu działań analitycznych, inwentaryzacji stanu obecnego, konsultacji społecznych, pomiarów ruchu drogowego, badań ankietowych wśród mieszkańców i turystów, zidentyfikowano cztery podstawowe obszary działania, w których koncentruje się najwięcej kwestii problemowych. Znalazły się wśród nich:

- Zatłoczenie sieci drogowej w sezonie turystycznym – obszar NOF charakteryzuje się odcinkowymi problemami z zatłoczeniem na sieci drogowej, uciążliwymi lokalnie. Problem nasila się w sezonie turystycznym.
- Transport zbiorowy – mimo wysokiej jakości drogowego transportu zbiorowego nie stanowi on alternatywy dla podróży samochodem. Zainteresowanie podróżami komunikacją miejską jest niewielkie, a z powodów ekonomicznych i uwarunkowań infrastrukturalnych brakuje odpowiednio dużego potencjału rozwoju systemu transportu zbiorowego w NOF opartego na połączeniach autobusowych. Alternatywą mogą być systemy szynowe, stąd w dokumencie pojawiła się propozycja stworzenia nowego systemu transportu zbiorowego – Lekkiej Kolei Nadmorskiej (na trasie Kołobrzeg Port – Kołobrzeg – Podczele – Ustronie Morskie) integrującej obszary turystyczne z terenami inwestycyjnymi.
- Ruch rowerowy – cały obszar NOF posiada olbrzymi potencjał do rozwoju ruchu rowerowego, zarówno jako alternatywy przemieszczania się dla mieszkańców, jak i związanego z ruchem rekreacyjnym i turystycznym.
- Parkowanie – problem szczególnie istotny w Kołobrzegu, gdzie występują obszarowe, sezonowe problemy z nadmiernym popytem na miejsca parkingowe.

Zgodnie z przyjętym w wyżej wymienionym dokumencie założeniem mobilność powinna być traktowana w kontekście „usługi publicznej”, polegającej na zapewnieniu możliwości przemieszczania się wszystkim użytkownikom miasta. Działania powinny koncentrować się na stworzeniu zintegrowanego systemu transportowego miasta opartego na pakiecie instrumentów wzajemnie się uzupełniających, razem oferujących optymalne warunki do przemieszczania się po danym obszarze funkcjonalnym z wykorzystaniem różnych środków transportu, ale przede wszystkim najmniej ingerujących w środowisko naturalne i przestrzeń. Instrumentami tak rozumianej usługi mobilności są: transport zbiorowy wysoko ekologiczny, transport zbiorowy na żądanie, system dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, system roweru publicznego, system carsharing, polityka parkingowa (w tym strefy płatnego parkowania), strefy ruchu uspokojonego i ograniczonego poza podstawowym układem ulicznym miasta, systemy P+R, B+R oraz K+R, węzłowa integracja różnych środków transportu, narzędzia ITS oraz integracja wszystkich wymienionych systemów (w tym taryfowy). Dzięki wdrożeniu ww. systemów mieszkańcy miast mieliby możliwość wykonywania podróży bez konieczności posiadania swojego samochodu. Jeden z wariantów (wariant drugi) rozwoju systemu transportowego NOF zakłada stworzenie z Kołobrzegu pierwszego polskiego miasta „bez samochodu”, czyli właśnie ukierunkowanie polityki transportowej na ograniczenie do minimum konieczności posiadania samochodu przez mieszkańców oraz użytkowania go przez turystów. Nie oznacza to oczywiście całkowitego zamknięcia ulic dla ruchu samochodowego, a jedynie – dzięki wprowadzonym różnym instrumentom w zakresie mobilności i promowania zrównoważonych form przemieszczania się – podporządkowanie go potrzebom niezmotywowanym uczestnikom ruchu drogowego, czyli pieszym, rowerzystom i użytkownikom transportu miejskiego. Wdrażanie rozwiązań dotyczących zrównoważonych form przemieszczania się przynosi korzyści m.in. w zakresie poprawy jakości przebywania w mieście, poprawy zdrowia mieszkańców i wzrostu aktywności fizycznej czy poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie poziomu hałasu oraz emisji spalin, co jest szczególnie istotne w kontekście uzdrowskiego charakteru miasta Kołobrzeg.

Bardzo istotnym problemem do rozwiązania w najbliższej przyszłości jest problematyka dojazdów do pracy do dzielnic uzdrowskich Kołobrzegu jako obszaru koncentracji tysięcy miejsc pracy. Problem dotyczy w tym przypadku zwłaszcza problematyki zabezpieczenia kadrowego dla potrzeb realizacji dwuzmianowego funkcjonowania bazy noclegowej Kołobrzegu – hotelowej i sanatoryjnej.

Bardzo dużym problemem w Kołobrzegu jest nadmierny ruch pojazdów samochodowych i brak skutecznej polityki organizacji parkingów buforowych, co sprawia, że w sezonie turystycznym przestrzeń miasta jest zdominowana przez ogromną liczbę parkujących i przemieszczających się w warunkach kongestii samochodów. Choć można uznać to za zjawisko neutralne dla gospodarki, zatłoczenie na drogach w mieście zaczyna stanowić istotne zagrożenie dla prowadzenia działalności gospodarczych (opóźnienia realizacji zleceń transportu ludzi i ładunków, ograniczona dostępność do usług poprzez brak miejsc parkingowych). Najgorsza sytuacja dotyczy obszaru miasta między Latarnią Morską, ul. Solną i Reymonta (wielogodzinne blokowanie ruchu przez setki pojazdów samochodowych). Istotnym problemem są także kongestie ruchu związane z rozbudową nowych obiektów noclegowych, osiedli mieszkaniowych. Szczególnymi obszarami występowania problemów są następujące odcinki i skrzyżowania:

- Zdrojowa/Reymonta,

- Jagiellońska/Reymonta,
- Portowa/ Solna/ Wojska Polskiego,
- Zwycięzców/Solna,
- Dworcowa/Jagiellońska,
- Jedności Narodowej/ Łopuskiego,
- Śliwińskiego/ Łopuskiego/ Lotnicza,
- ul. Toruńska między Rondem Borowinowym i Rondem Solankowym,
- Mazowiecka/ Św. Macieja/ Artyleryjska,
- Armii Krajowej/ Łopuskiego,
- Rzeczna/ Kamienna/ Budowlana,
- ul. Kamienna (Bogusława X),
- Jedności Narodowej/ Sienkiewicza,
- 6 Dywizji Piechoty/ Św. Wojciecha,
- Jedności Narodowej/ Wylotowa.³⁸

Za istotny potencjał przestrzenny Kołobrzegu należy uznać drogę ekspresową S6 oraz dobrą dostępność komunikacyjną miasta, w szczególności w relacji z Koszalinem, Szczecinem i Berlinem. Z punktu widzenia polityki zrównoważonego rozwoju należy wskazać także na duży potencjał przebiegu linii kolejowych 402 i 404 (możliwość realizacji inwestycji podłączonych do sieci kolejowej) i lokalizacji dworca kolejowego w mieście (potencjał przewozów kolejowych pozostaje jednak niewykorzystany).

Bardzo istotnym problemem miasta jest kolizja coraz bardziej obciążonego systemu drogowego z siecią linii kolejowych. Projektowana obecnie modernizacja przebiegu linii 402 i 404 docelowo zakłada rozbudowę infrastruktury kolejowej do układu 3 dwutorowych linii kolejowych, co może, przy wzmożonym ruchu pociągów pasażerskich i towarowych, doprowadzić do dalszych problemów z przepustowością układu komunikacyjnego. Obecnie funkcjonujący system jednopoziomowych przejazdów przez torowiska kolejowe, w przypadku ich zamykania co kilka/kilkanaście minut, może skutkować paraliżem komunikacyjnym miasta. Niezbędne jest zatem opracowanie koncepcji lokalizacji i finansowania bezkolizyjnych przejazdów dwupoziomowych ponad/pod liniami kolejowymi 402 i 404. Mogą one powstać w lokalizacjach:

- ul. Koszalińska (wiadukt kolejowy z zagłębionym przejazdem drogowym),
- ul. Myśliwska (wiadukt drogowy nad liniami kolejowymi 402 i 404 do dzielnic uzdrowiskowych ze zjazdem na Osiedle Ogrody),
- ul. Reymonta (rozbudowany wiadukt kolejowy z zagłębionym skrzyżowaniem i przejazdem pod torami kolejowymi w ul. Reymonta do zachodniej części dzielnicy uzdrowiskowej i dzielnicy portowej),
- ul. Jedności Narodowej (wiadukt kolejowy do Dzielnicy Zachodniej z zagłębionym sąsiednim skrzyżowaniem Solna/ Jedności Narodowej) połączony dojazdami z przystankiem kolejowym Kołobrzeg Stadion na linii 402,

³⁸ Studium możliwości poszerzenia profilu gospodarczego miasta Kołobrzeg

- ul. Grzybowska (wiadukt kolejowy nad zagłębioną ul. Grzybowską połączony z projektowanym przystankiem kolejowym Kołobrzeg Radzikowo).

W okresie szczytów natężenia ruchu podczas sezonu letniego (lipiec–sierpień) występuje bardzo silne przepełnienie systemu drogowego miasta połączone z jego niewydolnością transportową. Na ogromne przepełnienie sieci dróg nakładają się dodatkowo: szczyt komunikacyjny popołudniowy (15.00-17.00), częste zamykanie przejazdów kolejowych oraz niezwykle wzmożony ruch pieszych i rowerzystów przemieszczających się między poszczególnymi obszarami miasta, a zwłaszcza kilkoma przejściami przez tereny i linie kolejowe. W sąsiedztwie tych miejsc wzdłuż ciągów drogowych dochodzi do częściowego paraliżu ruchu i całkowitej blokady ruchu pojazdów, czego pośrednim skutkiem jest zupełne załamywanie się systemu transportu zbiorowego (autobusowego), gdzie opóźnienia ruchu poszczególnych autobusów potrafią sięgać w niektóre dni w godzinach popołudniowych nawet kilkudziesięciu minut.

Sytuacja ta wymaga podjęcia pilnych działań, wiążących się z powzięciem poważnych decyzji polityczno-gospodarczych (takimi jak: budowa parkingów buforowych, dalsza przebudowa systemu drogowego i systemu przejazdów drogowo-kolejowych, zmianami jakościowymi w sieci linii komunikacji miejskiej, a docelowo pracami koncepcyjnymi w kierunku dalszego zwiększenia roli transportu szynowego w obsłudze komunikacyjnej miasta). Istotne znaczenie dla Kołobrzegu będą miały prace na ciągu transportowym Trójmiasto – Szczecin (tzw. magistrała nadbałtycka) – jej konsekwencją będzie istotna poprawa dostępności transportowej miasta i znaczące zwiększenie roli transportu zbiorowego w obsłudze komunikacyjnej miasta. Przebudowa linii kolejowych sprawi, że zmieni się dostępność transportowa wybranych fragmentów miasta (w pobliżu nowych przystanków kolejowych oraz zwiększenie dostępności pieszej stacji Kołobrzeg). Zmiany w zakresie dostępności kolejowej Kołobrzegu mogą mieć znaczenie z punktu widzenia działalności logistycznej portu, nawet jeśli regularny bezpośredni wjazd pociągów towarowych w obszar portowy nie będzie możliwy.³⁹ W opinii Zarządzających Portem będzie to możliwe pod warunkiem zmian w roli i sposobie funkcjonowania kolei w transporcie. Obecne rozwiązania nie premiuje kolei, m. in. ze względu na konkurencyjność cenową i czasową wobec przewozów samochodowych. Obecnie Port w Kołobrzegu obsługiwany jest głównie przez transport samochodowy. Warto ponadto zwrócić uwagę na zasięg oddziaływania Portu w układach regionalnych. Konkurencyjność Portu w Kołobrzegu dotyczy pasa środkowej części polskiego Wybrzeża oraz dostępności komunikacyjnej w kierunku południowym. W perspektywie dekady poprawi się dostępność Portu wobec obszarów położonych zarówno na wschód od Kołobrzegu (droga S6), jak też na południe od miasta (drogi S10/11).

4.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków dla mieszkańców Miasta Kołobrzeg prowadzą Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. Artyleryjskiej 3. Spółka realizuje zadania na terenie miasta Kołobrzeg oraz gmin Dygowo, Gościno, Kołobrzeg, Rymań, Siemyśl, Sławoborze i Ustronie Morskie. Ścieki odprowadzane są do mechaniczno-

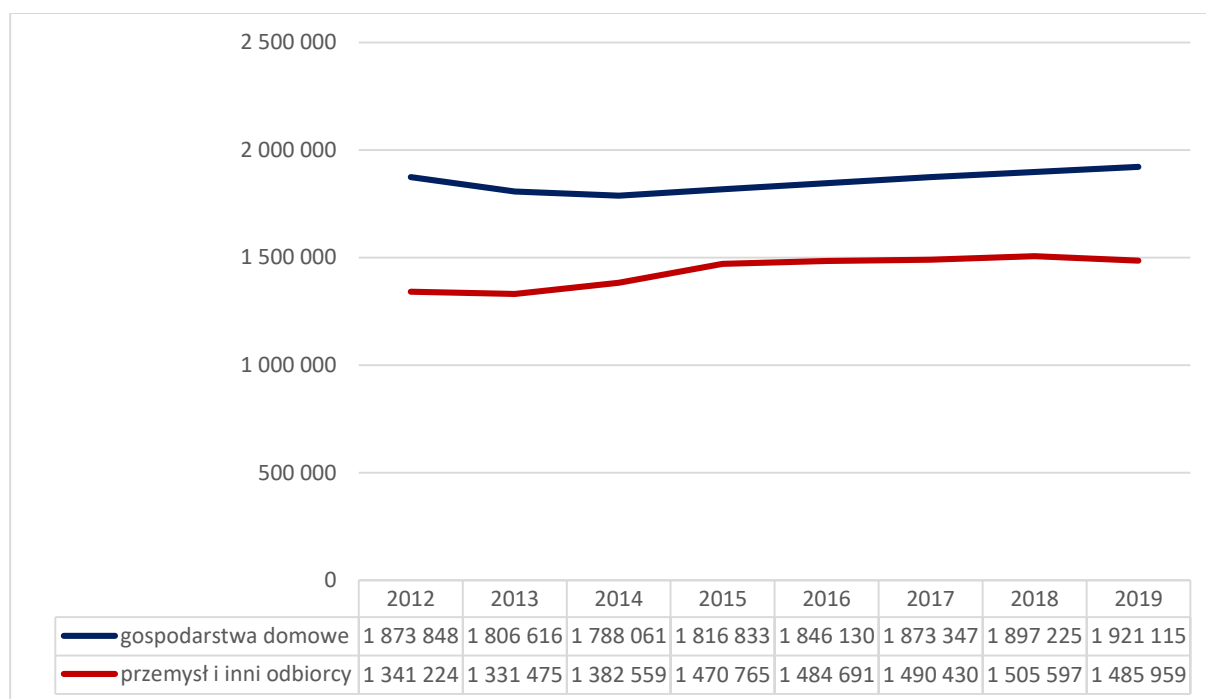
³⁹ Za: Studium możliwości poszerzenia profilu gospodarczego miasta Kołobrzeg

biologicznej Oczyszczalni Ścieków w Korzyścienku⁴⁰. MWiK pozyskuje wodę z 17 ujęć wody o łącznej nominalnej wydajności na poziomie 25 000 m³ na dobę oraz produkcji dobowej w wielkości 19 032 m³ na dobę. Z kolei wielkość oczyszczalni ścieków w Korzyścienku wynosi 140 000 RLM⁴¹, zaś jej przepustowość – 28 000 m³ na dobę.

Rokrocznie zwiększa się zużycie wody w Kołobrzegu. Miejska spółka wodociągowa w 2019 roku sprzedała ponad 3,4 mln m³ wody, w tym ponad 1,9 mln m³ gospodarstwom domowym (56%), zaś niemal 1,5 mln m³ przeznaczono na potrzeby przemysłu i innych odbiorców (44%). Na przestrzeni lat 2012-2019 zużycie wody z miejskich wodociągów w Kołobrzegu zwiększyło się o niemal 6%, przy czym znacznie szybciej wzrastało zużycie wody w przemyśle i przez innych odbiorców (wzrost o 10,8%) niż w gospodarstwach domowych (wzrost o 2,5%). Tym samym stopniowo wzrastały wskaźniki zużycia wody na 1 korzystającego odbiorcę i na 1 mieszkańca. W 2019 roku na 1 korzystającego odbiorcę przypadało 646,6 m³ zużytej wody (o 4,4 m³ więcej niż w 2012 roku), zaś na 1 mieszkańca – 81,1 m³ wody (o 12,6 m³ więcej niż w 2012 roku).

Wykres 12. Zużycie wody dostarczanej przez wodociągi w Kołobrzegu

Źródło: GUS/BDL

Dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Kołobrzegu należy uznać za powszechny. Warto jednak zwrócić uwagę, że połowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Kołobrzegu jest eksploatowana już ponad 20 lat, 25% sieci kanalizacyjnej i wodociągowej jest użytkowana od 11 do 20

⁴⁰ Za: <http://mwik.kolobrzeg.pl> (dostęp 03.04.2020).

⁴¹ RLM – Równoważona Liczba Mieszkańców – liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby (za: https://pl.wikipedia.org/wiki/Równoważna_liczba_mieszkańców; dostęp 03.04.2020).

lat, 20% między 6 a 10 lat, a tylko 5% stanowi infrastruktura najnowsza, eksploatowana nie dłużej niż 5 lat.

Za utrzymanie w prawidłowej eksploatacji sieci kanalizacji deszczowej oraz rowów melioracyjnych odpowiadają firmy wybierane w drodze postępowania przetargowego przez Gminę Miasto Kołobrzeg. Długość eksploatowanej w 2019 roku w granicach miasta Kołobrzeg sieci kanalizacji deszczowej wynosiła 150,7 km - w 2008 roku około 100 km (kanały deszczowe - system zamknięty), długość eksploatowanych rowów melioracyjnych wynosiła 22 500,0 m – w 2008 roku ok. 20 km (system otwarty). Ponadto w mieście znajdował się 1 zbiornik retencyjny oraz 33 separatory oczyszczające wody opadowe przed wylotami do odbiorników.

4.3. Gospodarka odpadami

Działalność w zakresie zbierania, wywozu i zagospodarowania odpadów z terenu miasta prowadzi Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska w Kołobrzegu Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. 6 Dywizji Piechoty 60. *Zakład Ochrony Środowiska* świadczy m.in. usługi w obszarze wywozu nieczystości stałych, oczyszczania miasta oraz eksploatacji składowiska odpadów. Z kolei Zakład Kompostownia prowadzi działalność w zakresie unieszkodliwiania odpadów komunalnych i segregacji odpadów.

Zakład Ochrony Środowiska MZZDiOŚ świadczy usługi odbioru i wywozu odpadów komunalnych, zarówno z nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarki odpadami, jak i na podstawie indywidualnych umów z właścicielami nieruchomości nieobjętych systemem. Zakład prowadzi odbiór odpadów zmieszanych, segregowanych, budowlano-remontowych, wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz innych odpadów (w tym: baterii, leków, świetlówek, odpadów biodegradowalnych stałych, części pochodzących z demontażu pojazdów czy zużytych opon). Możliwe jest zlecenie odbioru odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z załadunkiem ręcznym. Zakład zajmuje się również usługami związanymi z całorocznym utrzymaniem czystości w pasach drogowych dróg gminnych w Kołobrzegu.⁴²

Odpady komunalne z terenu miasta Kołobrzeg są składowane w Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Korzyścienku, przy ul. Wspólnej 1 (Grzybowo). Instalacja jest przeznaczona do odzysku surowców (w tym tworzywa sztuczne, stłuczki szklanej, złomu stalowego oraz złomu aluminiowego) oraz do unieszkodliwiania odpadów komunalnych poprzez kompostowanie i odzysk materii organicznej w postaci kompostu⁴³. Planowane inwestycje w RIPOK w Korzyścienku mają przyczynić się do poprawy wydajności przetwarzania odpadów komunalnych. Główną potrzebą inwestycyjną jest modernizacja części mechanicznej RIPOK w Korzyścienku, w ramach której planowane jest wykonanie nowej linii technologicznej sortowania odpadów komunalnych oraz przebudowa infrastruktury towarzyszącej, m.in.: przebudowa placu manewrowego instalacji, budowa boksów na surowce wtórne i odpady, budowa centralnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów

⁴² Za: <http://www.zielen.kolobrzeg.pl/gospodarka-odpadami/zaklad-ochrony-srodowiska> (dostęp 03.04.2020).

⁴³ Za: <http://www.zielen.kolobrzeg.pl/ripok/informacje-o-ripok> (dostęp 03.04.2020).

Komunalnych dla mieszkańców miasta Kołobrzeg oraz modernizacja budynku socjalnego. Dzięki nowej linii technologicznej możliwa będzie automatyzacja procesów odzysku frakcji surowcowych przeznaczonych do recyklingu, jak również umożliwienie przetwarzania odpadów zbieranych w formie odpadów zmieszanych (system jednopojemnikowy), jak i jako odpady zbierane selektywnie⁴⁴.

Mieszkańcy miasta Kołobrzeg w 2021 roku mieli do dyspozycji dwa punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych:

- PSZOK na terenie Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Korzyścienku – czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 6:00-18:00 oraz w soboty w godzinach 10:00-16:00;
- PSZOK na terenie bazy MZZDiOŚ przy ul. VI Dywizji Piechoty 60 – czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 8:30-16:30 – działający do końca 2021 roku.

Specjalną kategorią odpadów są odpady azbestowe, które zgodnie z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 do dnia 31 grudnia 2032 r. powinny zostać usunięte.

Wg danych GUS w 2020 roku na terenie Kołobrzegu zebrano łącznie 13 642,85 ton zmieszanych odpadów. W porównaniu do 2012 roku wielkość odpadów zmieszanych zebranych w gminie spadła ogółem o 30,1%. Odpady pochodzące z gospodarstw domowych w 2012 roku stanowiły 60,3% ogólnej wielkości zebranych odpadów zmieszanych, zaś w 2020 roku ich udział zmniejszył się do 46,9%.

Tabela 23. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w Kołobrzegu w latach 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana (%)
ogółem (t)	19	17	14	15	18	17	16	15	13	
	505,42	051,38	884,45	226,16	613,28	179,23	643,86	592,44	642,85	-30,1
z gospodarstw domowych (t)	11	10	7	7	7	8	7	7	6	
	776,01	279,66	233,52	491,86	431,28	082,88	578,26	123,56	409,17	-45,6

Źródło: GUS/BDL

Dane statystyczne wskazują, że mieszkańcy Kołobrzegu wytwarzali większą ilość odpadów zmieszanych niż mieszkańcy kraju i województwa oraz porównywalną do mieszkańców powiatu. W 2020 roku na 1 mieszkańca Kołobrzegu przypadało 294,8 kg odpadów zmieszanych. Była to wartość o 119,3 kg mniejsza niż w 2012 roku. Dla porównania w 2020 roku średnia krajowa wynosiła 212,3 kg na 1 osobę, wojewódzka 259,6 kg, a powiatowa 295,6 kg na 1 osobę.

Tabela 24. Odpady zmieszane na 1 mieszkańca w kg w latach 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POLSKA	222,5	212,9	215,2	216,5	226,7	227,2	231,1	228,6	212,3
Zachodniopomorskie	268,4	264,7	263,1	269,5	284,4	288,9	289,8	287,1	259,1
Powiat kołobrzeski	337,6	322,2	288,6	305,0	361,0	348,3	342,9	332,4	295,6
Kołobrzeg	414,1	363,5	317,8	325,9	399,2	369,2	358,1	336,7	294,8

Źródło: GUS/BDL

Tematykę działań władz miejskich z dziedziny ochrony środowiska, w tym w szczególności gospodarki odpadami, przybliży mieszkańcom specjalnie przygotowany portal

⁴⁴ Za: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg 2019.

www.zielony.kolobrzeg.eu. Głównym zadaniem portalu jest udostępnianie informacji z działalności Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami Urzędu Miasta Kołobrzeg w kontekście działań z zakresu: ochrony przyrody, odpadów, zieleni miejskiej oraz gospodarki wodno-ściekowej. Portal pełni również rolę edukacyjną, informacyjną i proekologiczną, zapewniając mieszkańcom miasta dostęp informacji dotyczących różnych aspektów ochrony środowiska, a dla najmłodszych przygotowano gry i zabawy o tematyce ekologicznej⁴⁵. Mieszkańcy miasta mogą skorzystać z bezpłatnej aplikacji mobilnej EcoHarmonogram dostępnej dla urządzeń mobilnych (telefon, tablet) z systemem Android, iOS lub Windows. Aplikacja umożliwia łatwy dostęp do aktualnego harmonogramu wywozu odpadów w mieście, ale także innych informacji i powiadomień dotyczących odpadów, w tym m.in. dotyczących sposobu segregowania odpadów, działalności PSZOK-ów, opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi czy lokalizacji Miejskich Stacji Minielektroodpadów oraz aptek odbierających przeterminowane leki.⁴⁶

4.4. Infrastruktura techniczna – sieciowa

Głównym dostawcą gazu dla mieszkańców Kołobrzegu jest Polska Spółka Gazownictwa Oddział w Poznaniu. Miasto jest zaopatrywane w gaz ziemny poprzez gazociąg wysokiego ciśnienia z kierunku Gorzysławia i obsługiwane przez 2 stacje redukcyjno-pomiarowe I^o (Zieleniewo, ul. Koszalińska, Kołobrzeg) oraz 7 stacji redukcyjno-pomiarowych II° (ul. Wschodnia, ul. Koszalińska, ul. Frankowskiego, ul. Pogodna, ul. Arciszewskiego, ul. 1 Maja, ul. Basztowa). Stan techniczny sieci gazowej na terenie miasta oceniany jest jako dobry⁴⁷.

Wg danych GUS w 2019 roku dostęp do gazu sieciowego miało 70,8% mieszkańców Kołobrzegu. Był to najwyższy odsetek, jaki uzyskano wśród analizowanych jednostek. W skali kraju dostęp do gazu z sieci posiadało 52,9% ludności, w skali województwa 59,5%, w skali powiatu 61,2%.

Tabela 25. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w latach 2012-2019 (%)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
POLSKA	52,4	52,4	52,2	52,1	52,1	52,1	52,3	52,9
Zachodniopomorskie	59,7	59,6	59,1	59,1	59,1	59,2	59,2	59,5
Powiat kołobrzegi	58,2	58,4	59,0	59,8	59,6	60,2	61,0	61,2
Kołobrzeg	71,9	71,8	71,8	72,0	71,0	71,2	71,4	70,8

Źródło: GUS/BDL

Dostawcą ciepła systemowego dla mieszkańców miasta jest Miejska Energetyka Ciepła w Kołobrzegu Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Hugona Kołłątaja 3. Podstawą działalności spółki jest wytwarzanie, przesył oraz dystrybucja energii cieplnej na potrzeby centralnego ogrzewania, ciepłej wody oraz obsługa bazy zabiegowej zakładów uzdrowiskowych. Spółka eksploatuje 12 źródeł ciepła o łącznej mocy 114,419 MW. Głównym źródłem ciepła jest Ciepłownia Centralna zlokalizowana przy ul. Kołłątaja w Kołobrzegu, w której zainstalowane są kocioł gazowy oraz trzy kotły opalane miazgą

⁴⁵ Za: <http://zielony.kolobrzeg.eu> (dostęp 03.04.2020).

⁴⁶ Za: <http://www.kolobrzeg.pl/ecoharmonogram/> (dostęp 03.04.2020).

⁴⁷ Za: *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Kołobrzeg*.

węglowym o niskiej zawartości siarki wysokiej wartości opałowej. Ponadto MEC w Kołobrzegu eksploatuje niezależną kotłownię gazową na osiedlu Podczele, kotłownię szczytową przy ul. Szarych Szeregów oraz 9 lokalnych kotłowni gazowych⁴⁸.

System elektroenergetyczny na terenie miasta Kołobrzeg jest eksploatowany przez Energa-Operator S.A. Oddział w Koszalinie. System energetyczny w mieście tworzą linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV, 15 kV i 0,4 kV oraz stacje transformatorowe 110/15 kV i 15/0,4 kV, które obsługiwane są przez Rejon Dystrybucji w Kołobrzegu. Miasto jest zasilane z dwóch stacji transformatorowych 110/15 kV: GPZ Kołobrzeg Koszalińska i GPZ Kołobrzeg VI Dywizji. Stan sieci energetycznej na terenie miasta jest oceniany jako dobry⁴⁹.

Z każdym rokiem zwiększa się liczba odbiorców energii elektrycznej w mieście Kołobrzeg. W 2012 roku odbiorcami energii elektrycznej było 21 257 gospodarstw domowych, natomiast w 2018 roku liczba ta wzrosła o niemal 3 tys. gospodarstw, do poziomu 24 223. Oznacza to wzrost na poziomie 4%. Jednocześnie jednak fluktuowało zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, przyjmując wartości minimalne (29,2 MWh w 2015 roku) i maksymalne (33,6 MWh w 2013 roku) w różnych latach. W 2018 roku kołobrzeskie gospodarstwa domowe zużyły łącznie 32,9 MWh energii elektrycznej.

⁴⁸ Za: <http://www.mec.kolobrzeg.pl> (dostęp 03.04.2020).

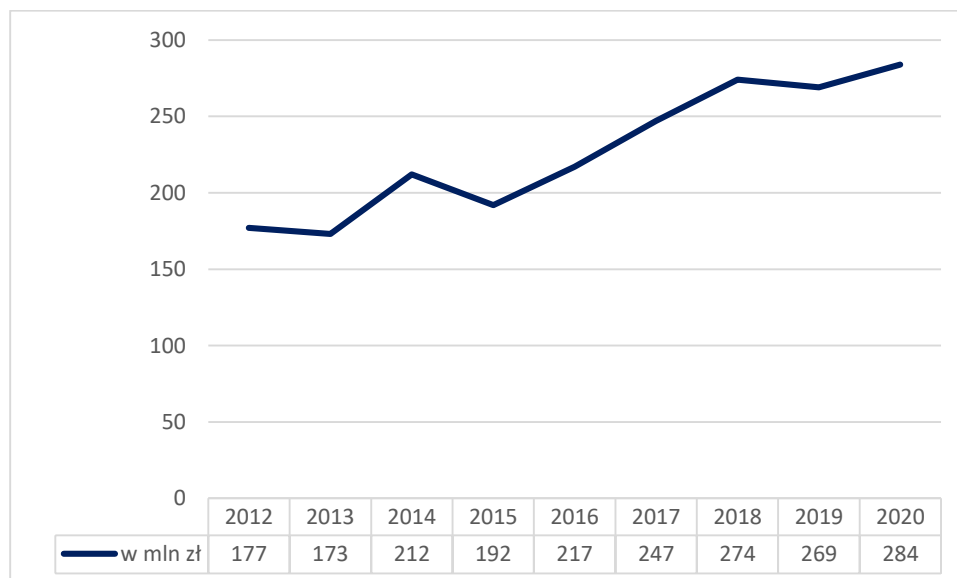
⁴⁹ Za: *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Kołobrzeg*.

5. STREFA ORGANIZACYJNO-FINANSOWA

W okresie od 2012 do 2020 roku Kołobrzeg istotnie zwiększył swoje dochody. W 2020 roku dochody gminy wynosiły 284 mln zł, w 2012 roku 177 mln zł.

Wykres 13. Dochody ogółem budżetu Miasta Kołobrzeg w mln zł

Źródło: GUS/BDL

Wg danych GUS w przeliczeniu na 1 mieszkańca Kołobrzeg w 2020 roku osiągnął dochód na poziomie 6131 zł. Była to wartość najwyższa w całym analizowanym okresie. Na tle innych jednostek administracyjnych sytuacja gminy przedstawiała się mniej korzystnie – była niższa niż na 1 mieszkańca kraju (6503 zł), województwa (6566 zł) i powiatu (6770 zł).

Tabela 26. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w latach 2012-2019 (gminy bez miast na prawach powiatu)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POLSKA	3 624	3 747	3 971	4 115	4 586	4 938	5 387	5 969	6 503
Zachodniopomorskie	3 625	3 776	3 956	4 197	4 681	4 921	5 251	5 735	6 566
Powiat kołobrzieski	3 992	3 998	4 439	4 365	4 823	5 632	5 753	6 166	6 770
Kołobrzeg	3 762	3 693	4 535	4 111	4 658	5 304	5 887	5 806	6 131

Źródło: GUS/BDL

Wg danych GUS w przeliczeniu na 1 mieszkańca Kołobrzeg w 2020 roku osiągnął dochód własny na poziomie 3628 zł. Była to wartość najwyższa w całym analizowanym okresie. Sytuacja gminy na tle kraju i województwa przedstawiała się korzystnie: dochód własny na 1 mieszkańca kraju wynosił w 2020 roku 3173 zł, dochód na 1 mieszkańca województwa 3389 zł. Wyższy dochód własny na 1 mieszkańca dotyczył gmin powiatu kołobrzieskiego i wynosił 2 394,66 zł.

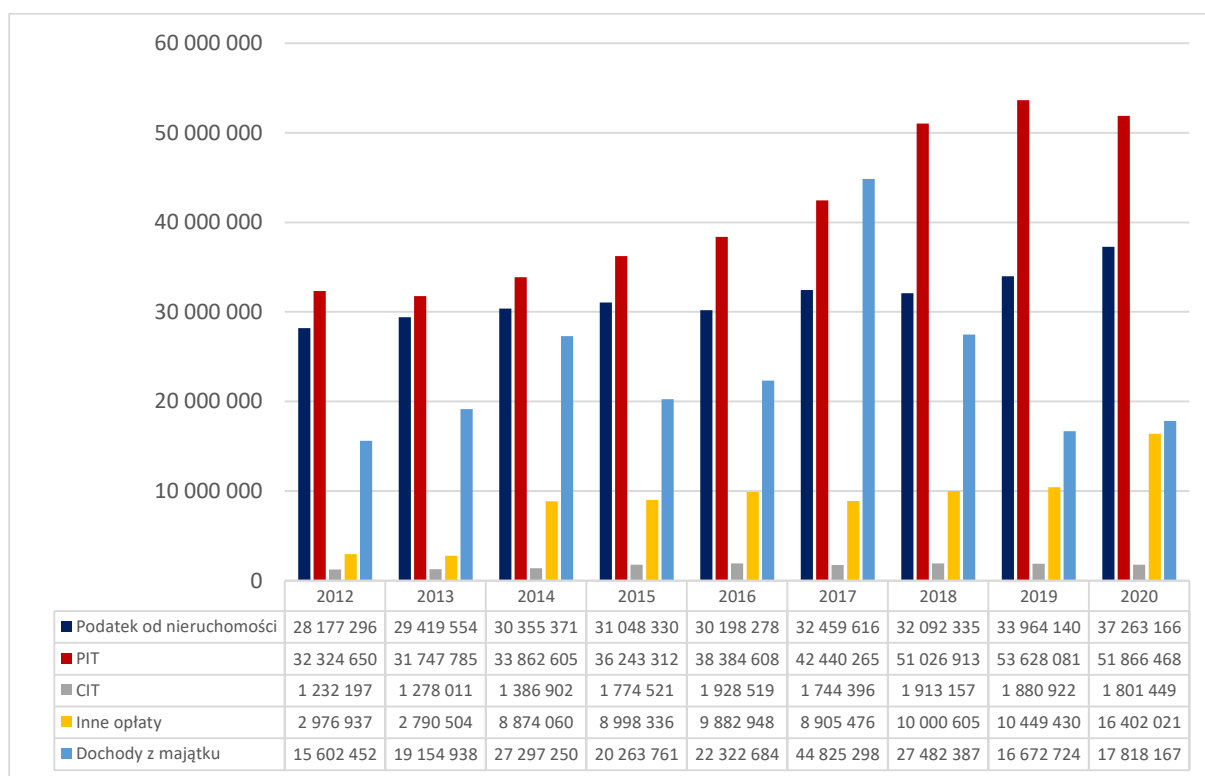
Tabela 27. Dochody własne na 1 mieszkańca w latach 2012-2020 (gminy bez miast na prawach powiatu)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POLSKA	1 919	2 042	2 198	2 297	2 368	2 509	2 732	2 959	3 173
Zachodniopomorskie	1 988	2 148	2 270	2 453	2 589	2 730	2 869	3 017	3 389
Powiat kołobrzegi	2 403	2 557	2 742	2 890	3 017	3 729	3 446	3 756	4 147
Kołobrzeg	2 216	2 399	2 766	2 708	2 927	3 534	3 493	3 475	3 628

Źródło: GUS/BDL

Analizując dochody własne budżetu Miasta Kołobrzeg warto zwrócić uwagę na te, które przynoszą gminie największe korzyści finansowe w dłuższej perspektywie czasu oraz charakteryzują się istotnym potencjałem wzrostu. Do kategorii najważniejszych własnych źródeł dochodów należy zaliczyć dochody pochodzące z PIT i podatek od nieruchomości. Ważnym źródłem dochodów są dochody z majątku oraz z innych opłat, wśród których umiejscowiona jest opłata uzdrowiskowa.

Wykres 14. Wybrane dochody własne Kołobrzegu w zł

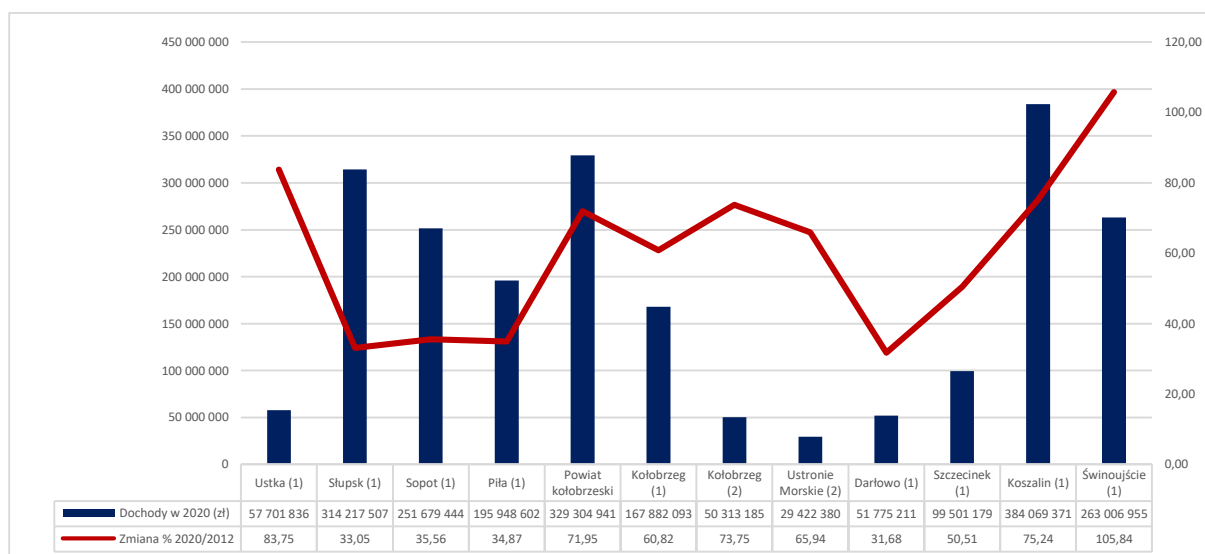
Źródło: GUS/BDL

Analizując dochody budżetu Miasta Kołobrzeg warto zestawiać dane określające poziom dochodów, dynamikę wzrostu oraz źródła dochodów w analizie porównawczej. Dochody własne stanowią obraz funkcji miasta oraz wskazują na perspektywę jego rozwoju.

Kołobrzeg w okresie od 2012 do 2020 roku istotnie zwiększył swoje dochody własne (60,82%). Wyższy wzrost dochodów własnych widoczny był m. in. w Gminie Kołobrzeg (73,75%). Liderem wzrostu dochodów własnych było Świnoujście (105,8%). Wyższy wzrost dochodów własnych widoczny był również w Koszalinie (75,24%) oraz w Ustce (83,75%).

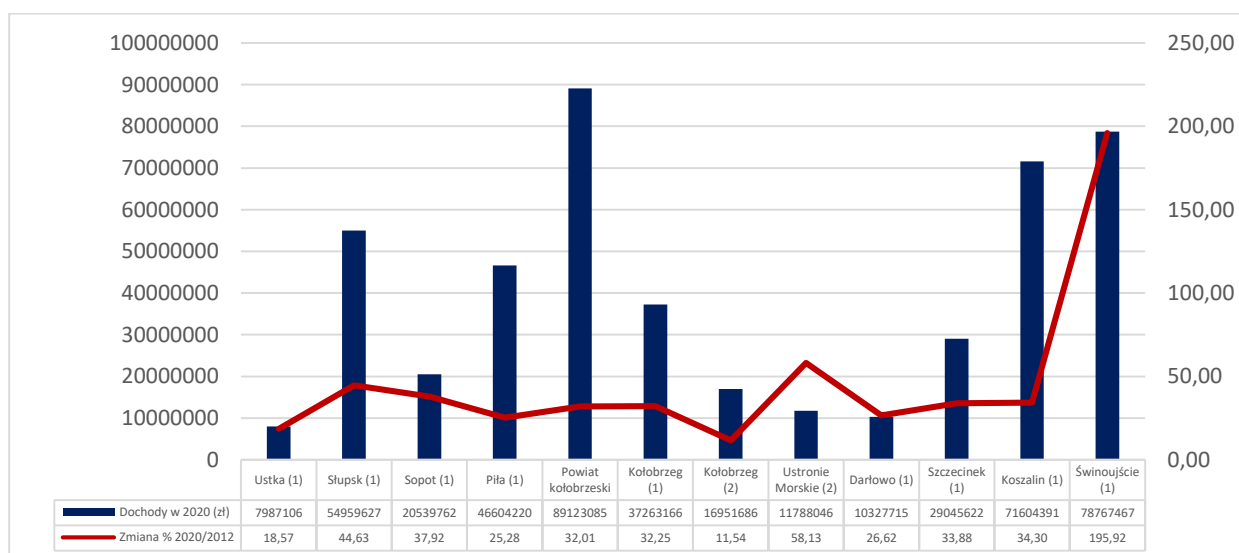
Wykres 15. Dochody własne gmin

Źródło: GUS/BDL

Dochody gmin z podatku od nieruchomości charakteryzowały się w okresie od 2012 do 2020 roku umiarkowanym wzrostem na tle wzrostu ogółem dochodów własnych w Kołobrzegu (32,2%). Warto zwrócić uwagę na ponadprzeciętny wzrost dochodów od nieruchomości w Świnoujściu, co wskazuje na dużą dynamikę zmian urbanizacyjnych i gospodarczych w tym mieście. Koszalin (34,3%) odnotował podobną dynamikę wzrostu dochodów od nieruchomości co Gmina Kołobrzeg (32,25%). Powyższe dane wskazują na wyczerpujący się potencjał przestrzeni do zabudowy na terenie Kołobrzegu. Wzrost dochodów miasta w oparciu o podatek od nieruchomości, pomimo tego, że dochody te stanowią istotne źródło budżetu miasta, wyczerpuje się.

Wykres 16. Dochody gmin z podatku od nieruchomości

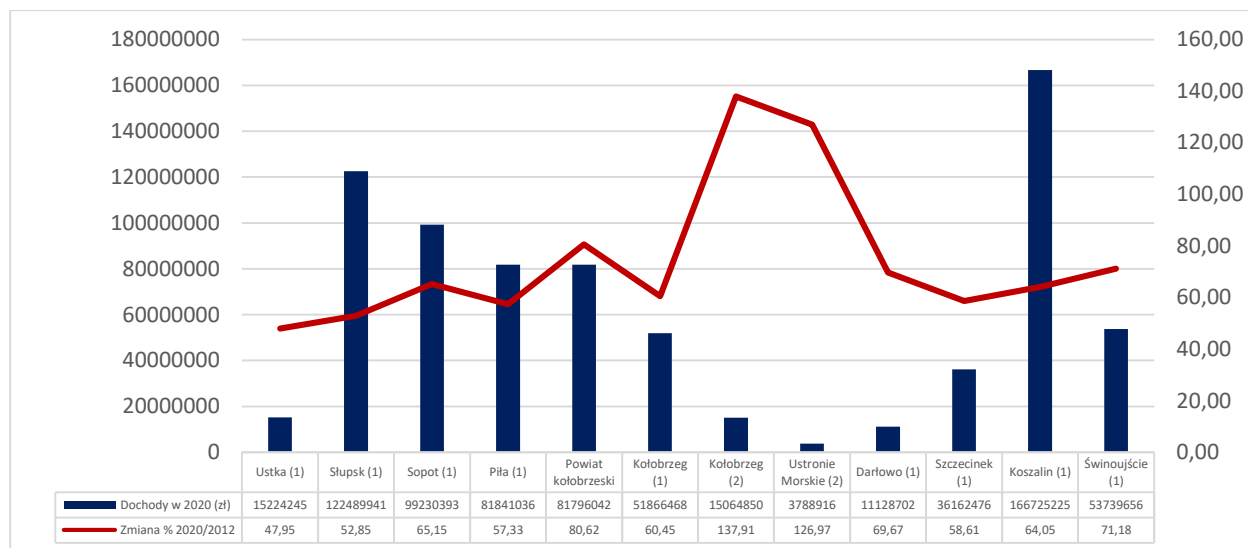

Źródło: GUS/BDL

Wzrost dochodów podatkowych z PIT charakteryzował się wyraźnie wyższą dynamiką niż wzrost dochodów z podatku od nieruchomości. W okresie od 2012 do 2020 roku w Kołobrzegu dynamika wzrostu dochodów z podatku PIT wyniosła 60,45%. Warto również zwrócić uwagę na znacząco wyższy poziom ogółem dochodów z podatku PIT w porównaniu dwóch miast o funkcji regionalnej: Koszalina i Słupska – ze wskazaniem na Koszalin.

Wykres 17. Dochody gminy z podatku PIT

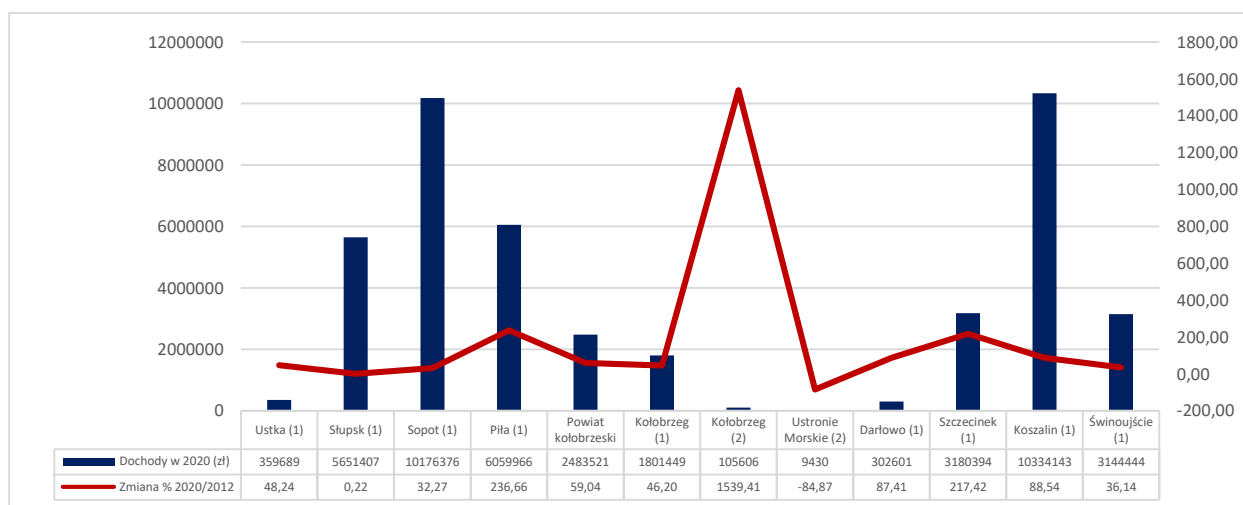

Źródło: GUS/BDL

Dochody z podatku CIT nie są zasadniczo znaczącym źródłem zasilania budżetów samorządów. Są jednak dobrym indykatorem rozwoju funkcji gospodarczej w oparciu o podmioty prawne. Korelują również z dochodami osiąganymi z podatku od nieruchomości. Kołobrzeg na tle porównywanych gmin charakteryzował się umiarkowanym wzrostem dochodów w tej kategorii (46,2%). Warto zwrócić uwagę na znaczną dysproporcję ogółu dochodów z tej kategorii pomiędzy Kołobrzegiem a Koszalinem, nawet po uwzględnieniu wielkości miast. Dochody z CIT wskazują na poziom rozwoju funkcji gospodarczej. Kołobrzeg wypadł słabiej w porównaniu również z takimi miastami jak Piła, Szczecinek, Świnoujście, czy wreszcie Sopot.

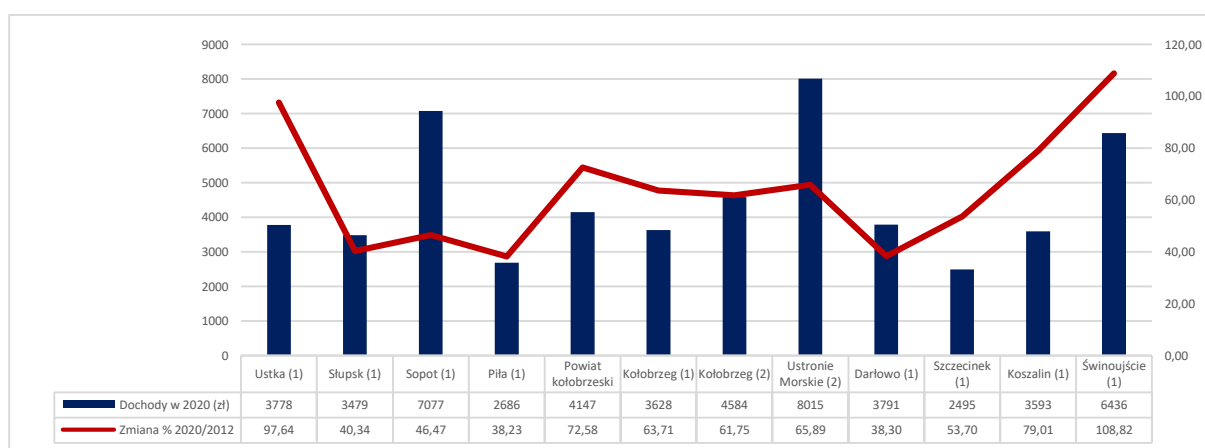
Wykres 18. Dochody gmin z podatku CIT

Źródło: GUS/BDL

Kołobrzeg (3628 zł) na tle kraju wypadł pozytywnie pod względem dochodów własnych na mieszkańca. Porównanie z wybranymi miastami nie jest już dla Kołobrzegu jednoznacznie korzystne. Kołobrzeg notował dochody własne na mieszkańca w 2020 roku zbliżone do dochodów mniejszego Darłowa (3791 zł). W obu tych miastach rozwinięta jest funkcja turystyczna i portowa. Kołobrzeg notował wyższy poziom dochodów na mieszkańca w porównaniu do Koszalina (3593 zł), choć warto zauważyć, że w Koszalinie zauważalnie wyższa była dynamika wzrostu. Można prognozować iż w ciągu 5 lat dochody własne na mieszkańca w Koszalinie będą wyższe od tych w Kołobrzegu. Zdecydowanie niższe dochody własne na mieszkańca dotyczyły miast oddalonych od Wybrzeża o gorszej rencie położenia (Szczecinek, Piła).

Wykres 19. Dochody własne gmin na mieszkańca w 2020 roku

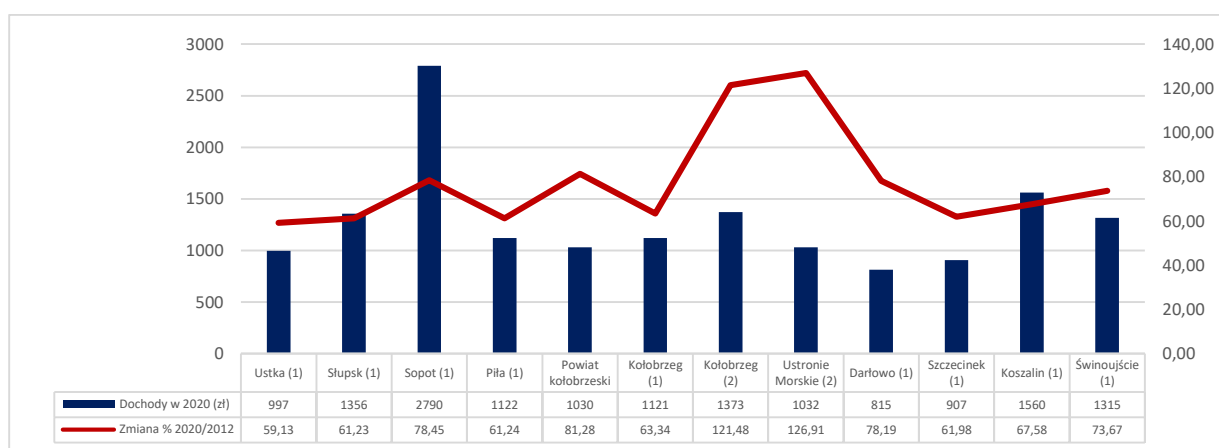

Źródło: GUS/BDL

Kołobrzeg (1373 zł) w 2020 roku notował dochody własne z tytułu PIT na mieszkańca porównywalne ze Słupskiem (1356 zł) oraz Świnoujściem (1315), ale niższe od Koszalina (1560 zł). Dynamika wzrostu dochodów z PIT na mieszkańca była porównywalna do tej z Koszalina (63,3% i 67,5%).

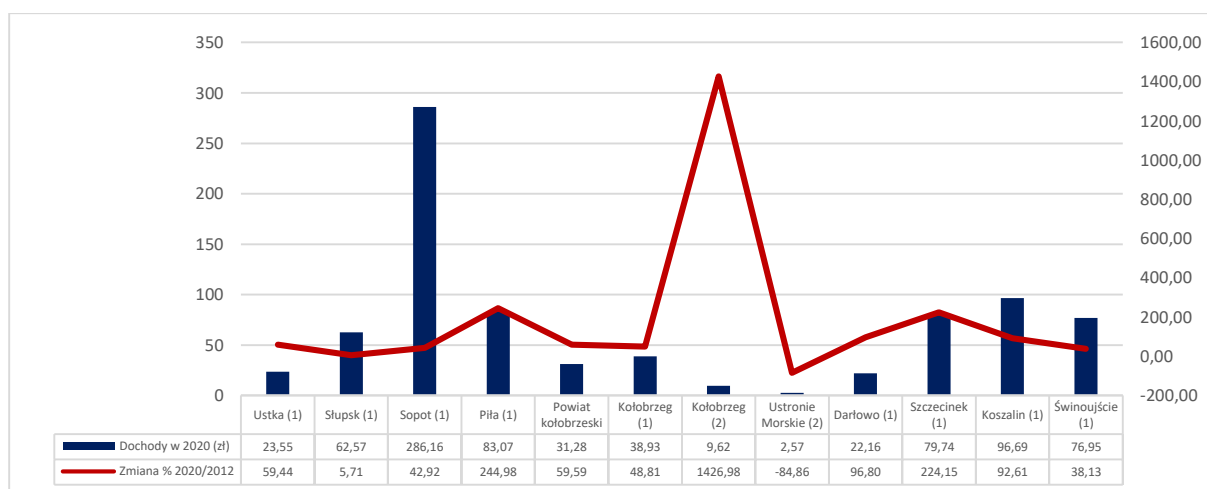
Wykres 20. Dochody z podatku PIT gmin na mieszkańca w 2020 roku

Źródło: GUS/BDL

W przypadku dochodów z podatku CIT na mieszkańca widoczna jest przede wszystkim większa dynamika wzrostu w miastach takich jak Szczecinek i Piła a więc tych, które charakteryzowały się najniższymi w grupie porównawczej dochodami własnymi na mieszkańca. Kołobrzeg na tle grupy porównawczej charakteryzował się umiarkowaną dynamiką wzrostu oraz niskimi dochodami w przeliczeniu na mieszkańca.

Wykres 21. Dochody własne z podatku CIT gmin na mieszkańca w 2020 roku

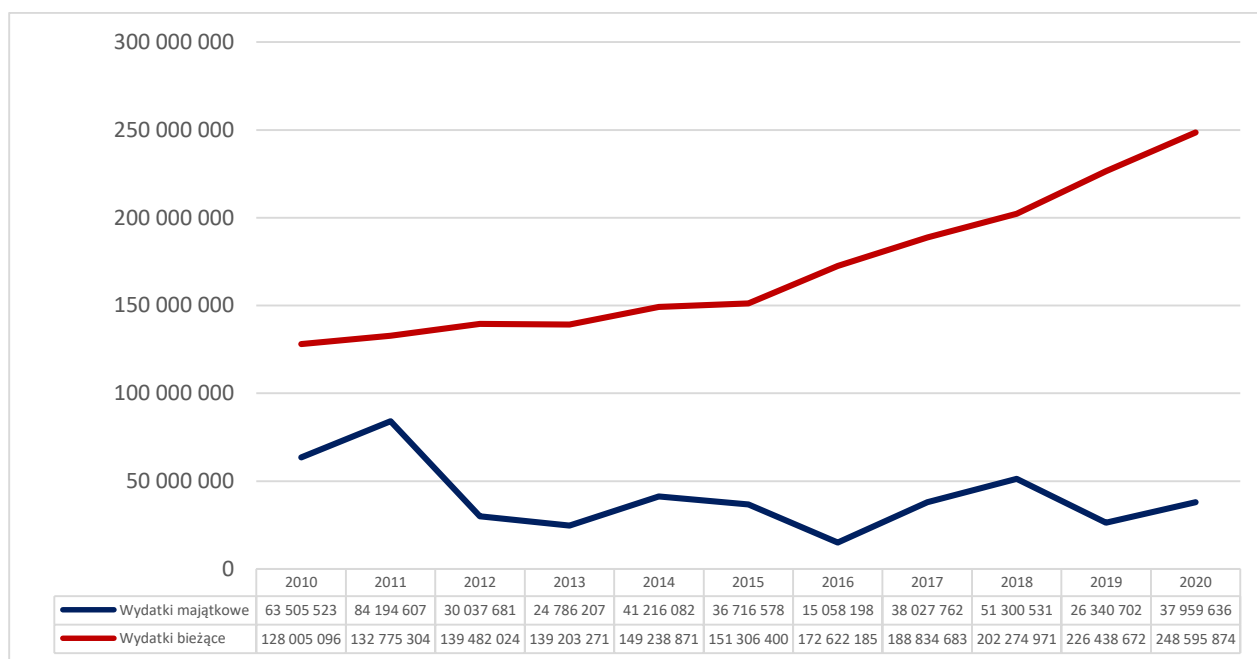

Źródło: GUS/BDL

Analizując budżet Miasta Kołobrzeg warto przyrzeć się dynamice wzrostu wydatków bieżących i majątkowych. W okresie od 2012 do 2020 roku widoczny był wzrost dochodów miasta. Ten wzrost konsumowany był jednak w większym stopniu przez wzrost wydatków bieżących. W wydatkach majątkowych utrzymana została stabilność. Brak jest natomiast widocznego wzrostu tych wydatków.

Wykres 22. Wydatki majątkowe i bieżące Miasta Kołobrzeg

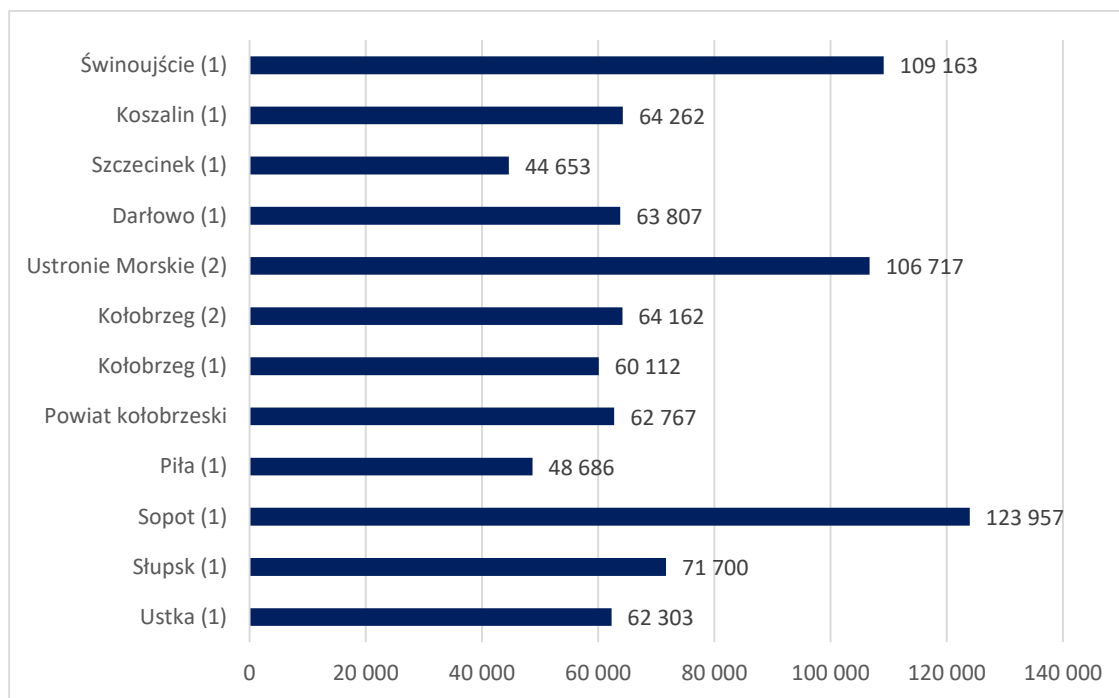

Źródło: GUS/BDL

Analizując wydatki majątkowe gmin dla ostatniej dekady można ocenić, jaka skala przemian nastąpiła w wybranych przestrzeniach. Pomędzy 2010 a 2020 rokiem Kołobrzeg w przeliczeniu na mieszkańca na wydatki majątkowe przeznaczył kwotę około 60 tys. zł. Była to wartość zbliżona do notowanej dla innych miast i gmin (Koszalin, Darłowo, Ustka, Gmina Kołobrzeg). Liderem w porównaniu pozostaje Sopot (123,9 tys. zł), wyróżnia się ponadto Świnoujście (109 tys.) oraz Ustronie Morskie (106 tys.). To porównanie ukazuje również, że wybrane przestrzenie turystyczne podnoszą swoją konkurencyjność. Szczególnie warto zwrócić uwagę na Świnoujście, które dzięki inwestycjom drogowym (droga S3 oraz przekop pod Świną), jak też dzięki sąsiedztwu z Niemcami, może być groźnym konkurentem dla Kołobrzeg w zakresie funkcji uzdrowskiej i turystycznej.

Wykres 23. Wydatki majątkowe gmin na mieszkańca w okresie od 2010 do 2020 roku

Źródło: GUS/BDL

6. PODSUMOWANIE DIAGNOZY, ANALIZA SWOT

6.1. Sfera społeczna

Kołobrzeg jest miastem, w którym zachodzą bardzo dynamiczne procesy demograficzne. Będą one determinować przyszłą politykę rozwoju i funkcjonowania miasta. Prognoza demograficzna wskazuje na to, że **Kołobrzeg systematycznie będzie się wyludniać**. Jeśli podtrzymane zostaną obecne trendy dotyczące migracji oraz ruchu naturalnego (niskie wskaźniki urodzeń) to **w 2050 roku miasto może liczyć około 34 tys. mieszkańców, wśród których nawet 40% stanowić będą osoby powyżej 60 roku życia**. Analizując średnioroczne dane dotyczące salda migracji za okres od 2012 do 2020 roku widoczne jest, że Kołobrzeg pomimo utraty mieszkańców, m. in. na rzecz gminy podmiejskiej Kołobrzeg, notował dodatnie saldo migracji. Było to zjawisko odmienne od tego, które obserwowano w innych analizowanych miastach w Polsce, poza Świnoujściem. Oznacza to, że zarówno Świnoujście, **jak też Kołobrzeg miały potencjał przyciągania nowych mieszkańców**, pomimo tego, że w wymiarze gospodarczym nie oferowały szerokiego spektrum ofert pracy, poza turystyką. Niemniej jednak potencjał nadmorskiego położenia stanowił istotny czynnik przyciągania nowych mieszkańców. Należy jednak podkreślić, że **nowi mieszkańcy rekrutowali się głównie z grupy osób w wieku poprodukcyjnym**. Kołobrzeg charakteryzował się bardzo czytelnymi zmianami demograficznymi. Miasto traciło trwale przede wszystkim młodych mieszkańców miasta. Ubytek ludności dotyczył również osób w wieku produkcyjnym, których stać było na wyprowadzkę na tereny podmiejskie w gminie Kołobrzeg. Jednocześnie miasto przyciągało osoby starsze, a te które już w Kołobrzegu mieszkały nie były raczej skłonne do wyprowadzki, m. in. ze względu na jakość i dostępność oferty usług publicznych na miejscu.

Aby ocenić przyszłe zjawiska demograficzne, na prognozy dotyczące ruchu migracyjnego nałożyć należy prognozy dotyczące ruchu naturalnego. Odptyw młodych, napływ starszych oraz przechodzenie wyżu demograficznego do kategorii wieku poprodukcyjnego oznacza, że **Kołobrzeg staje się miastem starszych ludzi**.

Docelowo miasto zacznie się dynamicznej wyludniać po 2030 roku, osiągając w 2050 roku około 34 tys. mieszkańców. Jest to scenariusz bardzo realny. Sprzyja mu kilka innych czynników. Do głównych zaliczyć należy wysokie i rosnące koszty życia w mieście turystycznym, wysokie ceny mieszkań oraz dużą presję popytową na nieruchomości w mieście. Miasto nie stworzyło do tej pory odpowiedniej oferty mieszkaniowej dla młodych osób. Kolejnym czynnikiem jest jakość ofert pracy. Znalezienie pracy poza sektorem turystycznym lub poza wąskim sektorem usług publicznych jest bardzo trudne. Niskie wynagrodzenia w obu sektorach nie dają szans na „dobry start” młodych w Kołobrzegu, pomimo, że miasto posiada swoje niezaprzeczalne atuty. **Oprócz nadmorskiego położenia jest to dobrze rozwinięta oferta usług, w tym opieki nad dziećmi, edukacji podstawowej, kultury, sportu czy też opieki zdrowotnej**.

Sukces miasta w wymiarze turystycznym stał się jego główną barierą rozwojową w odniesieniu do przyszłości. Kołobrzeg jest obecnie w miejscu, w którym **„otoczenie zewnętrzne” może zacząć mocniej wpływać na przyszłość miasta**. Dotychczasowy sukces gospodarczy, oparty na funkcji

turystycznej, zbiegł się z korzystną sytuacją na rynku pracy i napływem migrantów. Dostępność kadr na rynku pracy będzie kluczowa dla podtrzymania konkurencyjności gospodarki opartej na turystyce. Zatrzymanie młodych osób oraz przyciąganie nowych osób, które zasila miasto, wydaje się być kluczowe dla lokalnej gospodarki, ale także budżetu miasta, spójności społecznej, podtrzymania potencjału jakości i dostępności usług publicznych. Niestety nie będą temu sprzyjać wspomniane czynniki zewnętrzne oraz duża presja konkurencyjna o zasoby ludzkie w całym kraju, a być może również większy potencjał przyciągania przez miasta i regiony, które oferują lepiej płatną pracę i niższe koszty „startu”, związane m. in. z zakupem mieszkania.

Kołobrzeg znalazł się zasadniczo w punkcie zwrotnym swojego rozwoju, osiągając granice wzrostu oparte na ilościowym powiększaniu potencjału gospodarczego w turystyce. Kluczowe dla przyszłości miasta będą czynniki demograficzne. Miasto powinno przekierować swoje zasoby na rozwój ukierunkowany na „zatrzymanie” w mieście młodych osób (mamy tu także na myśli powrót do miasta osób młodych, które wyjechały np. studiować oraz przyciąganie do miasta nowych mieszkańców głównie w wieku produkcyjnym), jak też podniesienie konkurencyjności rynku pracy. Konkurencja o zasoby ludzkie odbywać się będzie na kilku poziomach. Dotyczyć będzie wymiarów międzyregionalnych, ale także ponadlokalnych, np. pomiędzy Kołobrzegiem a sąsiednim Koszalinem.

Niezależnie od zdolności miasta do zatrzymania i przyciągania nowych mieszkańców, kluczowym wyzwaniem polityki społecznej będzie przystosowanie się do zmian wynikających ze starzejącego się społeczeństwa. Kołobrzeg liczący obecnie (2020 rok) około 6,7 tys. osób w wieku pow. 70 roku życia, w 2030 roku liczyć będzie 9,8 tys. osób w tym wieku (wzrost o ponad 46%). Miasto od kilku lat inwestuje w politykę senioralną i ją udoskonala. Dla przykładu seniorzy chwalą miasto za darmową komunikację miejską, czy też kartę mieszkańca, która daje szereg korzyści i poprawia dostępność do usług publicznych, np. opieki zdrowotnej. Miasto rozwija ofertę na rzecz aktywności seniorów, np. poprzez działalność klubów seniora. **Do problemów seniorów, które będą się pogłębiać, należy zaliczyć zjawisko samotności.** W Kołobrzegu występuje coraz liczniejsza grupa seniorów, którzy nie korzystają z oferty miasta. Dotarcie to tych osób to istotne wyzwanie.

W polityce społecznej miasto powinno szukać partnerów społecznych. Ewolucja polityki społecznej opierać się będzie na aktywności społecznej. Kołobrzeg posiada dość liczne organizacje pozarządowe, wśród których są również takie, które posiadają spore doświadczenie w realizacji działań społecznych. Miasto powinno wspierać osoby aktywnie działające w organizacjach pozarządowych, dążyć do tego, aby w szczególności w działania społeczne włączać osoby młode, podtrzymując potencjał kadr organizacji pozarządowych. Ich sukces i działalność opiera się bowiem z reguły na pojedynczych osobach. Problem ten dotyczy również wymiaru sportowego.

Oczekuje się, że wraz ze starzeniem się społeczeństwa **pogłębiać się może skala problemów dotyczących osoby w wieku senioralnym.**

Dotyczyć to będzie nie tylko problemów takich jak choroba, niepełnosprawność czy samotność, ale także problemów związanych z ubóstwem. Funkcja turystyczna miasta kształtuje bowiem wysokie koszty życia w mieście - ceny usług i produktów są relatywnie wyższe. Jest to problem nie tylko dla młodych, ale również starszych mieszkańców miasta, utrzymujących się z niskich rent i emerytur.

6.2. Sfera gospodarcza

Gospodarka miasta Kołobrzeg opiera się na **funkcjach: turystycznej, uzdrowskiej i zdrowotnej oraz portowej** (funkcja rybacka, handlowa, jachtowa i pasażerska). Są to kluczowe branże, decydujące o kierunkach rozwoju miasta. Wynikają one w dużej mierze z walorów przyrodniczych i klimatycznych, obejmujących m.in. nadmorskie położenie miasta czy dostępne zasoby naturalne (złoża borowiny, wody mineralne, solanki). Czynniki te sprzyjają zarówno rozwojowi turystyki, w tym turystyki zdrowotnej, jak i rosnącemu znaczeniu miasta jako portu rybackiego czy handlowego. W korelacji z głównymi obszarami rozwija się także sektor handlowy, budownictwo, usługi z zakresu obsługi rynku nieruchomości. Warto podkreślić, że przedsiębiorstwa i firmy działające na terenie Kołobrzegu zapewniają miejsca pracy nie tylko dla mieszkańców samego miasta, ale także mają znaczący udział w tworzeniu regionalnego rynku pracy, szczególnie dla powiatu kołobrzesckiego i powiatów ościennych (m.in. białogardzkiego, świdwińskiego czy gryfickiego).

Kołobrzeg w **wymiarze gospodarczym osiągnął niezaprzeczalny sukces**. Stał się **liderem branży turystycznej, największym polskim uzdrowskiem**. Dynamika rozwoju miasta w wymiarze turystycznym była duża. W 2012 roku na terenie miasta funkcjonowały 92 turystyczne obiekty noclegowe, natomiast w 2019 roku już 153 obiekty, co oznacza wzrost na poziomie 66% (o 61 obiektów). W analizowanym okresie powiększyła się w Kołobrzegu zarówno baza hotelowa (wzrost liczby obiektów o 25%, w tym hoteli o 36%, a innych obiektów hotelowych o 50%), jak i sieć obiektów noclegowych krótkotrwałego zakwaterowania. Baza tych ostatnich powiększyła się w latach 2012-2019 o 56 obiektów (głównie pokoje gościnnych), co oznacza wzrost na poziomie 78%.

Wszystkie walory przyrodnicze wykorzystywane w leczeniu uzdrowskim mają kluczowe znaczenie dla rozwoju turystyki i rekreacji w Kołobrzegu. Nadmorskie położenie, doskonałe warunki naturalne, walory klimatyczne, dorobek kulturowy i rozbudowana baza sportowo-rekreacyjna warunkują **bardzo wysoką pozycję miasta Kołobrzeg jako celu wyjazdów turystycznych**, a miasto stanowi destynację licznych wyjazdów wakacyjnych.

Jednocześnie, jak już wcześniej podkreślono, Kołobrzeg znalazł się zasadniczo w punkcie zwrotnym swojego rozwoju, osiągając granice wzrostu oparte na ilościowym powiększaniu potencjału gospodarczego w turystyce. Możliwości dalszego rozwoju, a być może utrzymania pozycji na rynku wielu podmiotów gospodarczych z branży turystycznej, determinować będą zjawiska demograficzne. Miasto musi zmierzyć się z wyzwaniem zmniejszania dostępności kadr na rynku pracy ze względu na coraz mniej liczną grupę ludności w wieku produkcyjnym. Miasto i kołobrzescy przedsiębiorcy muszą uwzględnić potencjał konkurencji o zasoby kapitału ludzkiego, biorąc pod uwagę presję wywieraną przez wzrost wynagrodzeń m. in. w sektorze przemysłowym, rozwój nowych innowacyjnych gałęzi gospodarki, a także rosnącą konkurencję o pracownika w samej branży turystycznej.

Przyszłość konkurencyjności gospodarki lokalnej w Kołobrzegu zależeć będzie od zdolności miasta do bardziej zrównoważonego kształtowania rynku pracy, podnoszenia konkurencyjności istniejących funkcji gospodarczych i rozwijania nowych dziedzin gospodarczych. Można pokusić się o stwierdzenie, że **Kołobrzeg wciąż posiada w swoich rękach zdolność do kreowania rozwoju gospodarczego, pomimo tego, że rozwój funkcji turystycznej mocno ograniczył pole działania.**

Potencjał do rozwoju nowych funkcji gospodarczych opiera się m. in. na poprawiającej się dostępności komunikacyjnej, znajduje się również w przestrzeni kołobrzесьkiego portu, tkwi w zdolności miasta do przyciągania innowacyjnych i kreatywnych kadr oraz tworzenia warunków do rozwoju innowacji na miejscu. Rozwój innowacyjnej gospodarki, która daje lepszy start młodym mieszkańcom, dotyczy także głównej specjalizacji miasta, czyli działalności uzdrowiskowo-turystycznej. Jednocześnie pełne wykorzystanie istniejących atutów dla rozwoju gospodarczego opierać się będzie na różnych poziomach współpracy, często wykraczającej poza granice administracyjne Kołobrzegu.

Swoistym przykładem możliwości rozwoju gospodarczego w Kołobrzegu jest port. Potencjał rozwojowy portu wynika z jego wielofunkcyjności. Należy podkreślić, iż inwestycje, głównie drogowe, realizowane w przestrzeni kraju, sprzyjają podnoszeniu konkurencyjności kołobrzесьkiego portu. Sprzyja temu również ogólna, korzystna sytuacja gospodarcza, nawiązywanie przez potencjalnych kontrahentów portu relacji biznesowych, w szczególności w rejonie Morza Bałtyckiego, bogacenie się społeczeństwa kraju, co sprzyja rozwojowi funkcji turystycznej. Dla rozwoju Portu znaczenie może mieć ponadto rozwój odnawialnych źródeł energii na Bałtyku, rozwój powiązań komunikacyjnych w rejonie Morza Bałtyckiego. W mniej optymistycznych barwach wygląda kwestia rozwoju a nawet utrzymania funkcji rybackiej. Może ulec ona zasadniczej przemianie. Ważną funkcję pełni także lokalna stocznia.

Opisując dynamikę rozwoju portu w Kołobrzegu należy podkreślić, iż jego potencjał jest obecnie wykorzystywany w małym zakresie w stosunku do potencjalnych możliwości. Te potencjalne możliwości rozwoju wynikają z faktu korzystnej dla rozwoju wielu funkcji w porcie dynamiki przeobrażeń gospodarczych i powiązań funkcjonalno-komunikacyjnych, ale również z postępującej konsolidacji potencjału wewnętrznego portu jako spółki. Deficytami lub barierami dla rozwoju funkcji logistycznej jest brak ujęcia kołobrzесьkiego portu na liście sieci transeuropejskich korytarzy transportowych TEN-T. Ogranicza to w istotnym sposób możliwości finansowania rozwoju portu, m. in. ze środków Unii Europejskiej. Kolejną barierą dla rozwoju funkcji logistycznej jest dostępność przestrzeni magazynowych. Te zlokalizowane bezpośrednio na terenie portu są niewystarczające w odniesieniu do potencjalnych możliwości przeładunkowych. Dostępność do takich przestrzeni jest również ograniczona w Kołobrzegu, który mierzy się z ogólnym problem braku dostępności terenów pod inwestycje. Kluczowe będzie poszukiwanie innych rozwiązań, w tym takich, które leżą poza granicami miasta. Ważne przy tym będzie dobre skomunikowanie przestrzeni portowej z terenami magazynowymi, np. drogą ekspresową S6.

Powyższe uwarunkowania rozwoju funkcji portowych wskazują dobitnie na to, że **moderowanie procesów rozwoju gospodarczego, które korzystne będą dla miasta, powinno uwzględniać aspekty ponadlokalne.** Dotyczą one nie tylko kwestii bezpośrednio związanych z rozwojem funkcji gospodarczych, np. dostępności terenów inwestycyjnych. Dotyczą one również zdolności miasta i szerszej obszaru funkcjonalnego do kształcenia na potrzeby lokalnej gospodarki.

Poszukiwanie równowagi w rozwoju gospodarczym, która pozwoli moderować przede wszystkim zjawiska demograficzne, to kwestia, która ważna jest także dla przyszłości budżetu miasta. Można spodziewać się, że starzejąca się społeczność miasta przynosić będzie coraz niższe dochody do budżetu miasta. Zagrożeniem mogą być dodatkowo zmiany w polityce podatkowej w kraju, np. likwidujące podatek PIT od rent i emerytur, czy też napływ rezydentów, płacących podatki w innych miastach.

Należy mieć świadomość, że przyszłość rozwoju miasta nadal opierać się będzie w dużym stopniu na funkcji turystycznej. Niemniej jednak **branża ta musi zmierzyć się z wyzwaniem dostępności kadr na rynku pracy**. Wspólnie z miastem powinna poszukiwać rozwiązań, które poprawią dostępność miasta w wymiarze komunikacyjnym, a także powinna dążyć do wzmocnienia jakości usług. W ten sposób możliwe będzie wykorzystanie potencjału rosnącej konkurencyjności polskiego Wybrzeża Bałtyku jako destynacji turystycznej w skali europejskiej. Istotne jest więc rozwijanie innowacji w branży turystycznej, poszukiwanie wartości dodanych, np. związanych z produktami lokalnymi. Działania te pozwolą również niwelować presję konkurencyjną innych, rozwijających się ośrodków turystycznych i uzdrowisk.

6.3. Sfera przestrzenno-środowiskowa

Miasto Kołobrzeg położone jest w północno-zachodniej części Polski, na Pomorzu Zachodnim, w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzeskim, w strefie brzeżnej Morza Bałtyckiego, u ujścia Parsęty. Długość linii brzegowej miasta wynosi ok. 11 km, a walory krajoznawcze i zdrowotne okolic sprawiły, iż głównymi funkcjami miastotwórczymi Kołobrzegu są funkcje uzdrowiskowa i turystyczna.

Kołobrzeg w układzie powiązań regionalnych zaliczony został w polityce rozwoju województwa zachodniopomorskiego do kategorii **ośrodka subregionalnego**. W układzie powiązań funkcjonalnych podkreślono związek Kołobrzegu z Koszalinem (ośrodek regionalny) oraz Białogardem (ośrodek ponadlokalny) – tworzących wraz z otaczającą je przestrzenią Obszar Funkcjonalny Koszalin – Kołobrzeg – Białogard – miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego. Strefa oddziaływania tego obszaru funkcjonalnego obejmuje przestrzeń powiatów kołobrzeskiego, koszalińskiego oraz białogardzkiego.

Warto wskazać, iż Kołobrzeg jest miastem powiatowym, czyli pełni funkcję usługowo-administracyjną dla gmin Kołobrzeg, Ustronie Morskie oraz Gościno Dygowo, Rymań i Siemyl. Szczególne związki funkcjonalne łączą Kołobrzeg z miejscowościami i gminami pasa Wybrzeża, m. in. ze względu na dominującą w tej przestrzeni funkcję turystyczną tj. gminą wiejską Kołobrzeg oraz Ustronie Morskie. Ponadto należy wskazać na występującą dynamikę urbanizacji terenów podmiejskich Kołobrzegu, występujących w szczególności na terenie gminy Kołobrzeg.

Możliwości w zakresie kształtowania mobilności mieszkańców i turystów wynikają z położenia miasta. Kołobrzeg cechuje się **korzystnym usytuowaniem pod względem komunikacyjnym, posiadając połączenia drogowe i kolejowe z pozostałymi częściami kraju**. Znaczenie ma również transport morski, wykorzystujący wybrzeże morskie oraz położenie nad rzeką Parsętą, natomiast zdecydowanie rekreacyjny i hobbystyczny jest charakter transportu lotniczego.

Problemy związane z nadmierną eksploatacją systemu dróg w Kołobrzegu, w tym niewydolność układu drogowego, nasilająca się szczególnie w okresie natężonego ruchu turystycznego, szybko pogarszająca się w jego efekcie jakość nawierzchni drogowych, nieodpowiedni stan infrastruktury towarzyszącej oraz negatywne skutki nadmiernego ruchu komunikacyjnego dla środowiska i mieszkańców (hałas, emisja spalin), powodują ukierunkowanie działań władz miejskich na

idee zrównoważonego transportu. W licznych dokumentach strategicznych wskazuje się na konieczność uspokojenia ruchu samochodowego w mieście, tworzenie i promowanie alternatywnych sposobów transportu (w tym głównie ruchu rowerowego) czy tworzenie stref ruchu uspokojonego. Równolegle prowadzone są działania inwestycyjne i modernizacyjne w zakresie budowy nowych i remontów istniejących dróg oraz poprawy jakości nawierzchni.

Bardzo dużym problemem w Kołobrzegu jest nadmierny ruch pojazdów samochodowych i brak skutecznej polityki organizacji parkingów buforowych, co sprawia, że w sezonie turystycznym przestrzeń miasta jest zdominowana przez ogromną liczbę parkujących i przemieszczających się w warunkach kongestii samochodów.

Problemem do rozwiązania w najbliższej przyszłości jest **problematyka dojazdów do pracy do dzielnic uzdrowiskowych Kołobrzegu jako obszaru koncentracji tysięcy miejsc pracy**. Problem dotyczy w tym przypadku zwłaszcza kwestii zabezpieczenia kadrowego dla potrzeb realizacji dwuzmianowego funkcjonowania bazy noclegowej Kołobrzegu – hotelowej i sanatoryjnej.

Za istotny potencjał przestrzenny Kołobrzegu należy uznać drogę ekspresową S6 oraz dobrą dostępność komunikacyjną miasta, w szczególności w relacji z Koszalinem, Szczecinem i Berlinem. Z punktu widzenia polityki zrównoważonego rozwoju należy wskazać także na duży potencjał przebiegu linii kolejowych 402 i 404 (możliwość realizacji inwestycji podłączonych do sieci kolejowej) i lokalizacji dworca kolejowego w mieście (potencjał przewozów kolejowych pozostaje jednak niewykorzystany).

Istotne znaczenie dla Kołobrzegu będą miały prace na ciągu transportowym Trójmiasto – Szczecin (tzw. magistrała nadbałtycka) – jej konsekwencją będzie istotna poprawa dostępności transportowej miasta i znaczące zwiększenie roli transportu zbiorowego w obsłudze komunikacyjnej miasta. Przebudowa linii kolejowych sprawi, że zmieni się dostępność transportowa wybranych fragmentów miasta (w pobliżu nowych przystanków kolejowych oraz zwiększenie dostępności pieszej stacji Kołobrzeg).

Intensywny rozwój Kołobrzegu w wymiarze turystycznym realizowany był kosztem przede wszystkim przestrzeni miasta oraz wpływał na jego funkcjonowanie. W Kołobrzegu widoczny był spadek ilości terenów zielonych wskutek urbanizacji, a coraz większa liczba turystów w mieście w istotnym zakresie obciążała układ przestrzenny i przyrodniczy miasta. **Kołobrzeg nadal posiada możliwości kształtowania rozwoju przestrzennego, choć są one zdecydowanie mniejsze, niż np. dekadę temu. Deficyt wolnych przestrzeni** widoczny jest w wymiarze gospodarczym (brak terenów inwestycyjnych dla nieszkodliwych dla uzdrowiska działalności produkcyjnych) oraz społecznym (ograniczone możliwości wykorzystania terenów miejskich pod budownictwo mieszkaniowe). Zdolność do kształtowania rozwoju przestrzennego oznacza konieczność zachowania kluczowych dla lokalnego systemu przyrodniczego oraz jakości życia mieszkańców terenów zieleni, swoistych zielonych płuc oraz bioróżnorodności, jak też miejsc, w których można odtwarzać lub rozwijać zielone przestrzenie (np. parki kieszonkowe). **Układ terenów zielonych ważny jest również dla funkcji komunikacyjnej.** Kołobrzeg może dążyć do bardziej zrównoważonego wykorzystania przestrzeni miasta, w szczególności dążyć do odciążenia „strefy uzdrowiskowej”.

Problemy środowiskowe w Kołobrzegu dotyczą w szczególności kwestii związanych z jakością powietrza. Wspomniane już problemy komunikacyjne w istotny sposób generowały jakość powietrza.

Kolejnym problemem niskiej emisji jest również sposób ogrzewania w lokalnych kotłowniach oraz świadomość mieszkańców w tym zakresie. Miasto cierpi również na deficyt aktywności społecznej w zakresie ekologii i środowiska, brak jest m. in. organizacji społecznych działających na rzecz środowiska.

6.4. Analiza SWOT

Podsumowanie diagnostyczne zaprezentowane w poniższym rozdziale odnosi się do przedstawionego w poprzednich rozdziałach materiału diagnostycznego oraz bazuje na pozyskanej wiedzy jakościowej, zgromadzonej w trakcie spacerów badawczych oraz spotkań warsztatowych.

Syntezę zjawisk i czynników rozwojowych, w tym problemów, barier oraz potencjałów miasta i szans rozwojowych ujęto w postaci klasycznej analizy SWOT.

Zebrany materiał pozwolił na skonstruowanie dla miasta Kołobrzeg listy słabości/problemy i mocnych stron/potencjałów oraz zagrożeń i szans rozwojowych.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj., uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju.
- Słabych stron, tj., uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze.
- Szans, tj., uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze.
- Zagrożeń, tj., uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na rozwój gminy, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze.

MOCNE

1. **Nadmorskie położenie**, struktura przestrzenna miasta, z funkcją uzdrowiskową (całoroczna oferta pobytowa), połączone z potencjałem usługowym miasta, kształtujące atrakcyjność funkcji mieszkaniowej oraz potencjał rozwoju funkcji gospodarczej.
2. **Potencjał miasta do rozwijania nowych funkcji gospodarczych**, w tym w oparciu o funkcję logistyczną, turystyczną (droga ekspresowa S6, Port w Kołobrzegu), potencjalną zdolność miasta do przyciągania i zatrzymania kapitału ludzkiego, w tym innowacyjnych i kreatywnych kadr (m. in. ze względu na warunki i jakość życia).
3. **Rosnąca aktywność społeczna mieszkańców**, widoczna m. in. w działalności organizacji pozarządowych, inicjatywach miejskich, takich jak budżet obywatelski, aktywność instytucji kultury, sportu i rekreacji, ograniczana jednak przez deficyt liderów oraz umiarkowaną zdolność do integrowania działań.
4. **Bardzo dobra dostępność do szeregu usług publicznych**, w tym oferty opieki nad dziećmi, która jest rozwijana, dobrej jakości edukacji poziomu podstawowego, oferty kultury, sportu, opieki zdrowotnej.
5. **Potencjał wolnych terenów** pod inwestycje w Kołobrzegu, w szczególności zlokalizowany na terenie dawnego lotniska **w Podczelu-Bagiczu**.

SŁABE

1. **Prognozowany kryzys demograficzny** w mieście i w jego otoczeniu funkcjonalnym, pogłębiany przez niekorzystne zjawiska gospodarcze i społeczne, specyficzne dla miasta zdominowanego przez funkcję turystyczną, w tym niską konkurencyjność oferty miasta jako przestrzeni do życia i rozwoju młodych osób, związaną przede wszystkim z ograniczonymi możliwościami oferty rynku pracy, wysokimi cenami nieruchomości, wypieraniem funkcji społecznych przez funkcję turystyczną.
2. **Wysokie koszty życia** w mieście, wysokie i rosące ceny mieszkań, brak atrakcyjnych miejsc pracy, skutkujące dalszym odpływem mieszkańców z miasta, w tym trwałym odpływem młodych, co będzie negatywnie wpływać na potencjał rynku pracy, dochody miasta czy spójność społeczną.
3. Dynamicznie zmieniająca się **struktura demograficzna miasta w zakresie liczby i odsetka osób starszych w mieście**, wpływająca na sposób prowadzenia polityki społecznej, charakteryzująca się wzrostem potrzeb i problemów osób starszych, problemami integracji społecznej, docelowo trwałym wyludnianiem się miasta.
4. **Ograniczona zdolność miasta do kształcenia dostosowanego do aktualnych i przyszłych potrzeb lokalnej gospodarki**, zarówno w ujęciu oferty szkół średnich na poziomie miasta, jak też kształcenia na poziomie wyższym w ujęciu funkcjonalnym (w pobliskim Koszalinie), skutkująca odpływem młodych osób z miasta.
5. **Problemy środowiskowe miasta**, związane z rozwinięciem funkcji turystycznej, widoczne m. in. w presji komunikacyjnej w centrum miasta, braku dostatecznych rozwiązań w zakresie jakości powietrza, presji urbanizacyjnej na tereny zielone, niskiej świadomości ekologicznej.

SZANSE

1. **Wykorzystanie potencjału rozwojowego układu funkcjonalnego Koszalin-Kołobrzeg-Białogard**, w szczególności w zakresie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, potencjał rozwoju aktywności gospodarczej, związany z poprawą dostępności komunikacyjnej (w tym położenia w korytarzu sieci TEN-T), potencjałem demograficznym obszaru funkcjonalnego, zdolnością do przyciągania nowych mieszkańców w oparciu o atrakcyjność zamieszkania oraz **nowe działy gospodarki**, np. OZE na Bałtyku.
2. **Rezerwy i potencjał rozwojowy terenów inwestycyjnych położonych w przestrzeniach sąsiadujących z Kołobrzegiem** gmin: Kołobrzeg i Ustronie Morskie, których atrakcyjność rośnie wraz z rozwojem sieci komunikacyjnych, wzmacnianiem roli gospodarczej i usługowej miasta, w tym np. wraz z rozwojem portu w Kołobrzegu.
3. **Podnoszenie potencjału konkurencyjności Polski oraz Wybrzeża Bałtyku** jako destynacji turystycznej, powiązane m. in. z poprawiającą się dostępnością komunikacyjną (np. Niemiec, Skandynawii) oraz **podnoszeniem jakości oferty turystycznej**, bazującej na innowacyjnych rozwiązaniach, produktach i usługach ekologicznych, regionalnych, wzmacniających kooperacje gospodarcze.
4. Dostępne **zewnętrzne środki wsparcia rozwoju**, w tym na rzecz dalszej modernizacji i rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, społecznej, technicznej, których pozyskanie uzależnione jest od współpracy ponadlokalnej.

ZAGROŻENIA

1. Coraz silniejsza **presja konkurencyjna o zasoby kapitału ludzkiego** pomiędzy poszczególnymi regionami w kraju, a także w ujęciu funkcjonalnym, pogłębiana przez niekorzystną strukturę demograficzną, niższą atrakcyjnością rynku pracy, skutkująca odpływem osób w wieku produkcyjnym, pogłębiająca depopulację oraz deficyt kadr na lokalnym rynku pracy.
2. Coraz silniejsza **presja konkurencyjna innych, rozwijających się ośrodków turystycznych i uzdrowisk**, skutkująca odpływem turystów i kuracjuszy, pogłębiana przez niezadowolenie przybywających do Kołobrzegu turystów ze względu na tłok, problemy komunikacyjne, wysokie ceny, jakość obsługi (m. in. przy braku kadr).
3. **Brak koordynacji lokalnych i ponadlokalnych przedsięwzięć rozwojowych**, co skutkować może niewykorzystaniem wzajemnych potencjałów rozwojowych oraz ograniczeniem zdolności finansowania rozwoju ze środków zewnętrznych.
4. Niekorzystne dla samorządów **zmiany w wymiarach polityki fiskalnej**, w tym np. dotyczące podatku od emerytów i rencistów, co może istotnie wpłynąć na potencjał dochodów własnych budżetu miasta, w którym coraz wyższy jest odsetek osób w wieku senioralnym oraz wzrasta liczba rezydentów, płacących podatki w innych miejscach.
5. Coraz **silniejsza presja zewnętrzna na zasoby mieszkaniowe i przestrzenne miasta**, związana m. in. z bogaceniem się społeczeństwa, poszukiwaniem trwałych lokat kapitału, miejsca dla drugiego mieszkania, wakacyjnego domu, etc., skutkująca dalszym wypieraniem mieszkańców przez czasowych lokatorów i właścicieli spoza miasta.

7. ANALIZA SWOT/TOWS ORAZ WYZWANIA ROZWOJOWE

Rysunek 1. Czwartki SWOT/TOWS

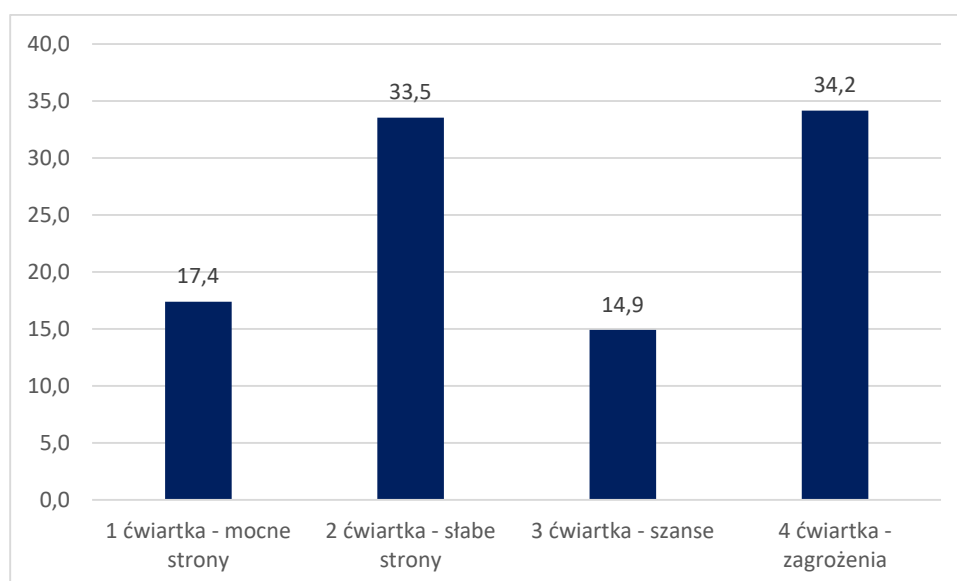
Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono podsumowanie analizy SWOT/TOWS. W podsumowaniu uwzględniono najważniejsze powiązania czynników SWOT.

Analiza SWOT TOWS pozwoliła określić jaki rodzaj strategii, który będzie odpowiedni dla miasta Kołobrzeg.

Możliwe typy strategii:

- Sytuacja SO – strategia agresywna maxi-maxi - przeważają mocne strony, zaś w odniesieniu do przyszłości szanse. Strategia silnej ekspansji i zdywersyfikowanego rozwoju.
- Sytuacja WO – strategia mini-maxi – przewaga słabych stron oraz sprzyjający układ szans. zewnętrznych. Strategia polega na wykorzystaniu szans przy jednoczesnym zmniejszaniu lub poprawianiu słabych stron.
- Sytuacja ST – strategia maxi-mini – przewaga zagrożeń, przy posiadaniu dużego potencjału mocnych stron. Należy przełamywać zagrożenia wykorzystując do maksimum swoje mocne strony.
- **Sytuacja WT – strategia mini-mini – słabe strony korespondują z zagrożeniami, brak jest większych możliwości kreowania rozwoju. Strategia nastawiona na przetrwanie.**

Rysunek 2. Analiza SWOT/TOWS – suma interakcji pomiędzy czynnikami = 100%

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT/TOWS wskazuje, że Kołobrzeg znalazł się w bardzo trudnym położeniu, być może punkcie zwrotnym w podejmowaniu decyzji strategicznych. Przede wszystkim przyszły rozwój miasta, w tym również utrzymanie dotychczasowej pozycji zależeć będzie od czynników, które w dużym stopniu powiązane są z sytuacją demograficzną. Dotychczasowy sukces rozwoju miasta w wymiarze gospodarczym oparty był w przeważającej mierze na funkcji turystyczno-uzdrowiskowej oraz położeniu nad Bałtykiem. Jednocześnie zachodzące w kraju przemiany gospodarcze, w tym podnoszące konkurencyjność Polski dla działalności gospodarczych oraz związane z rozwojem innowacyjnej gospodarki, tylko częściowo pozytywnie wpłynąć będzie na przyszły rozwój miasta. **Powiązanie bowiem czynników rozwoju miasta w sferze gospodarczej oraz społecznej, w tym demograficznej jest dla Kołobrzegu mocno niekorzystne w perspektywie wieloletniej.** Miasto, m. in. dzięki inwestycjom w infrastrukturę komunikacyjną w kraju, ma szansę przyciągać nowych turystów, ale jednocześnie utrzymanie pozycji na rynku turystycznym zależy od zdolności przyciągania i zatrzymania kapitału ludzkiego. Depopulacja kraju nie sprzyjać będzie zatrzymaniu kapitału ludzkiego w obrębie miasta oraz w jego sąsiedztwie. Istotne znaczenie może mieć w tym przypadku dalsze podnoszenie konkurencyjności innych miast i regionów, które oferują bardziej zróżnicowany rynek pracy a przy tym niższe koszty życia. I właśnie w tym miejscu warto zauważyć paradoks rozwoju Kołobrzegu. Presja rozwoju turystyczno-uzdrowiskowego, jakość oferty miasta jako destynacji pobytowej, turystycznej, w tym również mieszkaniowej, ale niekoniecznie dla młodych, systematycznie pogłębia kryzys demograficzny w mieście i jego otoczeniu. Miasto przyciąga coraz liczniejszych turystów i rezydentów, wypierając przy tym młodych mieszkańców. Koszty życia w mieście turystycznym są niewspółmiernie wysokie do możliwości pracy w branżach takich jak turystyka czy usługi. Na powyższe zjawiska należy nałożyć proces starzenia się mieszkańców miasta oraz zjawisko suburbanizacji. Kołobrzeg w perspektywie wieloletniej czeka depopulacja. Będzie to jednocześnie miasto z bardzo wysokim odsetkiem osób starszych.

Przełamanie tego impasu rozwojowego będzie niezwykle trudne, zależeć będzie już nie tylko do decyzji podejmowanych przez Zarządzających miastem. Przede wszystkim konieczne jest

poszukiwanie rozwiązań, które pozwolą zmieniać obraz miasta i jego otoczenia jako atrakcyjnej przestrzeni do życia dla młodych mieszkańców. Konieczne jest przede wszystkim inwestowanie w zrównoważony rynek pracy oraz zasoby mieszkaniowe. Miasto Kołobrzeg posiada istotne ograniczenia dla rozwoju nowych funkcji gospodarczych, ale jednocześnie zmieniają się na korzyść uwarunkowania rozwoju gospodarczego Środkowego Pomorza. Wydaje się zatem, że strategia rozwoju Kołobrzegu powinna być oparta na wielowymiarowej współpracy ponadlokalnej, nastawionej na osiągnięcie korzyści w wymiarze regionalnym.

Kołobrzeg w rozwoju nie może zapominać o swoich problemach wewnętrznych, do których zaliczyć należy kwestie komunikacji, jakości środowiska, zachowania zasobów terenów zielonych. To od nich zależy bowiem jakość życia mieszkańców oraz jakość oferty turystyczno-rekreacyjnej. Dywersyfikacja działalności gospodarczej miasta nie oznacza bowiem tego, że turystyka przestanie być wiodącą gałęzią gospodarki.

Bazując na powyższej analizie SWOT/TOWS zdefiniowano siedem kluczowych wyzwań rozwojowych miasta Kołobrzeg:

- 1. Przełamanie monokultury gospodarczej i rozwinięcie innych branż w mieście, wykorzystując potencjał portu w Kołobrzegu.*
- 2. Wzmocnienie głównej specjalizacji miasta (przy widocznym już dziś deficycie kadr, małej innowacyjności branży turystyczno-uzdrowiskowej), godząc sprzeczne interesy (coraz więcej obiektów hotelarskich, coraz mniej przestrzeni zielonej, coraz więcej turystów, coraz większa presja na środowisko i pogorszenie jakości życia), pamiętając, że to właśnie turystyka napędza ekonomię miasta i budżet miasta.*
- 3. Rozwój zrównoważony w odniesieniu do środowiska i kurczących się zasobów naturalnych.*
- 4. Rozwiązanie problemów komunikacyjnych miasta (nadmiar samochodów, brak miejsc parkingowych, rola komunikacji publicznej, rola komunikacji kolejowej, wodnej, rowerowej).*
- 5. Poprawa atrakcyjności Kołobrzegu jako miejsca dobrego do życia dla różnych grup wiekowych (zatrzymanie i przyciągnięcie młodych, odpowiednia polityka senioralna).*
- 6. Usprawnienie zarządzania miastem oraz sposobu w jaki miasto wspierać będzie rozwój społeczeństwa obywatelskiego i aktywności społecznej mieszkańców.*
- 7. Wykorzystanie potencjału współpracy w ujęciu funkcjonalnym, zarówno z sąsiednimi gminami oraz na poziomie obszaru funkcjonalnego Koszalin Kołobrzeg Białogard, w celu zapewnienia synergii rozwoju i wykorzystania wzajemnych atutów – „budowy konkurencyjnego w skali regionu i kraju obszaru gospodarczego o wysokiej jakości życia”.*

8. SPIS MAP, WYKRESÓW I TABEL

Mapa 1. Obszary funkcjonalne w województwie zachodniopomorskim.....	7
Mapa 2. Obszary stref ochronny uzdrowiskowej w Uzdrowisku Kołobrzeg	11
Mapa 3. Obszar rewitalizacji miasta Kołobrzeg.....	14
Wykres 1. Liczba mieszkańców Kołobrzegu w latach 2012-2020.....	15
Wykres 2. Procentowa zmiana liczby ludności wybranych miast w Polsce w okresie od 2012 do 2020 roku	16
Wykres 3. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wybranych miast w Polsce w 2020 roku	17
Wykres 4. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Kołobrzegu	18
Wykres 5. Stan ludności Kołobrzegu z prognozą do 2050 roku	19
Wykres 6. Prognoza demograficzna dla Kołobrzegu – stan ludności wg wybranych grup wieku w perspektywie 2050 roku.....	20
Wykres 7. Średnioroczne saldo migracji wybranych miast w Polsce	21
Wykres 8. Migracje w Kołobrzegu w okresie od 2009 do 2018 roku wg wybranych grup wieku.....	21
Wykres 9. Wskaźniki ruchu naturalnego w Kołobrzegu	22
Wykres 10. Powierzchnia mieszkania jaką można kupić za przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	24
Wykres 11. Gospodarstwa domowe i osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w Kołobrzegu w latach 2012-2020	26
Wykres 12. Zużycie wody dostarczanej przez wodociągi w Kołobrzegu	57
Wykres 13. Dochody ogółem budżetu Miasta Kołobrzeg w mln zł	62
Wykres 14. Wybrane dochody własne Kołobrzegu w zł	63
Wykres 15. Dochody własne gmin	64
Wykres 16. Dochody gmin z podatku od nieruchomości	64
Wykres 17. Dochody gminy z podatku PIT	65
Wykres 18. Dochody gmin z podatku CIT.....	66
Wykres 19. Dochody własne gmin na mieszkańca w 2020 roku.....	66
Wykres 20. Dochody z podatku PIT gmin na mieszkańca w 2020 roku	67
Wykres 21. Dochody własne z podatku CIT gmin na mieszkańca w 2020 roku	67
Wykres 22. Wydatki majątkowe i bieżące Miasta Kołobrzeg.....	68
Wykres 23. Wydatki majątkowe gmin na mieszkańca w okresie od 2010 do 2020 roku	69
Tabela 1. Budynki mieszkalne i zasoby mieszkaniowe w Kołobrzegu w latach 2012-2020	23
Tabela 2. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2012-2020	23
Tabela 3. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców.....	27
Tabela 4. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Kołobrzegu w latach 2012-2020 (liczba rodzin)	27
Tabela 5. Grupy artystyczne, koła, kluby, sekcje oraz imprezy w Kołobrzegu w latach 2012-2020	30
Tabela 6. Członkowie grup artystycznych, klubów/kół/sekcji oraz uczestnicy imprez w Kołobrzegu w latach 2012-2020.....	31
Tabela 7. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2012-2019	31
Tabela 8. Kluby sportowe w Kołobrzegu w latach 2012-2020	32
Tabela 9. Ochrona zdrowia w Kołobrzegu w latach 2012-2020	33

Tabela 10. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2012-2019	34
Tabela 11. Dzieci w placówkach wychowania żłobkowego na 1000 dzieci w wieku 0-3 lat w latach 2012-2019.....	34
Tabela 12. Uczniowie szkół podstawowych, średnich szkół zawodowych i liceów w Kołobrzegu w latach 2012-2019	35
Tabela 13. Przestępstwa stwierdzone na terenie miasta Kołobrzeg w latach 2012-2019.....	36
Tabela 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w latach 2012-2019.....	39
Tabela 15. Dane nt. ruchu turystycznego w Kołobrzegu.....	43
Tabela 16. Podmioty gospodarki narodowej ogółem i wg sektora w Kołobrzegu w latach 2012-2020	45
Tabela 17. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w Kołobrzegu w latach 2012-2020	45
Tabela 18. Podmioty gospodarcze według podstawowych profili działalności w Kołobrzegu w latach 2012-2020	46
Tabela 19. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2012-2019	46
Tabela 20. Pracujący na 1000 ludności w latach 2012-2020.....	49
Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani w Kołobrzegu w latach 2012-2020	50
Tabela 22. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2012-2020.....	50
Tabela 23. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w Kołobrzegu w latach 2012-2019	59
Tabela 24. Odpady zmieszane na 1 mieszkańca w kg w latach 2012-2019	59
Tabela 25. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w latach 2012-2019 (%)	60
Tabela 26. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w latach 2012-2019 (gminy bez miast na prawach powiatu)	62
Tabela 27. Dochody własne na 1 mieszkańca w latach 2012-2020 (gminy bez miast na prawach powiatu)	63

KOŁOBRZEG

ZAŁĄCZNIK NR 1 Analiza SWOT/TOWS uwarunkowań rozwojowych miasta Kołobrzeg

. Czy określona mocna strona pozwala wykorzystać daną szansę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Mocne strony/szanse (S/O)	1. Wykorzystanie potencjału rozwojowego układu funkcjonalnego Koszalin-Kołobrzeg-Białogard, w szczególności w zakresie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, potencjał rozwoju aktywności gospodarczej, związany z poprawą dostępności komunikacyjnej (w tym położenia w korytarzu sieci TEN-T), potencjałem demograficznym obszaru funkcjonalnego, zdolnością do przyciągania nowych mieszkańców w oparciu o atrakcyjność zamieszkania oraz nowe działy gospodarki, np. OZE na Bałtyku.	2. Rezerwy i potencjał rozwojowy terenów inwestycyjnych położonych w przestrzeniach sąsiadujących z Kołobrzegiem gmin: Kołobrzeg i Ustronie Morskie, których atrakcyjność rośnie wraz z rozwojem sieci komunikacyjnych, wzmacnianiem roli gospodarczej i usługowej miasta, w tym np. wraz z rozwojem portu w Kołobrzegu.	3. Podnoszenie potencjału konkurencyjności Polski oraz Wybrzeża Bałtyku jako destynacji turystycznej, powiązane m. in. z poprawiającą się dostępnością komunikacyjną (np. Niemiec, Skandynawii) oraz podnoszeniem jakości oferty turystycznej, bazującej na innowacyjnych rozwiązaniach, produktach i usługach ekologicznych, regionalnych, wzmacniających kooperacje gospodarcze.	4. Dostępne zewnętrzne środki wsparcia rozwoju, w tym na rzecz dalszej modernizacji i rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, społecznej, technicznej, których pozyskanie uzależnione jest od współpracy ponadlokalnej.	Suma oddziaływań
1. Nadmorskie położenie, struktura przestrzenna miasta, z funkcją uzdrowiskową (całoroczna oferta pobytowa), połączone z potencjałem usługowym miasta, kształtujące atrakcyjność funkcji mieszkaniowej oraz potencjał rozwoju funkcji gospodarczej.	1	1	1	0	3

KOŁOBRZEG

2. Potencjał miasta do rozwijania nowych funkcji gospodarczych, w tym w oparciu o funkcję logistyczną, turystyczną (droga ekspresowa S6, Port w Kołobrzegu), potencjalną zdolność miasta do przyciągania i zatrzymania kapitału ludzkiego, w tym innowacyjnych i kreatywnych kadr (m. in. ze względu na warunki i jakość życia).	2	2	0	0	4
3. Rosnąca aktywność społeczna mieszkańców, widoczna m. im. w działalności organizacji pozarządowych, inicjatywach miejskich, takich jak budżet obywatelski, aktywność instytucji kultury, sportu i rekreacji, ograniczana jednak przez deficyt liderów oraz umiarkowaną zdolność do integrowania działań.	0	0	0	0	0
4. Bardzo dobra dostępność do szeregu usług publicznych, w tym oferty opieki nad dziećmi, która jest rozwijana, dobrej jakości edukacji poziomu podstawowego, oferty kultury, sportu, opieki zdrowotnej.	1	0	0	0	1
5. Potencjał wolnych terenów pod inwestycje w Kołobrzegu, w szczególności zlokalizowany na terenie dawnego lotniska w Bagiczu.	1	1	1	0	3
Łączna siła interakcji S/O	5	4	2	0	11

2. Czy określona mocna strona pozwala ograniczyć dane zagrożenie? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Mocne strony/zagrożenie (S/T)	1. Coraz silniejsza presja konkurencyjna o zasoby kapitału ludzkiego pomiędzy poszczególnymi regionami w kraju, a także w ujęciu funkcjonalnym, pogłębianą przez niekorzystną strukturę demograficzną, niższą atrakcyjnością rynku pracy, skutkująca odpływem osób w wieku produkcyjnym, pogłębiająca depopulację oraz deficyt kadr na lokalnym rynku pracy.	2. Coraz silniejsza presja konkurencyjna innych, rozwijających się ośrodków turystycznych i uzdrowisk, skutkująca odpływem turystów i kuracjuszy, pogłębianą przez niezadowolenie przybywających do Kołobrzegu turystów ze względu na tłok, problemy komunikacyjne, wysokie ceny, jakość obsługi (m. in. przy braku kadr).	3. Brak koordynacji lokalnych i ponadlokalnych przedsięwzięć rozwojowych, co skutkować może niewykorzystaniem wzajemnych potencjałów rozwojowych oraz ograniczeniem zdolności finansowania rozwoju ze środków zewnętrznych.	4. Niekorzystne dla samorządów zmiany w wymiarach polityki fiskalnej, w tym np. dot. podatku od emerytów i rencistów, co może istotnie wpłynąć na potencjał dochodów własnych budżetu miasta, w którym coraz wyższy jest odsetek osób w wieku senioralnym i rośnie liczba rezydentów, płacących podatki w innych miejscach.	5. Coraz silniejsza presja zewnętrzna na zasoby mieszkaniowe i przestrzenne miasta, związana m. in. z bogaceniem się społeczeństwa, poszukiwaniem trwałych lokat kapitału, miejsca drugiego, wakacyjnego domu, etc., skutkująca dalszym wypieraniem mieszkańców przez czasowych lokatorów i właścicieli spoza miasta.	Suma oddziaływań
1. Nadmorskie położenie, struktura przestrzenna miasta, z funkcją uzdrowiskową (całoroczna oferta pobytowa), połączone z potencjałem usługowym miasta, kształtujące atrakcyjność funkcji mieszkaniowej oraz potencjał rozwoju funkcji gospodarczej.	1	1	0	0	0	2
2. Potencjał miasta do rozwijania nowych funkcji gospodarczych, w tym w oparciu o funkcję logistyczną, turystyczną (droga ekspresowa S6, Port w Kołobrzegu), potencjalną zdolność miasta do przyciągania i zatrzymania kapitału ludzkiego, w tym innowacyjnych i kreatywnych kadr (m. in. ze względu na warunki i jakość życia).	2	2	1	1	1	7

KOŁOBRZEG

3. Rosnąca aktywność społeczna mieszkańców, widoczna m. im. w działalności organizacji pozarządowych, inicjatywach miejskich, takich jak budżet obywatelski, aktywność instytucji kultury, sportu i rekreacji, ograniczana jednak przez deficyt liderów oraz umiarkowaną zdolność do integrowania działań.	0	0	0	0	0	0
4. Bardzo dobra dostępność do szeregu usług publicznych, w tym oferty opieki nad dziećmi, która jest rozwijana, dobrej jakości edukacji poziomu podstawowego, oferty kultury, sportu, opieki zdrowotnej.	2	1	0	0	0	3
5. Potencjał wolnych terenów pod inwestycje w Kołobrzegu, w szczególności zlokalizowany na terenie dawnego lotniska w Bagiczu.	0	1	1	1	2	5
Łączna siła interakcji S/O	5	5	2	2	3	17

KOŁOBRZEG

3. Czy określona słaba strona ogranicza możliwość wykorzystania danej szansy? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Słabe strony/szanse (W/O)	1. Wykorzystanie potencjału rozwojowego układu funkcjonalnego Koszalin-Kołobrzeg-Białogard, w szczególności w zakresie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, potencjał rozwoju aktywności gospodarczej, związany z poprawą dostępności komunikacyjnej (w tym położenia w korytarzu sieci TEN-T), potencjałem demograficznym obszaru funkcjonalnego, zdolnością do przyciągania nowych mieszkańców w oparciu o atrakcyjność zamieszkania oraz nowe działy gospodarki, np. OZE na Bałtyku.	2. Rezerwy i potencjał rozwojowy terenów inwestycyjnych położonych w przestrzeniach sąsiadujących z Kołobrzegiem gmin: Kołobrzeg i Ustronie Morskie, których atrakcyjność rośnie wraz z rozwojem sieci komunikacyjnych, wzmocnieniem roli gospodarczej i usługowej miasta, w tym np. wraz z rozwojem portu w Kołobrzegu.	3. Podnoszenie potencjału konkurencyjności Polski oraz Wybrzeża Bałtyku jako destynacji turystycznej, powiązane m. in. z poprawiającą się dostępnością komunikacyjną (np. Niemiec, Skandynawii) oraz podnoszeniem jakości oferty turystycznej, bazującej na innowacyjnych rozwiązaniach, produktach i usługach ekologicznych, regionalnych, wzmocniających kooperacje gospodarcze.	4. Dostępne zewnętrzne środki wsparcia rozwoju, w tym na rzecz dalszej modernizacji i rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, społecznej, technicznej, których pozyskanie uzależnione jest od współpracy ponadlokalnej.	Suma oddziaływań
1. Prognozowany kryzys demograficzny w mieście i w jego otoczeniu funkcjonalnym, pogłębiany przez niekorzystne zjawiska gospodarcze i społeczne, specyficzne dla miasta zdominowanego przez funkcję turystyczną, w tym niską konkurencyjność oferty miasta jako przestrzeni do życia i rozwoju młodych osób, związaną przede wszystkim z ograniczonymi możliwościami oferty rynku pracy, wysokimi cenami nieruchomości, wypieraniem funkcji społecznych przez funkcję turystyczną.	2	1	2	0	5

KOŁOBRZEG

2. Wysokie koszty życia w mieście, wysokie i rosnące ceny mieszkań, brak atrakcyjnych miejsc pracy, skutkujące dalszym odpływem mieszkańców z miasta, w tym trwałym odpływem młodych, co będzie negatywnie wpływać na potencjał rynku pracy, dochody miasta czy spójność społeczną.	2	1	2	0	5
3. Dynamicznie zmieniająca się struktura demograficzna miasta w zakresie liczby i odsetka osób starszych w mieście, wpływająca na sposób prowadzenia polityki społecznej, charakteryzująca się wzrostem potrzeb i problemów osób starszych, problemami integracji społecznej, docelowo trwałym wyludnianiem się miasta.	2	1	2	0	5
4. Ograniczona zdolność miasta do kształcenia dostosowanego do aktualnych i przyszłych potrzeb lokalnej gospodarki, zarówno w ujęciu oferty szkół średnich na poziomie miasta, jak też kształcenia na poziomie wyższym w ujęciu funkcjonalnym (w pobliskim Koszalinie), skutkująca odpływem młodych osób z miasta.	1	2	2	0	5
5. Problemy środowiskowe miasta, związane z rozwinięciem funkcji turystycznej, widoczne m. in. w presji komunikacyjnej w centrum miasta, braku dostatecznych rozwiązań w zakresie jakości powietrza, presji urbanizacyjnej na tereny zielone, niskiej świadomości ekologicznej.	0	0	1	0	1
Łączna siła interakcji S/O	7	5	9	0	21

KOŁOBRZEG

4. Czy określona słaba strona potęguje dane zagrożenie? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Słabe strony/zagrożenia (W/T)	1. Coraz silniejsza presja konkurencyjna o zasoby kapitału ludzkiego pomiędzy poszczególnymi regionami w kraju, a także w ujęciu funkcjonalnym, pogłębiana przez niekorzystną strukturę demograficzną, niższą atrakcyjnością rynku pracy, skutkująca odpływem osób w wieku produkcyjnym, pogłębiająca depopulację oraz deficyt kadr na lokalnym rynku pracy.	2. Coraz silniejsza presja konkurencyjna innych, rozwijających się ośrodków turystycznych i uzdrowisk, skutkująca odpływem turystów i kuracjuszy, pogłębiana przez niezadowolenie przybywających do Kołobrzegu turystów ze względu na tłok, problemy komunikacyjne, wysokie ceny, jakość obsługi (m. in. przy braku kadr).	3. Brak koordynacji lokalnych i ponadlokalnych przedsięwzięć rozwojowych, co skutkować może niewykorzystaniem wzajemnych potencjałów rozwojowych oraz ograniczeniem zdolności finansowania rozwoju ze środków zewnętrznych.	4. Niekorzystne dla samorządów zmiany w wymiarach polityki fiskalnej, w tym np. dot. podatku od emerytów i rencistów, co może istotnie wpłynąć na potencjał dochodów własnych budżetu miasta, w którym coraz wyższy jest odsetek osób w wieku senioralnym i rośnie liczba rezydentów, płacących podatki w innych miejscach.	5. Coraz silniejsza presja zewnętrzna na zasoby mieszkaniowe i przestrzenne miasta, związana m. in. z bogaceniem się społeczeństwa, poszukiwaniem trwałych lokat kapitału, miejsca drugiego, wakacyjnego domu, etc., skutkująca dalszym wypieraniem mieszkańców przez czasowych lokatorów i właścicieli spoza miasta.	Suma oddziaływań
1. Prognozowany kryzys demograficzny w mieście i w jego otoczeniu funkcjonalnym, pogłębiany przez niekorzystne zjawiska gospodarcze i społeczne, specyficzne dla miasta zdominowanego przez funkcję turystyczną, w tym niską konkurencyjność oferty miasta jako przestrzeni do życia i rozwoju młodych osób, związaną przede wszystkim z ograniczonymi możliwościami oferty rynku pracy, wysokimi cenami nieruchomości, wypieraniem funkcji społecznych przez funkcję turystyczną.	2	2	1	2	2	9

KOŁOBRZEG

2. Wysokie koszty życia w mieście, wysokie i rosnące ceny mieszkań, brak atrakcyjnych miejsc pracy, skutkujące dalszym odpływem mieszkańców z miasta, w tym trwałym odpływem młodych, co będzie negatywnie wpływać na potencjał rynku pracy, dochody miasta czy spójność społeczną.	2	2	0	2	2	8
3. Dynamicznie zmieniająca się struktura demograficzna miasta w zakresie liczby i odsetka osób starszych w mieście, wpływająca na sposób prowadzenia polityki społecznej, charakteryzująca się wzrostem potrzeb i problemów osób starszych, problemami integracji społecznej, docelowo trwałym wyludnieniem się miasta.	2	2	1	2	0	7
4. Ograniczona zdolność miasta do kształcenia dostosowanego do aktualnych i przyszłych potrzeb lokalnej gospodarki, zarówno w ujęciu oferty szkół średnich na poziomie miasta, jak też kształcenia na poziomie wyższym w ujęciu funkcjonalnym (w pobliżu Koszalinie), skutkująca odpływem młodych osób z miasta.	2	2	1	2	0	7

KOŁOBRZEG

5. Problemy środowiskowe miasta, związane z rozwinięciem funkcji turystycznej, widoczne m. in. w presji komunikacyjnej w centrum miasta, braku dostatecznych rozwiązań w zakresie jakości powietrza, presji urbanizacyjnej na tereny zielone, niskiej świadomości ekologicznej.	0	2	0	0	0	2
Łączna siła interakcji S/O	8	10	3	8	4	33

KOŁOBRZEG

5. Czy dana szansa wzmacnia daną silną stronę? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Szanse/ mocne strony (O/S)	1. Nadmorskie położenie, struktura przestrzenna miasta, z funkcją uzdrowiskową (całoroczna oferta pobytowa), połączone z potencjałem usługowym miasta, kształtujące atrakcyjność funkcji mieszkaniowej oraz potencjał rozwoju funkcji gospodarczej.	2. Potencjał miasta do rozwijania nowych funkcji gospodarczych, w tym w oparciu o funkcję logistyczną, turystyczną (droga ekspresowa S6, Port w Kołobrzegu), potencjalną zdolność miasta do przyciągania i zatrzymania kapitału ludzkiego, w tym innowacyjnych i kreatywnych kadr (m. in. ze względu na warunki i jakość życia).	3. Rosnąca aktywność społeczna mieszkańców, widoczna m. im. w działalności organizacji pozarządowych, inicjatywach miejskich, takich jak budżet obywatelski, aktywność instytucji kultury, sportu i rekreacji, ograniczana jednak przez deficyt liderów oraz umiarkowaną zdolność do integrowania działań.	4. Bardzo dobra dostępność do szeregu usług publicznych, w tym oferty opieki nad dziećmi, która jest rozwijana, dobrej jakości edukacji poziomu podstawowego, oferty kultury, sportu, opieki zdrowotnej.	5. Potencjał wolnych terenów pod inwestycje w Kołobrzegu, w szczególności zlokalizowany na terenie dawnego lotniska w Bagiczu.	Suma oddziaływań
1. Wykorzystanie potencjału rozwojowego układu funkcjonalnego Koszalin-Kołobrzeg-Białogard, w szczególności w zakresie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, potencjał rozwoju aktywności gospodarczej, związany z poprawą dostępności komunikacyjnej (w tym położenia w korytarzu sieci TEN-T), potencjałem demograficznym obszaru funkcjonalnego, zdolnością do przyciągania nowych mieszkańców w oparciu o atrakcyjność zamieszkania oraz nowe działy gospodarki, np. OZE na Bałtyku.	2	2	1	0	2	7
2. Rezerwy i potencjał rozwojowy terenów inwestycyjnych położonych w przestrzeniach sąsiadujących z Kołobrzegiem gmin: Kołobrzeg i Ustronie Morskie, których atrakcyjność rośnie wraz z rozwojem sieci	1	2	0	0	2	5

KOŁOBRZEG

komunikacyjnych, wzmacnianiem roli gospodarczej i usługowej miasta, w tym np. wraz z rozwojem portu w Kołobrzegu.						
3. Podnoszenie potencjału konkurencyjności Polski oraz Wybrzeża Bałtyku jako destynacji turystycznej, powiązane m. in. z poprawiającą się dostępnością komunikacyjną (np. Niemiec, Skandynawii) oraz podnoszeniem jakości oferty turystycznej, bazującej na innowacyjnych rozwiązaniach, produktach i usługach ekologicznych, regionalnych, wzmacniających kooperacje gospodarcze.	2	0	1	0	1	4
4. Dostępne zewnętrzne środki wsparcia rozwoju, w tym na rzecz dalszej modernizacji i rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, społecznej, technicznej, których pozyskanie uzależnione jest od współpracy ponadlokalnej.	0	0	0	0	0	0
Łączna siła interakcji S/O	5	4	2	0	5	16

KOŁOBRZEG

6. Czy dana szansa pozwala zniwelować daną słabość? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Szanse/ słabe strony (O/W)	1. Prognozowany kryzys demograficzny w mieście i w jego otoczeniu funkcjonalnym, pogłębiany przez niekorzystne zjawiska gospodarcze i społeczne, specyficzne dla miasta zdominowanego przez funkcję turystyczną, w tym niską konkurencyjność oferty miasta jako przestrzeni do życia i rozwoju młodych osób, związaną przede wszystkim z ograniczonymi możliwościami oferty rynku pracy, wysokimi cenami nieruchomości, wypieraniem funkcji społecznych przez funkcję turystyczną.	2. Wysokie koszty życia w mieście, wysokie i rosnące ceny mieszkań, brak atrakcyjnych miejsc pracy, skutkujące dalszym odpływem mieszkańców z miasta, w tym trwałym odpływem młodych, co będzie negatywnie wpływać na potencjał rynku pracy, dochody miasta czy spójność społeczną.	3. Dynamicznie zmieniająca się struktura demograficzna miasta w zakresie liczby i odsetka osób starszych w mieście, wpływająca na sposób prowadzenia polityki społecznej, charakteryzująca się wzrostem potrzeb i problemów osób starszych, problemami integracji społecznej, docelowo trwałym wyludnianiem się miasta.	4. Ograniczona zdolność miasta do kształcenia dostosowanego do aktualnych i przyszłych potrzeb lokalnej gospodarki, zarówno w ujęciu oferty szkół średnich na poziomie miasta, jak też kształcenia na poziomie wyższym w ujęciu funkcjonalnym (w pobliskim Koszalinie), skutkująca odpływem młodych osób z miasta.	5. Problemy środowiskowe miasta, związane z rozwinięciem funkcji turystycznej, widoczne m. in. w presji komunikacyjnej w centrum miasta, braku dostatecznych rozwiązań w zakresie jakości powietrza, presji urbanizacyjnej na tereny zielone, niskiej świadomości ekologicznej.	Suma oddziaływań
1. Wykorzystanie potencjału rozwojowego układu funkcjonalnego Koszalin-Kołobrzeg-Białogard, w szczególności w zakresie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, potencjał rozwoju aktywności gospodarczej, związany z poprawą dostępności komunikacyjnej (w tym położenia w korytarzu sieci TEN-T), potencjałem demograficznym obszaru funkcjonalnego, zdolnością do przyciągania nowych mieszkańców w oparciu o atrakcyjność zamieszkania oraz nowe działy gospodarki, np. OZE na Bałtyku.	2	1	2	2	0	7
2. Rezerwy i potencjał rozwojowy terenów inwestycyjnych położonych w przestrzeniach sąsiadujących z Kołobrzegiem gmin: Kołobrzeg i	1	0	0	0	0	1

KOŁOBRZEG

Ustronie Morskie, których atrakcyjność rośnie wraz z rozwojem sieci komunikacyjnych, wzmacnianiem roli gospodarczej i usługowej miasta, w tym np. wraz z rozwojem portu w Kołobrzegu.						
3. Podnoszenie potencjału konkurencyjności Polski oraz Wybrzeża Bałtyku jako destynacji turystycznej, powiązane m. in. z poprawiającą się dostępnością komunikacyjną (np. Niemiec, Skandynawii) oraz podnoszeniem jakości oferty turystycznej, bazującej na innowacyjnych rozwiązaniach, produktach i usługach ekologicznych, regionalnych, wzmacniających kooperacje gospodarcze.	0	0	0	0	0	0
4. Dostępne zewnętrzne środki wsparcia rozwoju, w tym na rzecz dalszej modernizacji i rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, społecznej, technicznej, których pozyskanie uzależnione jest od współpracy ponadlokalnej.	0	0	0	0	0	0
Łączna siła interakcji S/O	3	1	2	2	0	8

KOŁOBRZEG

7. Czy dane zagrożenie niweluje daną silną stroną? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Zagrożenia/ mocne strony (T/S)	1. Nadmorskie położenie, struktura przestrzenna miasta, z funkcją uzdrowską (całoroczna oferta pobytowa), połączone z potencjałem usługowym miasta, kształtujące atrakcyjność funkcji mieszkaniowej oraz potencjał rozwoju funkcji gospodarczej.	2. Potencjał miasta do rozwijania nowych funkcji gospodarczych, w tym w oparciu o funkcję logistyczną, turystyczną (droga ekspresowa S6, Port w Kołobrzegu), potencjalną zdolność miasta do przyciągania i zatrzymania kapitału ludzkiego, w tym innowacyjnych i kreatywnych kadr (m. in. ze względu na warunki i jakość życia).	3. Rosnąca aktywność społeczna mieszkańców, widoczna m. im. w działalności organizacji pozarządowych, inicjatywach miejskich, takich jak budżet obywatelski, aktywność instytucji kultury, sportu i rekreacji, ograniczana jednak przez deficyt liderów oraz umiarkowaną zdolność do integrowania działań.	4. Bardzo dobra dostępność do szeregu usług publicznych, w tym oferty opieki nad dziećmi, która jest rozwijana, dobrej jakości edukacji poziomu podstawowego, oferty kultury, sportu, opieki zdrowotnej.	5. Potencjał wolnych terenów pod inwestycje w Kołobrzegu, w szczególności zlokalizowany na terenie dawnego lotniska w Bagiczu.	Suma oddziaływań
1. Coraz silniejsza presja konkurencyjna o zasoby kapitału ludzkiego pomiędzy poszczególnymi regionami w kraju, a także w ujęciu funkcjonalnym, pogłębiana przez niekorzystną strukturę demograficzną, niższą atrakcyjnością rynku pracy, skutkująca odpływem osób w wieku produkcyjnym, pogłębiająca depopulację oraz deficyt kadr na lokalnym rynku pracy.	1	2	1	1	2	7
2. Coraz silniejsza presja konkurencyjna innych, rozwijających się ośrodków turystycznych i uzdrowisk, skutkująca odpływem turystów i kuracjuszy, pogłębiana przez niezadowolenie przybywających do Kołobrzegu turystów ze względu na tłok, problemy komunikacyjne, wysokie ceny, jakość obsługi (m. in. przy braku kadr).	2	0	0	0	0	2

KOŁOBRZEG

3. Brak koordynacji lokalnych i ponadlokalnych przedsięwzięć rozwojowych, co skutkować może niewykorzystaniem wzajemnych potencjałów rozwojowych oraz ograniczeniem zdolności finansowania rozwoju ze środków zewnętrznych.	2	2	2	2	2	10
4. Niekorzystne dla samorządów zmiany w wymiarach polityki fiskalnej, w tym np. dot. podatku od emerytów i rencistów, co może istotnie wpłynąć na potencjał dochodów własnych budżetu miasta, w którym coraz wyższy jest odsetek osób w wieku senioralnym i rośnie liczba rezydentów, płacących podatki w innych miejscach.	1	1	1	2	0	5
5. Coraz silniejsza presja zewnętrzna na zasoby mieszkaniowe i przestrzenne miasta, związana m. in. z bogaceniem się społeczeństwa, poszukiwaniem trwałych lokat kapitału, miejsca drugiego, wakacyjnego domu, etc., skutkująca dalszym wypieraniem mieszkańców przez czasowych lokatorów i właścicieli spoza miasta.	0	1	1	1	0	3
Łączna siła interakcji S/O	6	6	5	6	4	27

KOŁOBRZEG

8. Czy dane zagrożenie uwypukla daną słabość? (schemat powiązań czynników, gdzie: 0 – brak oddziaływania, 1 – umiarkowane oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie).

Zagrożenia/ słabe strony (T/S)	1. Prognozowany kryzys demograficzny w mieście i w jego otoczeniu funkcjonalnym, pogłębiany przez niekorzystne zjawiska gospodarcze i społeczne, specyficzne dla miasta zdominowanego przez funkcję turystyczną, w tym niską konkurencyjność oferty miasta jako przestrzeni do życia i rozwoju młodych osób, związaną przede wszystkim z ograniczonymi możliwościami oferty rynku pracy, wysokimi cenami nieruchomości, wypieraniem funkcji społecznych przez funkcję turystyczną.	2. Wysokie koszty życia w mieście, wysokie i rosnące ceny mieszkań, brak atrakcyjnych miejsc pracy, skutkujące dalszym odpływem mieszkańców z miasta, w tym trwałym odpływem młodych, co będzie negatywnie wpływać na potencjał rynku pracy, dochody miasta czy spójność społeczną.	3. Dynamicznie zmieniająca się struktura demograficzna miasta w zakresie liczby i odsetka osób starszych w mieście, wpływająca na sposób prowadzenia polityki społecznej, charakteryzująca się wzrostem potrzeb i problemów osób starszych, problemami integracji społecznej, docelowo trwałym wyludnianiem się miasta.	4. Ograniczona zdolność miasta do kształcenia dostosowanego do aktualnych i przyszłych potrzeb lokalnej gospodarki, zarówno w ujęciu oferty szkół średnich na poziomie miasta, jak też kształcenia na poziomie wyższym w ujęciu funkcjonalnym (w pobliskim Koszalinie), skutkująca odpływem młodych osób z miasta.	5. Problemy środowiskowe miasta, związane z rozwinięciem funkcji turystycznej, widoczne m. in. w presji komunikacyjnej w centrum miasta, braku dostatecznych rozwiązań w zakresie jakości powietrza, presji urbanizacyjnej na tereny zielone, niskiej świadomości ekologicznej.	Suma oddziaływań
1. Coraz silniejsza presja konkurencyjna o zasoby kapitału ludzkiego pomiędzy poszczególnymi regionami w kraju, a także w ujęciu funkcjonalnym, pogłębiana przez niekorzystną strukturę demograficzną, niższą atrakcyjnością rynku pracy, skutkująca odpływem osób w wieku produkcyjnym, pogłębiająca depopulację oraz deficyt kadr na lokalnym rynku pracy.	2	2	2	2	0	8

KOŁOBRZEG

2. Coraz silniejsza presja konkurencyjna innych, rozwijających się ośrodków turystycznych i uzdrowisk, skutkująca odpływem turystów i kuracjuszy, pogłębiana przez niezadowolenie przybywających do Kołobrzegu turystów ze względu na tłok, problemy komunikacyjne, wysokie ceny, jakość obsługi (m. in. przy braku kadr).	2	0	0	0	0	2
3. Brak koordynacji lokalnych i ponadlokalnych przedsięwzięć rozwojowych, co skutkować może niewykorzystaniem wzajemnych potencjałów rozwojowych oraz ograniczeniem zdolności finansowania rozwoju ze środków zewnętrznych.	2	2	2	2	1	9
4. Niekorzystne dla samorządów zmiany w wymiarach polityki fiskalnej, w tym np. dot. podatku od emerytów i rencistów, co może istotnie wpłynąć na potencjał dochodów własnych budżetu miasta, w którym coraz wyższy jest odsetek osób w wieku senioralnym i rośnie liczba rezydentów, płacących podatki w innych miejscach.	1	1	2	1	1	6
5. Coraz silniejsza presja zewnętrzna na zasoby mieszkaniowe i przestrzenne miasta, związana m. in. z bogaceniem się społeczeństwa, poszukiwaniem trwałych lokat kapitału, miejsca drugiego,	1	2	0	0	0	3

KOŁOBRZEG

wakacyjnego domu, etc., skutkująca dalszym wypieraniem mieszkańców przez czasowych lokatorów i właścicieli spoza miasta.						
łącznie siła interakcji S/O	8	7	6	5	2	28